

SZÉP-LITERATÚRAI AJÁNDÉK

A'

TUDOMÁNYOS GYŰJTEMÉNYHEZ.

1 8 2 6.

Hatodik Esztendei Folyamat.

P E S T E N,

PETRÓZAI TRATTNER MÁTYÁS' betűjével
és költségével.

Scribimus indocti doctique poëmata passim.
Hic error tamen et levis haec insania quantas
Virtutes habeat, sic collige : vatis avarus
Non temere est animus; versus amat, hoc studet unum;
Detrimenta, fugas servorum, incendia ridet;
Non fraudem socio, puerove incogitat ullam
Pupillo; vivit siliquis et pane secundo:
Militiae quamquam piger et malus, utilis urbi.
Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari;
Os tenerum pueri balbumque poëta figurat;
Torquet ab obscoenis jam nunc sermonibus aurem,
Mox etiam pectus praeceptis format amicis
Asperitatis et invidiae corrector et irae;
Recte facta refert; orientia tempora notis
Instruit exemplis; inopem solatur et aegrum.
Castis cum pueris ignara puella mariti
Disceret unde preces, vatem ni Musa dedisset?

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

Horatii Epist. Lib. II, Ep. I.

A' BÖLCS FEJEDELEM.

(Az 1826-dik esztendei Aurorából)

Dicső sorsú nagy Halandó,
Szelid földi Istenség!
Te kit azzá tett mulandó
Hüvelyben a' kegyes Ég;
Kit Tituszként környékeznak
A' felség' sugárai,
Ma Terólad zengedeznek
Lantom' gyenge húrjai.
Melly fejedelmi bűbájt játszik
A' korona fejedén,
Róla életöröm látszik
Szerte folyni székedben;
De nem az érczesillám teszi
Illy varázsló szernek őt',
Saját nagy lelkedtől veszi
Csak e' jeles bájerőt.
Mint ragyog az arany alma
'S Királpálcza kezedben!
Egy földi Isten' hatalma
Hordja képét ezekben;
De belső érdemet Néked
Nem adnak e' holt jelek,
Igaz fejedelmi éked
Az, hogy bölcsen élsz velek.

Tanácsosid között ülve

Melly díszet játszik termeted,
De az főbb dísz, hogy becsülve
A' szent Törvényt követed;
És hogy melléd úgy választod
A' Tanácsnak tagjait,
Hogy általok nem sorvasztod
Az Igazság' szavait.

Díját a' bűn megtalálja

Székednél; — az Igaz győz,
'S a' dúzs butaság' dagálya
Hejh! érdemet nem előz;
Porba hull az istentelen,
Kincse meg nem mentheti,
Mert a' Törvény benned jelen
Van, mely a' bűnt bünteti.

Minervának szent hajléka

Általad milly fényben áll!
Hol a' Nemzet' ivadéka

Böles világ-polgárrá vál;
Mert csak ott, hol a' fejdelem
Maga okos, maga böles,
Nyer fejtődést az értelem, —
Ez a' lelki szép gyümölcs.

Milly tűz lángol bajnok arcán

Népednek, ha küzdeni
Rekl a' hadnak vérpiarcán,

'S az öskormányt védeni;
Miként ég, forr, gyúl Éretted

Meghalni 's a' Hazáért,
Látván, hogy ő Temellettéd
Harczol arany jusaért.

Milly szép a' repkény' sonatja,

Melly homlokod' környeli,

De a' pálmát, mint nép' atyja
Szíved inkább kedveli;
Mert békén szebb országolni
A' Híralynak — Nemzetén,
Mint dicső hírt vásárolni
A' polgárok' életén.
Te soha sem látsz érkezni
Olyan időpontokat,
Hol pártútve fog szegezni
Rád a' polgár gyilkokat;
Hol a' nép egy Nimrod' kényét
El igyekszik törteni,
'S a' szabadság' verőfényét
Vérrel visszaszerzeni.
A' te széked rendületlen,
Izmosan és bátran áll,
Mint az Océán végetlen
Hullámin egy sziklaszál;
Ellenidnek elcsüggeszted
Rontó karját 's erejét,
Mert a' nemzetben mélyeszted
Le kormányod' gyökerét.
Te a' világnak békével
Nézed sok más népeit,
'S azok közt a' kény' dühével
Csapkodó habvéseit;
Gyászos ügyét sok kormánynak,
Mellyet romlás' árjai
Közt kétesen vetnek hánynak
A' szabadság' álmai. — —
Áldott Ország' Fejedelme!
Kinek a' hív Nemzethez
Bölcseséggel szőtt szerelme
Illy szent lánggal gerjedez;

Kinek a' nép, nagy tisztének
Viseltében mindene,
'S ő viszontag jó népének
Bálványozott Istene!

Mint fog kezét a' hazával
Itt a' béke' angyala,
'S övedzi azt biborával
A' dicsőség' hajnala;
Mint vigad a' hon' polgárja
Az egyesség' keblében,
'S hat kormányod' bájsugárja
Rá boldogság' képében! —

Oh miért nem ad Tenéked
Örök lételt itt az Ég,
Váltig hogy vigadna széked'
Körében az Emberség;
Vagy ha el vagy már enyészve,
Helyedbe Uralkodót —
A' magas erkölcsre nézve
Hozzád mindég hasonlót! —

Óh ha azon gyászos óra
Fog majd egyszer csendülni,
Mellyben minden emberjóra
Szíved megszűnt hevülni,
Mellyben kialudt fáklyával,
És szomorú csendben áll
A' Génusz gyászpompával
Himzett tetemboltodnál;

Mint reng itt a' birodalom
A' veszteség' súlyától,
'S jajong a' nép a' fájdalom'
Létesüggesztő kinjától;
Az emberség' nagy csapatja
Mint sír ekkor, 's kesereg

A' vedernél, mellyben Atyja
Elhamvadra szendereg.

A' jó polgár gyászos szemmel
Néz az üres szék felé,
Mellyben nagy tisztét érdemmel
Egy bölc's Király viselé;
'S haboz midőn a' koronát
Most egy másik elnyeri,
Mert hajh lelki tulajdonát,
'S szívét még nem ismeri! —

Te örvendj, mert poréltednek
Bár elhamvadsz tűzében,
De háladó Nemzetednek
Örökre élsz szívében.
Sok Fejdelem' érczemlékén
A' hiú név odaholt,
Csak azé nem, a' ki székén
Bölc's, igaz és kegyes volt.

SZENVEY.

MÉLTÓSÁGOS ÉS FŐ TISZTELENDŐ KI- RÁLY JÓ'SEF PÉTSI PÜSPÖK' HALÁLÁRA.

Meg szűnt élni Király Jó'sef, Fő Pásztora Pétsnek,
Meg! 's vele vig kedvünk a' temetőbe le szált.
Sírjatok ó Mú'sák! kezetek bús lantra hajúljon,
És örömag hajatok közt ne mutassa magát.
Gyász fátyolt öltvén, panaszim' kísérje panasztok;
'S kezdjeteek olly szomorú szókra, minő az idő.
Meg szűnt élni Király Jó'sef, meg! gyáma ügyünknek,
'S benne reményünk' szép hajnala ködbe borúlt.
Jaj! sem ezernyi fohász, sem buzgó Hymnusz' özönje,
Több nyarat éltehez nem vala adni erős!

Szent fogadásunk sem használt érette az Égnél?

Nem! kedves tömjény füsttel esengni neki?

Óh, te halál, te halál! szomorú bündíjja nemünknek,

A' te kaszád dönt, vág, ront valamerre talál.

Nem néz a' virgontz fiatalnak gyenge korára,

Nem, számos napot élt ősz koponyára, szemed.

Férje öléből a' hölgyet kiragadja hatalmad;

'S egymástól, kik hűk voltak, elejti vasad.

Meg szünt élni Király Jó'sef, meg! sirjatok árvák,

Hiknek benne az Ég engede édes atyát.

Sirjatok ó tanulók! kiknek bő kézzel örökre,

A' tudományt szerető, dús segedelmet adott.

Néktek is a' keserű köny méltán hull szemetekből,

Hikre az Úr' titkos szölleje bízva vagyon.

Melly hevesen szeretett kitkit, tudjuk, közölünk ő;

Nagy volt lelke, nemes szív kebelében ütött.

Sírájánál, vagy tán tsalatom? nyög az istenes erkölts,

A' szent jámborság, 's hajdani Religió.

'S ártatlan fejöket remegő kezeikre eresztvén,

A' szomorú vedret könnyel itatja szemök.

Ó, ilyen kegyes és jó Pásztor hol fog akadni!

Ritka az, és a' föld' messze határa szüli.

Nyúgodj' szent Árnyék! ottan vagyon a' te hazád már,

Hol baj nints, 's az öröm teljesedésre juta.

Ott, hol víg lant zeng, 's a' jámbor lelkek az élet'

Forrását isszák, 's bérök az égnek Ura.

Megszünt élni Király Jó'sef, Fő Pásztora Pétsnek,

Meg! 's vele víg kedvünk a' temetőbe leszált.

EGYED ANTAL.

FŐ TISZTELENDŐ NAGYSÁGOS SZUCHÁNYI
XAVER FERENTZ ÚRNAK, A' KASSAI HERÜ-
LET FŐ IGAZGATÓJÁNAK ALVÓ HAMVAIHOZ.

Gyász felleg rezgő kebelem vidd messze fohászád,
'S engedd hév könnyel tömjénzen szunnyadó lelkem.
Érdem atyánk fájdalmas tűnt'ért, bánatos ágyon:
Homlokod' a' tudomány pártával füzte Apollo,
Elhunyt hűs tetemidre ki hinti keserve' siralmát.
Te veled az Egyetem' fényes kar szép hajnali sугárt
Bús fedelek fenekére repít, 's hév könybe borúl; de
Nézd közelébb búban tétováz most Hassa vidékje,
Néma sohajtásit habozón terjeszti egekre;
Hordja rideg sasként zokogássát fenyvesi erdön
Túl faggyal mindent sorvasztó zajja havasnak;
A' Zelirus' szomorú zöld tziprus lombjai közt most
A' bú, most sebes omlással könny váltja fel ajkát,
Vidám zöld levelit sárga vonásra apasztja.
Gyenge nevendékség', vénnek köny' zápora ömlik
Élted hunytával, gyötrődik minden halandó,
Felleg ködbe borítja Magyar Gyén mennyei fényt,
Földre tekintve sohajt a' végzés mostoha sorsán.

Áldó kezed hány ügyefogyott 's fel jajgató özvegy,
Hány emlős árvák szomját inségít eloltá,
Kik veled e' szép ritka reményt gyász boltba rekesztik.
Ah vélem, vélem rokon érzésekre hevülve,
Mint mikor a' hattyú, mérges nyil járta halánték
Fájdalmát fájós géggel reptébe jelenti:
Zsenge kor így, kormányt vesztvén, bánat kebeléből
Áldást mond alvó hamvadnak 's könnyekkel áldoz.
Ne tiltsd, mossák el szívem' lankasztó vonásit
Forró siralmim, Atyám! könnyezni siri glan
Engedj! nem tudom árva fiad kikben leli védjét.
Bár ugyan, ah végzés!! tested sír hantja takarja,

Itten marad emléked, sugárját meddig Apolló,
Megkanyarult szarván a' Hold lövi földre világát.

SZOMORÚ CZIPRIA.

Oszlanak öröm napjaim
Jaj tsak már mindúntalan;
Tsordúlnak könny árjaim,
Oh, oh, én boldogtalan!!

Vélem szép Narczisusaim
Kis kertemben hervadnak,
Hószinü Hiaczintusaim
Im' tövestől száradnak.

Flóra illatos magzati
Felém mérget lehelnek,
Gyöttelelem kinos fajzati
Fúlo nyillal lövelnek.

Phoebus mennyei sugárit
Hogy földünkre terjeszti,
Fájós szívem húrait
Új kinokra ébreszti.

Az áldott nap elenyészett,
Minden nyugalomra tér,
Néma tsend a' szép természet,
Tsak én hozzám e' nem fér.

Repüljön noha bár lelkem
A' Thesszalus völgyébe,
Fájdalom! sínlődik szívem
Az Akreon öblébe'.

Gyász szépen terült tavaszom,
Minden zokogva talál,

Zúgja erdő, hegy panaszom,
Éltem egy kinos halál.

Boldogabb vagy Te Niobe,
Szép magzatid sirjánál,
Mintsem én szerelmes Hébe
Sziv bájoló karjánál.

Hullanak szemem szikrái,
A' setétség környékez,
Hervadnak artzám rózsái,
A' sárgaság epedez.

Távozz ketsekkel tündér kény,
Éltem vége ime áll;
Vedd lelkem örök ditső fény,
Hogy ha testem porrá vál.

HORVÁTH ELEK.

AZ UTOLSÓ ITÉLETRŐL.

Istenes Ének.

Ama' nap leszen haragnak
Napja, 's vége a' világnak;
Ez a' szava szent Dávidnak.

Melly nagy rettegés lesz akkor!
A' Birónak eljöttekor,
Iszonyú számvételekor.

Ott a' trombiták harsognak,
Arra holtak feltámadnak,
Törvényszékhez előállnak.

Halál 's természet elbámúl,
Hogy ember a' koporsóból
A' számadásra felindúl.

Irott könyvek kinyittatnak,
Bennek mindenek megvannak,
Honnan ítéletet mondnak.

Az igaz Bíró leülvén,
'S minden titkot kijelentvén,
Büntet, semmit nem kerülvén.

Akkor szegény mit felellyek?
Szószóllóul kit keressek?
Holott még a' jők is félnek.

Földnek rettenetes Ura!
Mennynek irgalmas Adója,
Follyon reám sebed árja.

Hegyes Jézus emlékezzél,
Hogy érettem vért öntöttél,
'S nagy kint és halált szenvedtél.

Fáradván engem kerestél,
Hegyelmes válladra vettél;
Ne hagy-d-el, kit így szerettél.

Bünösök igaz Bírója,
Légy büneim bocsátója,
Számadásom tágitója.

Nyögök sok büneim alatt,
Ortzám pirúl vétkem miatt;
Nyujtsd szegénynek malasztodat:

Ki Magdolnán könyörülél,
A' Latornak megengedél,
Belém reménységet öntél.

Hönyörgésim méltatlanok;
De érdemid használynak;
Örök kinok ne ártsanak.

Tégy egy helyre a' juhokkal,
Jobbra rendelvén vig szókkal;
Nem balra a' kárhoztakkal.

A' nagy kemény ítéletbe',
Ne küldgy gyehenna tűzébe,
Hanem vigy dücsöségedbe.

Hönnörgők, 's hozzád kiáltok,
Töredelmes szívet nyujtok,
Végző napon áldást várok.

Az a' nap siralmas leszén,
Mikor porból testet veszen
A' bűnös, hogy törvényt vegyen.

Ennek, kérlek, légy irgalmas,
Hegyes Jézus, légy jutalmas;
Légyen helye nyugodalmas.

A' B O L D O G.

Boldog ő, — kit nem földi lángok
Szűz ölben istenítének,

A' Hűség, Boldogság, Szerelmek,
'S Remény körüle lengenek.

Boldog távolba süljedeznek

Heze 's titkos kívánata,

Rá nyílongt karja megölelte,

Boldog, hogy boldogíthata,

Vig — mert nincs setét borúlat

Szemén, „a' földi menny nyitott”,

Ő 's a' hív Lyány egymás ölében

Mint szentek boldogúlva ott

Vigak, — mert rájuk tiszta fényben

Mosolygnak a' szent reggelek,

Vigak — mert őket bájvilággal
Csókolják Hold 's hiv éjjelek.
Ha leszáll a' szent Éj, 's szemekre
Ártatlan álmot szőnyegez,
Hét szívremények egyesülnek,
'S keblekre Hűség fellegez.
Mint boldogult nevet fel a' hiv
Pár, hogy kezdett reggelleni,
Csók csókot kér, 's az egyesült szív
Nyilt álmait jelenteni.
Igy elgyönyörködik tavasszát
Élteknék, mint hiv angyalok;
Egy béke-sírbólt zárja őket,
'S én boldog lettem általok.

A' MEGVETÉS JUTALMA.

Ne sírj szerelmi áldozat! Hijába
Jajol bús könnyed a' ravasz nyomába,
Tanúlj egy szívtelent imádani!

Sirasd inkább, hogy boldog is lehettél,
Midőn öléből megvetést neveltél,
Mit futsz a' hivnek panaszlani?

Tudatlan állsz a' bánatok honában,
Hol mindég tört lát a' csalt szív magában,
'S rá borzad az Ég minden menyköve.

Igy van, kit csalfa lángok is vakítanak,
Érezd azok millyen sebet szakítanak,
Halál-nyíl, melly't a' megvetett löve.

Hi egyszer egy hívet tudott felejtni,
Nem tudja többé azt könnyen megejtni;
Mert kényesebb lett a' szívnek sebe.

Csak addig álmodoz szívünk felétek,
Míg hű szerelmetekkel megnyerétek,
 Úgy sincs a' szivnél a' Lánynak egyebe.

Ha lángotok hül, másfelé repülünk,
Gyülnek sok szépek újonnan körülünk,
 'S választunk egyet a' sereg közül.

Ha hív imádja lelkünk hív ajakkal,
Szerelmünk lángolóbb a' szép ajakkal,
 Ő néki szívünk titkot is közöl.

Nyilt rózsákat fonunk pompás hajába,
A' Hűség lánczát akasztjuk nyakába,
 'S ő tett ezrekből földi istenünk, —

Öleljük, mert derült elménk javallja,
Ez a' hiveknek első szent jutalma,
 Bár dül is a' megutált ellenünk.

Egy szívtelen gyengébb Lány gyáva töre
Hasztalan remegtet egy setét jövődre,
 Beteg szívével 's tompa fegyvere;

Csak egy út van bosszúlni a' Leánynak,
Éltét szentelje apátza magánynak,
 Ott esküdjön szüzességet, 's nyere.

SZENTMIKLÓSI SEBŐK JÓSEF FRIDRIK.

Rejtett Szavak.

1.

Van egy szó, melly mindég nagy Urak sajátja,
De a' földes Urát nálunk ritkán látja.
Hét tagja van, mellyek hat betűkből állnak,
Ha ők egymástól több részre el nem válnak;

De ha elválasztod, első tagja tészen
Olyan helyt, mellybe a' paraszt búzát tészen;
A' második tagját marhától veheted
Bőséggel, ha kövér mezőn legelteted;
Első tagját vissza felé olvashatod,
'S akkor benn' egy játék nagy nemét láthatod.

2.

Nevem három betüből áll,
'S tsak egyes a' tagja is,
Vissza fordítván futkos az
A' te tagaidban is,
Eredeti rendi szerint
A' vizen által mehetsz
Vele, 's ha majd megfordítod,
Életbe azzal lehetsz.

5.

Hat betükből áll két szó-tagja nevének,
Kit tart minden ember mester emberének
Első négy betűjét üvegből tsinálhatsz,
Mellyből sok embert jó itallal kínálhatsz;
A' két vég betűjén, ha hídak nintsenek,
Útasok szárazon soha ált nem mennek;
Más értelemben e' két végsőt vi'sgálja
Az Orvos, ha kinek vagyon nyavalyája.
Második, harmadik, 's negyediket vévén
Betüiből térít a' veszélynek révén.

Az 1825-dik esztendei Szép-Literatúra' 192-dik lapján lévő Rejtett-szavak' megfejtése: 1) T s i k ó.
2) B á b a. 3) L á b.

A Z A R A T Ó K.

(Idyllion.)

Á n d o r.

Már ha eső nem lesz, holnap learatjuk egészen
A' gabonát, 's azután a' vidám kedvre keresztet
Búnak eredve vetek, pihenésnek nélküle sírván,
Míg meg nem szünik keserű könnyemmel az életem.

B á l i n t.

Oh mi baj érte fejed, Pajtás! ez nem te szokásod,
Vig vagy, mint a' madár párzás idejében egyébkint,
A'vagy ama' szarvas, mellyet nem hajta vadász még;
'S homlokodon most egy felleg másikba ütődik.
Búsúljon kinek a' telkét elverte kalászbán
A' jég, és kinek a' farkas nyájára ütött volt.
Ám de neked nincs olly vagyonod, melly kárba mehetne,
És még is csüggedve lehetsz, noha nincsen okod rá.

Á n d o r.

Úgy e azért kérded bajomat, hogy rajta segítsél?
Nincs ember, ki azon többé tágitani tudna
Rívüle, hogy ha bibém valahogy szívére vehetné.

B á l i n t.

Régi barátodnak még is megmondhatod aztat.

Á n d o r.

Hétszer volt örömem csak még e' földön, először
Tiszta fejr gödölyémet mint gyerkőcze halálban,
Mert olly jámbor volt, hogy utánnam jára, szerettem.
Zöld legelőjéről a' fris forrásra futott el,
'S vissza megint, hogy sípomnak hangjára fülelvén,
A' hímes lapon vígan szökdössön előttem.
Hej de midőn egyszer hajnal pirosodta felébredt,
Hedvelt állatomat mellettem hülve találom.

Szóllítom neviről, sírok mellette; de nem jön
Többé a' kiszökött lélekzet vissza beléje.

Eb lesz hát pásztor! bűm illy fogadásra hevített,
Hogy ha imilly szörnyű bajjal kell vívni szegénynek.
Inkább készülök a' horgas sarlóra szorulni.

B á l i n t.

Egy gyermeknek elég kár ez; 's a' másik örömnél
Millyen vége szakadt, kívánom hallani tőled.

Á n d o r.

Azt elkezdni is nagy kín, 's végezni ki tudná?
Jobb arról hallgatni, minek nincs orvosa úgy is. —
Hej vagy on egy szörnyű nagyságú szikla minálunk,
A' mellynek kaviesos derekán soha még moha sem nyúlt,
Sok remetének volt szentelt üregébe lakása,
Mint mondják, hajdan; most már a' mostoha évek
Úgy megrongálták lassanként izmos alapját,
Hogy mindég mozog az, valahányszor nagy zivatar van.
Én boldogtalan ott — ottan hálálok ezentúl,
Hogy rám roskadván, temetőmet leljem alatta,
'S csendemet egyszer'emind, mellytől megfoszta
szerelmem.

B á l i n t.

Most tudom én bajodat.

Á n d o r.

De talán tapogatni fogod csak.

B á l i n t.

Azt fájlalja tehát szíved, 's titkolni szeretnéd,
Mert haza készülvén, az imádott lányodat itt kell
Hagynod; ez olyan kár, melly engem' többször
epesztett,
És még sem szegtem nyakamat, sőt könnyre se keltem.
Van nálunk Bakony erdei közt, 's másutt is elég lány,

Szép, dolgos, tánczos, tréfás, 's daloláshoz is értő.
Válogatol, csak akarj, mint a' körtvében azokban,
'S Rózival úgy gondolsz azután, hogy eszedbe' se tartod.

Á n d o r.

Rózinak, oh Pajtás! meghidd, hogy párja sehol sincs,
Még soha sem született nap alatt hozzája hasonló.
A' szeme mint a' kőkény, pipats üll ajkára mosolygni,
'S arcán rózsa pirul, mellyet fest tiszta szemérme. —
És az a' hajlékony test állás, 's hónyi fejrőség,
'S mindenféle kecsék teszik őt olly szépnek előttem.

B á l i n t.

Illy szépség, Pajtás! mondom, nálunk is elég van.

Á n d o r.

Ágnes a' legszebbik nálunk, ezt tőled is hallám;
Annyi különbséget lelek én ő köztök azonban,
Mint a' sovány 's zsíros földben nyölt búza kalász közt.
Mint a' füzet a' hárs, mint a' kikiricsét a' rózsa,
Mint a' fehér hattyú a' varjat földig alázza;
Rózi előtt úgy vész Ágnesnek kelleme 's dísze.
Egy madarat fogtam taval én, és nem sok időre
Számból itta vizét, és étkét csipte kezemből:
Hogy hamar indulatom gyakran kifacsarta belőlem
Emberi észt szóközt hebehurgyán fogni reája,
Ámbár botlásom' megbánni szokásom anyámként.
A' jó Ágnes, hiszem, valamint emlékezel arról,
A' mi igaz, csak igaz, mert ő volt kedvesem akkor
Egy maga, hányszor fente fogát e' játszi rigóra.
És madaramtól nem tudtam megválni miatta.
'S Rózi csak egy szóval kérné, én, veszszek el itten!
Én magam hoznám el neki azt, noha meszsze lakásunk;
Hogy ha apám azután rám is veregetne hevében. —
Illyen mód nélkül szeretem hát drága személyét.

B á l i n t.

Rívüled a' földön neki sem kell semmi teremtmény.
Én se vagyok megvetni való, és ninesen utánnad
Itt a' legénység közt, kinek én sarkára ne hágnék,
'S még sincs semmi becsem, ha király volnék is,
előtte. —

Csak magadat szeret ő, te vagy a' szájában egész nap.

Á n d o r.

És én mind eddig semmit sem tudtam ezekről.
A' hervadt füvet így éleszti az éjjeli harmat,
'S a' lankadt szarvast a' fris forrásnak ezüstje,
Mint te az én bádjadt szívem' e' mennybéli szavakkal.

B á l i n t.

Még keveset mondtam, várj csak, több jön ki belőlem.
Jobb ízű az ital kortyban, 's falatokban az étel.
Mindenből a' mi sok, tudod azt, egyszerre megárthat.
Lásd, aratásunknak minthogy már vége szakadván,
Búza kalász koszorút kezdünk el kötni dalolva,
És úgy rendeltük, mivel azt szép Rózi magára
Vette szokása szerint gyöngyörűn ezifrázni galonddal,
Rajta hatalma legyen vele tennie, mint neki tetszik,
'S az vigye gazdánkhoz, kinek azt ő szánja fejére.
Három hetyke legény, úgy mondják, rég pöki markát,
Érdemeit kiki nagy hanggal hordván fel előtte;
Ámbár mindeniket rútúl megeselja reménye;
Mert köztünk lévén ez mondva, titokba maradjon —
Téged fog méltatni biz' ő koszorúra vasárnap.
Én nekem ez mind egy, Pajtás! ha nevensz is akár nem.

Á n d o r.

'S ezt mástól hallád, vagy tán ő tőle magától?

B á l i n t.

Tőle magától én, ha hiszed, vagy nem hiszed, egygy az.

Á n d o r.

E' méz kente szavad, Pajtás! olly kedves előttem,
Mint a' hűs szellő a' hevült aratási napokban,
Avagy az utban megfáradt vándornak az árnyék.
Én fogom illy formán vele majd eljárni az első
Tánczot az útszán és gazdánk házában is úgy e?

B á l i n t.

Hajnalig is szabadon tánczolhatsz véle, ha tetszik.

Á n d o r.

Nem rég egy könnyű és szép sarlóra tevék szert,
A' tükör soha sem ragyog úgy, és éle borotva.
Még nyele nem készült el egészen, sok vele munkám,
Ólommal 's rézzel lesz két karimája kirakva.
Ez legyen a' kedves lyánkának szíves ajándék.

B á l i n t.

Azt neki is szénhadd, mikor ilyen az érdeme rája.

Á n d o r.

Ám de ruhát is kell csinosbat venni magamra.
'Tarka zsinór kalapom' 's gyöles ingem' csipke kerítse,
'S ünnepi csizma legyen ropogó bocskornak helyében.

B á l i n t.

És a' komorságot vigság is váltsa fel azlán.

Á n d o r.

Jó kedvet mutatok, valamig fog tartani tánczunk,
'S akkor is, hogy ha lehet, mikorön búcsúzni fogok majd
Tőle, hogy annya sehogy sem vévén észre szerelmünk,
Engem sem bántson, 's ötet se' pirítsa miattam.
Lessz azután is időm fonnyasztó búmat ölelnem,
Hogy mennél hamarébb éltem végére vezessen.

B á l i n t.

Még egyet mondok, Pajtás! négy napja van annak,

Hogy nálok lévén gúzsért a' kévekőéshez ,
Szóba jövé! mindjárt.

Á n d o r.

Jaj nékem ! tudva vagyok hát — —
Meglakol ő — de hogyan jöhetett napfényre szerelmünk?

B á l i n t.

Csak ne szeleskedj úgy, 's engedd végezni beszédem!
Szóba jövé! te tehát, minthogy dicsérte az anyja
Termeted, erkölcsöd, munkád, 's tudakolta szüléid.
Én részedre valék, és a' kérdésre feleltem.
Apja beszédünket könyöken hallgatta pipázva.
Hívülök egy lélek sem volt ő nálok a' házban.
Minden elé volt hordva tehát szó közben irántad,
Még végtére imígy fejezé ki az asszony előttünk,
A' mit mind eddig titkolván főze magában:
Rózit az Ándorral jó lessz, úgy gondolom, apjok,
Minthogy, a' mint mondják, eleget megszívelik egy-
mást,

Hogy ha az Istennek fog tetszeni, egybekeletni.
Ráállott mindenre a' ház gazdája azonnal.
Már most kérdezlek, Pajtás ! mit mondasz ezekre ?

Á n d o r.

A' mit azon nyomorult, ki, midőn bal sorsra jutását
El nem tűrhetvén forrón kívánja halálát,
'S a' mikoron kést kap, számos kincseknek urává
Tenné őt történetből a' furesa szerencse.
Zápor öröm könnyek legyenek tolmácsi szívemnek, —
A' ki halottából most kel fel, szállani nem tud. —

B á l i n t.

Most látod magadon, Pajtás ! hogy millyen az ember,
Mint a' fogast termő Balaton, melly csendes időben
Békes tükre alá rejtven hullámi' haragját

A' bele szolgáló napot hős kebelébe' fürösztí;
Jöjjön csak dühödő zivatar, még szélnek előtte
Gyomra morog, 's elkezdi zajos tajtékit okádni,
Mellyek nem szűnnek forrón dagadozva esatázni,
Míg szél fúj, 's azután ismét nyugalomra verődnek.

A n d o r.

Hépem' jól festéd, illyenné tette szerelmem,'
Most pedig azt de nagyon megváltoztatta beszéded!
Senki sem ismerám ezután, és szinte magad sem. —
Nem fognak panaszok többé ajakimra kerülni,
A' szemem is csak öröm könnyektől ázik ezentúl.
Nem leszen a' földnek kerekén, már érzem előre,
Olly boldog, mint én szeretett Rózinak ölében.
Gerlicze hűségét sem fogja mutatni különben
Párjához, valamint én hozzá, majd ha enyim lesz.
Érj hamar oh szöllő! rekkent a' nap' heve, érhetsz,
Hogy szüretelhessünk hamarébb Badaacsonnak hegyé-
ben.

Érj hamar oh szöllő! 's a' kész hordókba kerülván,
Hozd el az egybekelés napját, 's örömökre hevítsd azt.

B á l i n t.

Érj hamar oh szöllő! nekem is szüret adja derültöm',
Rózi tied, 's Ágnes, gondold, akkorra enyim lesz.

S — r F — n.

A' SOMOGYVÁRI KUPA - HEGY
DITSÉRETÉRE ADÓNIS MERTÉRE SZERINT.

Százszor is idvez
Légy Hupa dombja!
Öt napokig nem
Láttalak immár.

Tégedet is még
Dús Hupa Hertzeg
Vára köszöntlek !
Nagy falaidnak
Bús maradéka
Látszatik ámbár,
Még is azokból
Egykori fényed
Nagygya ki tetszik.
Itt vala egykor
Büszke Hupának
Hertzege széke ;
Sőt te Somogynak
Is feje voltál
Hajdan időben.
Vesztet' okozta
Gazdag uradnak
Nagyra sohajtó
Hénnye 's dagállya,
Kit lealázva
Durva halállal
Pártosi láttak,
'S a' szomorú sors
Néked is osztán
Hozta veszélyed.

Mindazonáltal
Hogy ha te hozzád,
'S zöld teteidre
Szép napi fényben
Munka után fel —
Járulok, ó melly
Tiszta örömnék
Érzete szívem
Tölti meg akkor ;

Mert körülötted
Vizsga szememmel
Mind tsupa bájló
Tárgyra tekintek.

Itt merevénny zöld
Dombokon érik
A' buja szőlő;
Tiszta verőfény
Élteti ott a'
Bársonyos és sok
Rétet, ezeknek
Sima határját
Egy magasabb hértz
Sorba keríti.

Tsörgedez itt a'
Szőke Siónak
Kis vize, mellyet
Tsak hamar ismét
Rétre 's füvекre
Meszsze pirosló
Malma leküldöz
Nagy kerekéről.

Ott feketül a'
Tölgyfa nagy erdő,
Szélein áll a'
Hó színű héjas
Nyirfa, lefüggő
Számptalan ággal.

Itt mosolyog rám
Egygy ide szomszéd
His falunak nagy
És megaranyzott
Tornya, 's keresztje

Sárga sugárit
Szórja szememre.

Ottan az utak
Szélei mellett
Négyesen álló
Nyárfa sorokban
Enyhül az árnyék'
Drága hűségben
Ülve az útas.

Erre meg ismét
Futva, sietve
Jár, 's forog a' jó
Földmivelőknek
Egygyike, és már
Dolga jutalmát
Várja sohajtva,
'S földjeinek sok
Ingadozó szép
Sárga kalászsztát
Nézi, 's ditséri.

Innen elindul,
'S hegyre sietvén
Szölleje fűjit
Rendre tekinti,
'S a' piros édes
Zsenge tseresznyét
Szűrbe rakja.

Itten az éles
Széna kaszával
Nyers sziszegés közt
Metszetik a' fű,
'S fel hat egészen
A' betses illat

Fűszere hozzám.*

Ott kltcsiny és nagy
Számptalan ember
Görbe fa villát,
Mellynek az ága
Három, emel fel,
'S avval igyekszik
Száráz időben
Még, szüleségét
Hord'ni baglyába.

Végre tovább is
Néz szemem, és egygy
Meszszire nyúló
Völgybe tekintek,
Melly Balatonnak
Tengere zöldes
Partja felé visz.
Látom amannak
Éjszaki széltől
Megzavarított
Habjait, és hogy
Tsapja haraggal
Őket azon sok
Szikla kövekre,
Mellyeket a' túl
Partra lesodrott
Örizetűl
A' Badatsonynak
És Szigligetnek
Büszke hegy - orma.
Rajtok az ősi
Tátika vára'
Bús düledéki,

Egy vadon erdő
Höztt meredek hegy
Tsútsa felett még
Most feketülnek,
'S őt Rezi szomszéd
Vára, hasonló
Gyászba vetődvén
Hajdani fényre,
Egyre siratja.

Ó Te! ki mindent
Böltsen igazgatsz,
Mennyei Felség!
Nézz le kegyessen
Drága Hazánkra,
'S áld meg örökké
Zöld olaj ággal,
Melly az ohajtott
Békes időknél
Híve 's barátja!

VERBEGYI G.

E M L É K E Z É S.

Az alkony' hűs fuvalma
Hegyet völgyet bejárt,
'S a' hegy' 's a' völgy' nyugalma
Szelíd örökre várt.

A' patak' mormolásán
Andalgtak lelkeink,
Zefirettek' zugásán
Repdestek kéjeink.

Kis Ámorok bolyongtak
Liget' homályjain,
Mint méhrajok zsibongtak
Szerelmők' hartzain.

Titkos бүбáj lepett el
Lenn földet, fenn eget,
Hedves inger fogott fel
'S ringatott szíveket.

Oh Lúti, Lúti, halld meg
Emlékezésemet;
Hogy ekkor kérted, valld meg,
Szent esküvésemet.

Szívedre nyomva szívem',
Ajkadra ajkaim',
Vallád, lesz tiszta hívem,
Míg kelnek napjaim.

'S jobban rám nyomva szíved',
Eskettél engemet,
Hogy legyek tiszta híved,
Míg érném végemet.

Tsintalan Ámorettek
Felénk lappangtanak,
Szerelmünkön nevettek,
'S lántztzokba fontanak.

És tisztább ragyogásra
Gyúltak a' tsillagok,
'S a' titkos szívadásra
Tanúink ők magok.

Oh Lútz! jól megérted
Szent esküvéseidet,
'S hitetlen meg ne sérted
Rút bűnnel lelkeidet.

Álnokul meg ne tsaljad
Hozzád jó szívemet,
Hogy irtózva ne halljad
Bú miatt végemet.

Hű porom bár szeretne
Sírban is tégedet;
Még is átok követne
'S üldözne tégedet.

Hüprisz' bosszús haragja
Búsítná reggeled'
Hitszegés' rút alakja
Rémitné éjjeled'.

Álmodba kedvesedre
Kinyujtod karjaid':
De hinted ijedtedre
Sárkányra tsókjaid'.

Hertedben mulatozván,
Erdő lesz hirtelen;
'S rettegven, szaladozván,
Bolyongsz ösvénytelen.

Az erdők borzadóznak,
Vadak ordítanak,
Térdeid lankadoznak,
'S inadba kaptanak.

Ah Drága, Drága, mint tép
A' vad! — hah, angyalok!
Távozz el gyötrelmes kép!
Ne kínozz, meghalok!

Ha vétkes hitszegéssel
Terhelnéd lelkedet:
Lútzim, illy szenvedéssel
Fizetnéd vétkedet.

HOLÉCZY.

A' KEDVELTTHEZ.

Ha téged' bezárhatnálak
Tsendes rejtekembe:
Tán halálig tsókolnálak
Kedveltt, örömembe'.

Pántlikákkal szorítanám
Kezedet 's lábadat;
Így tsókolni tanítanám
Kedveltt, kis ajkadat.

Asszonynak mondanálak
Risded örökömben,
'S majd halálig tsókolnálak
Kedveltt, örömömben.

HOLÉCZY.

R e j t e t t S z ó k.

Öt betüből állok, 's ha megérted nevem',
Tudom te is kívánsz fogni adni velem,
Mert nevem sokaknak betset 's tiszteletet,
'S némellyeknek szerzett már örök életet.

Bár két első betűm kemény igen nagyon,
Úgy, hogy akárkit is üthetsz vele agyon.
Hi másod' 's harmadik betűmet tselekszi,
A' törvény rendszerint életét elveszi;
'S ha ezt megfordítod, az is halált okoz,
A' katona tőle a' hadban borzadoz;
Végző két betűmmel sok ember kenyerét
Heresi, de ollykor megvérzi tenyerét.

Hét szótagból állok, 's kettő az értelmem,
Örök futkosásban kell egyikben élnem;
A' másik értelmem dérnek nem barátja,
Lehet az első is káros ha más látja.
Akár elöl, akár vissza felé olvass,
Mindegy; — de utolsó két betűm vág ha vas;
Ha ezt megfordítod, jó ízűn eshetik,
Az ember biz' abból minden nap' chetik.

GOZSDU EMMANUEL.

M e s e.

Az egész kétféle tselekedetből áll,
Az egyikhez fő kell, a' másikhoz kanál;
Mert az első tagnak, ha egy hang-jelt teszel
Felibe, megesik, ha éhes vagy 's eszel.
De ha ez a' hang-jel a' középső felett
Áll, a' mit kérdek a' lesz, 's rá a' felelet.
Harmadik szó-tagom mondják az ebeknek,
Nem különben a' nem kedves vendégeknek.

LASSÚ

A' 15 's 16-dik lapon lévő Rejtett Szók' megfejtése: 1., Kastély, 2., Rév. 3. Pintér.

I.

T Ü N Ö D É S.

Quand on a tout perdu, quand on n'a plus d'espoir,
La vie est un opprobre, et la mort un devoir.

„Ha ki, mindenét elvesztvén,
Reménységet sem talál,
Már annak az élet szégyen;
'S kötelesség a' halál!„

Így sohajt, panaszra kelvén,
A' Világ' kevély Fia,
Hogyha földi fő javától
Végre meg kell válnia;

Így, kit a' Szerentse mindég
Hézen vitt, ápolgatott,
'S rossz kedvére, haragjára
Soha nem méltóztatott.

Így ingerli, bátorította,
'S tsallja sok Szív ön-magát,
Elborúl ni 's tünni látván
Al reménnye' tsillagát. —

Mi, kik ennyi baj 's veszély közt
Forgunk, és erőlködünk,
'S a' Szerentse' vak dühével
Évek óta küszködünk;

Mi, kik a' mérges haboktól
Szüntelen' hányattatunk,
'S annyi sok szélvész után-is
Partra még nem juthatunk;

Mit tegyünk, 's mit várhatunk mi,
Hogyha ránk dördül az Ég? - -
Kell-e nekünk még remélnünk?
Bizakodnunk kell-e még?

Szégyen leffz-e, 's oktalanság,
Ha folyvást serénykedünk,
'S új hajótörést kerülven,
Még tovább emberkedünk?

Mit tegyünk hát, 's kit kövessünk?
Mit lehet remélnünk még?
Mit mutat hitünk' világa?
'S mit javall a' böltsesség?

II.

A' BÖLTSNEK ÁLLHATATOSSÁGA.

Justum et tenacem propositi virum.

„Ha ki, mindenét elvesztvén,
Reménységet sem talál,
Már annak az élet szégyen,
'S kötelesség a' halál.„

Az illy bús eltökélésnek,
Ha van — ritkán van helye.
Soha kétségbe nem esni,
Nagyobb bátorság' jele!

Az Erköls' hű Bajnokának
Váltig kell küszködnie,
'S a' vak Sors' kemény tsapását
Békességgel tűrnie.

Czézár' két nagy ellenségét *)

A' Világ tsudállya bár:

Szokratest nagyobbá télzi

A' halált-hozó pohár.

Öt sem gyáva rossz bírái,

A' kik azzal büntetik,

Sem gonosz rágalmazóji

Bűnbe nem keverhetik!

Ha megtsalta bal Szerentséd

Minden szebb reményedet,

'S visszarántván adományit,

Sérti, győtri kebledet:

Vigyázz! hogy fel ne forgassa

Jóra - szántt szándéodat,

'S le ne győzze, vagy alázza,

Lelki méltóságodat!

Nem, fonalát életednek

Nem szabad elmetfzened —

Tudván, hogy sírodonn túl-is

Van Bírád, van Istened;

A' kit, elméd 's szíved ellen,

Itt talán ma még tagadsz,

De kinek majd napjaidról

'S tetteidről számot adsz.

Hogy a' végső áldozatra

Kiki mindég kész legyen,

És Honnyáért mindenétől,

Mihelyt kell, bútsút vegyen

*) Catót és Brútust.

Méltó! 's Társaságban élő
Emberhez illő dolog! *)
De azért, hogy a' Szerentse
Nékünk már nem mosolyog,
Hogy vakot vet, hogy elfordúl,
Agyarkodik, háborog,
'S kerekével, mint egyébkor,
Hedvünk szerént nem forog,
Azt itélnünk, hogy, lerázván
Pályánk' nehéz terheit,
És megszegvén bölts Teremtők'
'S vallásunk' törvényeit,
Szabad, 's illik, sírba dölnünk..
Gyávaság, 's bal ítélet!
Hazafinak 's Hereszténynek
Kötelesség az élet.

BATSÁNYI.

*) Vesszünk, ha vesznünk kell! Hazánkért
Ontani vért, öröm és ditsőség.

RESIGNÁTIÓ.

I. Schiller után.

Én is Arkádia földjén születtem,
Én nekem is örömöket ígért
A' természet, míg bõltsömben rezgettem,
Bár én is Arkádiában születtem,
A' kis tavasz de könnyeket tsak mért.

Tsak egyszer nyilik életünk tavassza,
Az nekem elvirágozott,
A' Tsend' Istene, — ki barát, sirassa, —
A' Tsend' Istene fáklým' lesujtá, 's a'
Tünemény futva távozott.

Itt váltam már setét hidadon helyem',
Rémitő örökkévalóság!
Vedd hatalmazott szerentse levelem',
Feltöretlen hoztam azt vissza velem,
Mert nem tudom, ha van - e boldogság?

Vádomat trónusod előtt teszem le,
Béburkolt ítélő!
Ama' tsillagon járt egy öröm - rege,
Hogy igazság itt trónusod bélyege,
'S neved elégtévő.

Mondják: hogy rettegés gonoszra vár itt,
'S az igaznak örömnap derül fel,
Oszlatod a' szív' keserve' hinárit,
Végzet' titkára lelked ságárt hárít,
'S számolni fog a' szenvedőkkel.

„Itt a' szarándok örökös honnot lei,
'Tövises utja itt szakadna meg”,
Egy égi szülött igazság' nevével,
Kit több került mint beesmért eszével,
Eltem' habos zabláját fogta meg.

Mondta: „Más világon megfizetek, bizvást

Add nékem ifjúságodat,

Nem is adhatok én utmutatásul mást”.

Vettem a’ más világi utasítást,

’S virág-korom leve egy áldozat.

„Add nékem nődet, ám kintse szivednek,

Add ált’ Lórádat nékem,

Keservid siron túl uzsorát szednek”.

Hitéptem őt vérző szivemből, ’s Égnek

Adtam zokogva bájló értékem”.

„Adós-leveled a’ Halottakhoz szóll”

A’ Világ így süvölte,

„A’ Hazuggal, — bérölve Tirannustól, —

Igazságért árnyékokon alkuszol?

Nem lesz, ha lesz leveled’ eltölte”.

Dölfök mord hada tsuf katzajra kelt itt,

„Balvéleménytől rettegsz-e, mit tsak

Sok év szentel meg? Hát az Isteneid,

Horts Fátumban tsalfán költött védeid,

Hiket fény-ész szükség’ sorába rak.

„Mi a’ Jövendő, mit a’ kripták fednek?

’S az öröklét, min hiún büszkedel?

Tisztos tsak, mivel rá burkok hegednek.

Mint óriási árnya önijedetnek

Lélekgyötrés’ üres tükrébe kel.

Elevenek’ hazug vázzát képezi,

Időnek mumiája az álnok,

Mit megóvnak a’ Remény’ balzsamszeszi

A’ hideg ravatalban. Azt nevezi

Hagymászod Halhatatlanságnak?

Reményeket, — rothadás hamisítván, —
Tserélsz-e bizonyos értéken Te?
Hatezer éven járt a' Halál némán,
Feláll't-e egy Halott a' sir karimán,
Jutalmazóról ki hirt jelente?

Láttam partodra repülni az időt,
Tsak a' virágzó Természet
Maradt megette hervadtan; de ki 'jött
Sírjából vissza, észre nem yevém még,
Am bennem az égi hit tenyészett.

Minden örömimet Te beléd öltem,
Most Itélő-székedhez borulok,
A' temérdek tsufon merészen győztem,
Tsak Jóságod nagy betsben volt előttem,
Elégtévő, fizess! bérért nyulok.

„Egy szeretet vonsz, Magzatim, hozzátok”.
Egy Gyénus látatlan zenge, és
Hiált: „Két virág, — Halandók halljátok!
Két virág nyilik, ha böltsen váltjátok,
Nevek: Remény, és Édelés.

„Hi egyik virágot szedé, testvérét
Ne kívánja. A' ki nem hihetett,
Édeljen. Ez ige örökkén virít,
Mint a' Világ. A' ki hihet, tőrjön itt.
Világkönyve hirdet Itéletet.

Te reménylél, miért jutalmad kész lett,
Hited vala reád mért boldogság,
Kereshetél Böltsaidnél segédet,
E' pertztői fogva mit kiki elvétett,
Azt nem téríti Örökkévalóság.

TAR MIHÁLY.

R E S I G N A T I Ó.

II. Szabadon Schiller után.

Arkádia Hazám, én is ott születtem,
Én is még böltsömben ígéretet vettem
A' Természettől, hogy szerentsés lesz életem,
Beteljesedését erősen reményltem;
Még is nekem semmi örömet nem hozott
A' rövid tavasz, tsak könnyeket okozott,
Az élet Májusa tsak egyszer virágzik,
Nekem elvirított, többé nem bimbózik.
Már a' tsendes Isten elóltja fáklyámat,
Majd majd bezárja már jaira szokott számat.
Elmúlt a' tünemény, sorsom' sirassátok
Ti ember - társaim, és ti jó Barátok!
Örökké - valóság! setétes hidadon
Ott vagyok már, 's megyek borzasztó útadon.
Tiszteletes Lélek! mit tselekszel velem?
Szerentsét ígérő Igazság - Levelem'
Fel nem törve hozom, hasznát nem vehettem,
A' boldogságra szert eddig nem tehettem.
Trónusod elejbe viszem panaszomat,
Elfedezett Biró! lásd igazságomat.
Fent ama tsillagra egy mondás mutatott,
Hogy igazat tévén, te uralkodol ott,
A' mérő - serpenyőt kezeidben tartod,
Megjutalmazónak magad lenni mondod.
Úgy mondják, hogy kinok itt a' gonoszokat
Várják, de ellenben örömek a' jókat;
A' sziv szövénnyét te itt felfedezed,
A' Gondviselésnek titkát kifejezed,
És a' szenvedővel te fogsz számat vetni,
Mind az, a' mit tettünk, meg fog ítéltetni.
Itt a' számkivetett hazája kezdődik,
A' tűrő tövises útja itt végződik.

Egy Isten fíja, kit igaznak neveztek ,

'S legtöbbben kerültek, kevesen esmertek ,

Éltem zaboláját vissza tartóztatta ,

'S nékem komoly hangon ezeket mondotta :

„Add nékem most a' te ifjúságodat ,

Majd egy más életben szófogadásodat

Néked bőségesen én megjutalmazom ,

Most néked csak ezen útasítást adom”.

Én az útasítást hiven elfogadtam ,

Zsenge örömeim' néki oda adtam.

„Add nékem „mond tovább” azt a' leánykádát ,

Ki szívednek betses, add ide Laurádat ,

Majd a' sírokon túl megjutalmaztatnak

A' te fájdalmaid , és uzsorát hoznak”.

Én sebes szívemből ötet kiszaggattam ,

Laurámat is néki sirva oda adtam.

Azomban a' Világ tsúfolódva így szólt :

„Az adósság - levél arra szól , a' ki holt ,

A' Despoták által bérbe fogadtatott

Hazug , a' valóért árnyékot mutatott ;

Az adós - levélnek csak akkor jövend el

Határnapja , mikor már többé nem leszel”.

A' mérész gúnyolók fenten okoskodtak ,

Vakmerően hozzám imígyen szóllottak :

Tehát megreszkedett egy elő - ítélet ,

Mellyet csak Régiség tesz szenté , 's tisztelet ?

Mire valók a' nagy Világ Istenei ,

Ravaszúl ki - gondolt megmentő védjei ,

A' kiket az ember esze , és szüksége

Szül , és elhiteti buta félenksége ?

Mi az a' jövendő , melyet elrejtene

Előttünk a' sírok , meg sem is fejtenek ?

Örökkévalóság , mellyel dítsekedel

Hívságosan , mi az , a' mivel kérkedel ,

A' mellyek csak azért tiszteletes hangok,

Mert szemünk elől elrejtik barlangok?

Óriás árnyéka rettegéseinknek

Nagyító tükreben lélek esméretnek.

Az, a' mit te tartasz halhatatlanságnak,

Tsak tsaló képe az élő valóságnak,

A' régibb időnek csak egy múmiája,

Mellyet a' reménység hathatós balzsamja

Megtart az előbbi ép állapotjában,

A' befedett sírnak hideg hajlékában.

Halhatatlanságnak ezt eszelősséged

Nevezi, 's ebben van a' te reménységed?

Ezen reménységért, mellyet megtzáfolhatsz

Senyv által, bizonyos jókat oda adhatsz?

Hallgatott a' Halál mindég ez ideig,

Hallgatott több mint hat ezer esztendeig.

Kelt e' valaha fel valaki sírjából,

A' ki hozott volna hírt a' más világból?

Láttam én az időt te feléd haladni,

És a' Természetet utánna hervadni.

A' halottak közül egy fel nem támadott;

És a' más világról senki hírt nem adott.

Mégis az Isteni esküvésben biztam,

Gyönyörűségeim' néked feláldoztam,

A' gúnyolásokat bátran megvetettem,

A' te javaidat nagyobbra betsültem.

Mint igaz Biróhoz most hozzád járúlok,

'S ítélő székednek elejbe borúlok;

Megjutalmazó vagy, kívánom béremet,

Mert teljesíttem kötelességemet.

„Egyformán szeretem úgy mint kedvesimet”

Mondá egy Géníus, „az én gyermekimet.”

Halljátok „mond tovább” fiai embernek,

Hét virág virágzik számára a' böltsnek.

Megmondom neveket, élvellés az egyik,
Az embert tápláló reménység a' másik.
A' ki ezek közül egyet leszakasztott,
Ne kérje már a' mást, lássa, mit választott.
Használja életét az, a' ki nem hihet,
Ne használja pedig az, a' ki reménylhet.
Úgy van, tudd meg, hogy a' Világ ítélete
Nem egyéb, hanem a' Világ története.
Te reménylettel, 's így bérceket elvetted,
És boldogságodat hited által nyerted.
Hérdezhetted volna erről a' Böltseket,
Egy két igazmondó okos embereket.
Ha a' pillantást az ember elmulatja,
Azt vissza az örök idő sem adhatja.

HOMJÁTHI HORKOVITS JÓ'SEF.

A' S I R I G B Ú S.

Itt is szívbánatim nagyok!

Hol boldogit az Ég?!

A' messze-túl úton ragyog

Egy szent remeteség!

Tsak ott lehet boldog szemem,

Hol ő nem integet,

Tsak ott lehet boldog szívem,

Hol ő nem emleget.

Ott boldog a' boldogtalan,

A' bánat édesül,

Ott a' buzgó gyanútalan

Szűz lélek szentesül,

Ott bizonytalan habok

Fel nem rettentenek,

Hideg szerelmes rabok

'S jajok nem sértenek.

A' hold is ritkán látogat,

Melly megbúsítana,

Ott a' remény se tsalogat,

Hogy elvakítana.

Tisztán leélve napomat,

Enyim egy porhalom,

Ő sem tudhatja siromat,

Oda őt sem tsalom.

SZENTMIKLÓSI SEBŐK JÓZSEF FRIDRIK.

NAGY VÁROSI KITSINYSÉGEK.

1. Látsz egy Dámát egy Urral kotsikázni, és ezt ezen, amazzt amazon a' kotsi ajtó üvegén kinézni; vagy látsz egy házból kinézni az ablakon egy Dámát, és hozzá ötödik vagy hatodik ablakon pedig egy Urat némán, és az egyik hajsza, a' másik tsáléra néz: hidjél nekem, ezek egy házas pár.

2. Ha valamelly Dáma kendőjét, vagy keztyűjét leejti, és a' körülálló férjfiak közül egy azt szépen felemeli nekie; vagy ha egy Dáma prüsszszen, és valamellyik férjfiú szépet mond nekie reá; ne is álmadd, hogy ezek házas pár.

3. Ha pedig ketten egymás közt öszve szerdültek, és minduntalan egymást így nevezik: édes fiam, édes lelkem; vagy ha az asztalnál ülven előbb tölti a' férjfiú a' maga poharát, vagy findzsáját, mint a' szomszédnéja: bizonyosan férj és aszszony.

4. Ha ketten magokat nyájasan és édesen mulatgatják; vagy ha ketten gyermekeikkel együtt egy szobában nyugosznak, dolgoznak és a't. megelégedve, a' régi szokás szerint: már ezek nem törvényesen egyesült személyek.

5. De ha a' háznak egyik szárnyában a' Dáma, másikában a' férjfiú lakik; vagy ha ketten setét és fergeteges estve mennek egymás után, vagy egymás mellett karon vezetés nélkül: már akkor ne kételkedj törvényes öszve kelteken.

6. Ha a' Theatromi Log eban a' Dáma a' jobbon lévő Urral inkább, mint a' balon lévővel mulatja magát; és ha egyik a' másik halálán mélyen de szívben gyászol; semmi esetre sem férj és asszony.

7. Ha egy férjfiú ezen észrevételeket és ítéleteket egy Dámának felolvassa, és a' Dáma ezeket hamisaknak mondja és ellenkezik; már ezzel is bizonyodik az én észrevételem; mert ezek férj és asszony.

8. De ha az olvasó Dáma és Ur kedvesen mosolyognak mind ezekre, és ebből tréfát üznek; ismét eltalálom az ő nem házasi léteket.

NÉMELLY NAGY HIRŰ ÉS NEVŰ FÉRJFI- ARNAK KÜLÖNÖS TERMÉSZETI TU- LAJDONSÁGAIK.

1. Ama' hires és kegyes elméjű Rotterdam Erasmus, maga idejében majd első eszű férjfiút és authorát ezen írásnak: *Lob der Narrheit*, azonnal hideg lelte, mihelyt halat látott.

2. Ama' hires Ángoly Cancellarius Baco Verulam, attya az Experimentalis Physicának, elájult, a' midőn hold fogyatkozást szemlélt.

3. III-dik Henrik Frantzia Király nem maradhatott olly szobában, a' hol matska volt eldugva; ő mindjárt megérezte azt.

4. Tycho de Brahe, jeles tsillag vizsgáló a' 16-dik században földre bukott mihelyt nyulat vagy rokát látott.

5. Ama' bátor Epernoni Hertzeg azonnal elájult, a' midőn tengeri nyulat látott.

5. László Lengyel Ország Királya nem nézhetett almát különös megilletődés nélkül, és mindjárt kedvetlen lett.

INGENIEUR HERINGH.

F E L É B R E D É S.

A' nap' hévnehezének bádjasztó terhe alatt a' Költő' testét egy édes alvás' új éltet nyújtó karjai öleléssel fogadták, és munkát szerető tűz-elméjét ábrándozásokkal mulatták.

Mákipipats koszorús álom a' mennyei kegy' három dicső leányait játszá eleibe, kik ötet a' lelki szerelmi ölekkel felemelvén, a' homályos földről elragadták, 's túl lebengtek véle a' kék azúr levegő' ezüst fellegein.

„Boldog! oh felettébb boldog vagyok, angyali leányok”! örömmel remegé a' Költő „halandó testem e' földfeletti kedvet nem képes kiállani”.

„Még szebb örömök várnak reád, „légytűrő” — enyelegve mosolygának egeket nyitó hangokkal a' Múza' gyönyörjét énekelő leányok.

Biliom hangú harmonia' zengzete alatt a' boldog Menny' porfir-ajtaja megnyíla, egy világos zöld felleg-párnázaton ült a' költőre várakozó Múza, az elandalodott eleibe nyújtá kerekded karjait, 's ötet fedetlen melyéhez kívánta szorítani. Reszketve rohant a' Múza' ölébe a' Költő, de testet nem érezének ölelésre megfeszült karjai, 's csak szellem-igét faltak csókra szomjuzó ajaki. Mennyei elmét ígért a' költésre a' Múza, de a' nyughatlan még többet kívánta, 's a' türehetetlen hánykalódás közt könyökét

az ágya' szegletébe üté. Elrepült, 's megszűnt az álom.

De milly gyönyörű volt felébredése, Lotti karjai ölelték, és éreztették vele, hogy ő az égi tündés helyett a' föld' legszebb kedveit éli.

„Oh milly örömet ad Leánykám! a' te „ölelésed nékem, a' szellem testü Múza „egész Menny-egével nem adhatta illyet. „Tartsd Eged' örömét testetlen imá- „dódnak oh Múza! én földifi csak csu- „pán földi kedveket kívánok érezni”. Így szólla a' felesleg boldoggá lett Költő.

HISS KÁROLY.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Mi egy folyó - írásnak Redáctora? — Bába aszszony, a' ki azon van, hogy az idegen észnek szüleményei épen jöjjenek a' világra.

Minek van az embernek órra? — Hogy a' pápaszemet rá tehesse, ha nem lát jól.

Mivel lehet az ész mindenütt kipótolni? — Pénzzel, tsak egy helyen nem — a' hol ész kell.

Mire való a' porzó? — Hogy a' nedves betűk könnyen ki ne törültessenek. (Kár hogy porzónk nagyon; a' nélkül talám sok hijjában való firkalások kitörültettek volna, minekelötte nap-fényt láttak. De talám sok jó irások is? Nem, mert a' jó és velős gondolatok olly lassan folynak a' pennából, hogy reájok porzó nem kell).

Mellyik a' rossz könyv? — A' mellynek olvasásán elpirulsz, ha betsületes ember a' mellett meglep.

Mellyik fejedelemnek vagyon leggazdagabb kintstára? — A' ki népének szeretetét bírja.

Mi a' legnagyobb áldás egy fejedelemre nézve? — Szabad emberek és igazat mondó Tanácsosok. — És a' legnagyobb átok? — Rabszolgák és hizelkedők.

Kit ékesítenek titulusok és rendek leginkább? — Azt, a' ki azok nélkül nem szükölködik.

Igaz-e, hogy csak a' nemes gondolkodás' és tselekedés' módja nemesíti az embert valóban? — Igaz; de — csak az erköltsi világban.

Kitsoda az, a' ki önérdem nélkül érdemes és dicső őseire provokál? — Horts.

Ki a' legjobb Orvos? — A' ki az embereket arra tanítja, hogyan lehessenek el nála nélkül.

Mellyik a' legjobb Prókátor? — Az, a' kire a' szegény is processusának végével hál'adó könnyekkel teljes szemmel tekint.

Hr.

A' 52-dik lapon lévő Rejtett-szavak' megfejtése:
1. Höltyő. 2. Levél; a' Mesée pedig: Találd ki.

NB. A' 31-dik lapon, alól a' 5-dik sorban „fogni adni velem” helyett olvasd „kezet fogni velem”.

A' HEGEDÜMHÖZ.

Ingenuas didicisse fideliter artes
Emollit mores nec sinit esse feros. — Ovid,

Az az: A' jeles mesterségeknek szorgalmatos
megtanulása, szelidíti az erkölcsöket.

E L Ö B E S Z É D.

Ámbár igen ritka az olyan ember, a' ki ne kedvellené a' Muzsikát; még is sajnálkodva tapasztaltam, hogy nem csak a' korosabbak, de még a' fiatalabbak közt is, alig van ezer közt egy, a' ki valamelly muzsika Instrumentomon játszani tudna, és a' bájoló muzsika mesterséget fundamentosan (alaposan) az az kótákból megtanulta volna, vagy tanulná. Nagyobb része tehát az embereknek, a' maga főbb gyönyörűsége megszerzését, 's vele való élhetését elmulasztván, érzékenységének legfinomabb, következésképen legingerelhetőbb szálait, míveletlenül hagyja; 's ez által a' legédesebb, 's egyszer'smind legártatlanabb módon gyönyörködtető érzésektől fosztja meg magát. Mellyet azomban utóbb többnyire bánás szokta követni.

Igaz, vannak esetek, a' hol a' muzsika tanulást vagy a' szülék' csekélyebb módjok, vagy az illy legérzékenyebb gyönyörűséget által nem látó, 's így előttök esmeretlen kimiveltséget (azért hogy magok se esmerik a' muzsika édességeit) szükségtelennek vélő Szülék, a' muzsikában való jártasságot akadályoztatják, vagy legalább előre nem mozdítják szülöttjeiknél: de ha ezekre nem ügyelünk is, vannak számtalan példák, a' hol se egy, se más illy szomorú akadály nem találkozik, 's még is a' gyermekek, ezen szép tökéletesség elérésére, és így lelkek főbb gyö-

nyörüségek' érezhetésére való alkalmas voltokra nem buzdítatnak, rá nem szorítatnak, és így e' részben való műveltségek elmulasztatik. — Hár pedig! — Mert azonkívül, hogy ez által a' nevendék lelke — mint fonál a' napon — tisztul, 's finomabb érzékenységek' elfogadására alkalmasabbá tétetik (pedig mi teszi az embert emberibbé mint ez?) és hogy az olly pallérozott ifjú a' legelső Uri társaságokba, a' hol muzsikális Akademiák tartatnak, be mehet nem csak, de kedvesen is látják: ezenkívül mondom, az olly ifjú vagy leány, hol a' legunalmasabb, hol a' heves ifjúság' indulatjai által okoztatott, legveszedelmesebb óráiban, gyönyörűséges, 's ötlet minden unalomtól megmentő, 's a' rossztól sikeresen elvonó mulatságot talál muzsikájában. És így, itt már nyilvánvaló a' haszon a' fiatalabb korra 's annak erköltseire való nézve.

De a' közép korban is, mikor már egy szerette Nő, szelid maga viselete 's hív szerelmével kedveskedvén, a' férj örömeit fűszerezi, 's szaporítja; hogy ekkor is a' muzsika (minthogy ez minden más érzésknél finomabb) kimondhatatlan neveli az ember' gyönyörűség-érzéseit, tapasztalásból tudom.

De még élemedettebb korban is, midőn már a' fiatalabb évi gyönyörűségek nem édesítik az ember létét; még akkor is hasonlíthatatlan mulatsága a' muzsika ollyannak, a' ki azt érti, 's gyakorolja. Mert ehez fiatalkori erő nem szükséges, sem ez törődött teste erőltetésével nem járó dolog; azomban még is sok, az öregséggel összevetve szomorú, és így kedvetlen gondolatoknak, bűnnek, 's unalomnak kellemetes 's édes enyhítője.

Hát ha még meggondoljuk, hogy sok ember, csak hogy unalmas óráji múljanak, kártyázni kezd,

veszejt, tűzbe jön, 's még többet elkártyáz: és így (pedig épen unalmas, és boszszúsággal járó idővesztegetése mellett) nagyobb summákat elpazérol, mint sem azt életében is helyre tudná pótolni: 's utóbb is ezen vélt mulatságból káromkodva, átkozódva, vére felháborodva, felebarátja' ellenségévé válva, 's kárba dülve megyen haza. Nem így van a' muzsikát értők 's abban gyönyörködők dolga, sorsa: nintsenek ezek illy nagy veszedelmeknek kitéve. Mert ha társak nélkül szűkölködik is az ollyan, maga is el tud — még pedig édesen — mulatni kedves Instrumentumával. Ha pedig egynehányan, hármás, négyes, vagy ötös (Terzetto, Quartetto, Quintetto) muzsikájjal, kellemetesen, 's mintegy ringattatva a' legédesebb, 's még is ébrenvaló szenderedésben töltenek el egynehány órát, ezek csak pillantatoknak tetszenek, és nem haraggal 's gyűlöléssel, de egymás eránt nevedett szeretettel, 's vígan válnak el egymástól; ezen lélekreható gyönyörködtetés véreket frissebb, és így egészségesebb mozgásba hozta, 's a' mellett egyik se vesztette el egy garassát is.

Mind ezekre való nézve tehát, és hogy a' muzsika eránt lángoló érzéseimet némünémüképen (mint-hogy járatlan vagyok a' költésben) kinyilatkoztassam; de ezenkívül a' szüléket arra, hogy gyermekeiket a' muzsikára oktattassák; az ifjakat, hogy azt tanulják, serkentsem: jegyezgettem fel ezen egyszerű, 's érzésem hathatóságát még korántsem kifejező versetskéket, (egy általam szerzett nótával együtt, mellyre ezen Dalok elénekelhetők *). Szükségesnek tartván, hogy a' mindenre alkalmas magyar fiaink 's leányink, (kik közt már a' többi szép 's jeles mesterségek, de

* Ezt nem sokára közölni fogjuk.

nevezetesen anyai szép nyelvünk Literaturája díszes-
reiesen virágzik) a' muzsikában — ezen határt nem
esmerő szép tudományban is — hasonló elméleti te-
hetségeket kimutatni, 's abban a' lehetsz tökéletessé-
get elérni, iparkodjanak, törekedjenek.

Mellyre is hogy segítse őket a' Magyarok Istene,
csepegtetvén beléjük a' valódi gyönyörűnek érzését,
kívánja, 's óhajtja a' Szerző

ROSSÚTHI ROSSÚTH ISTVÁN.

1. D A L. *)

Régen, mikor kicsiny voltam,
Pistikának hittak még,
Már is mindig csak danoltam,
Kényem kedvem volt elég.
Akár álltam akár mentem,
Játszottam vagy búsultam,
De én mindig nótát zengtem
'S a' muzsikát bámúltam.
Látván Atyám mit szeretek,
'S hogy minden dalnak nevetek,
Hegedűt vett ő nekem,
Boldogság volt ez nekem.

2. D A L.

Még ekkor is gyenge voltam,
Alig éltem tíz nyarat,
De kedvem volt, és tanultam,
Erős volt az akaratom.

*) Ajánljuk olvasóinknak, mint eredeti Muzsikai költe-
ményt, 's meg vagyunk győződve, hogy ha néhol bot-
lott volna is a' Szerző, azt a' Munkának remek volta
miatt nem fogják nehezen venni.

Újjam ugyan nem ért oda
A' hol tiszta volt a' hang,
De vágyásom letapoda
Mindent, 's még is pengett hang.
Igy én sokáig kinlódtam,
De nagy örömmel bajlódtam
Kedves Hegedűtskémme!,
Hegedűm kedveskémme!.

3. D A L.

Mint mikor a' tavaszi nap
Éleszti a' mezőket,
A' pacsirta jó kedvet kap,
'S örvendeztet bennünket;
Fülemile a' bokrok közt
Nyögdecse!, és azt várja,
Hogy a' sűrű levelek közt
Keresse meg hív párja;
'S ha oda ért, hogy örülnek,
Édes érzésbe merülnek: —
Úgy, sőt jobban örültem,
Ha én hegedülhettem.

4. D A L.

Hát még midőn megtanúltam
Haydn 's Mozárt munkájit
Erteni, érezni — 's tudtam
A' Lavota nótáit:
Minő erzések hatották
Akkor meg a' lélkemet;
Vérem mikép buzdították
'S kedvelteték létemet? —
Ezt hasonlítani nem lehet
Semmihez, se részt nem vehet

Senki olyan örömben,
Mint én a' hegedűmben.

5. D A L.

Még mikor az emberi Nem
Pólyájában nyavalygott,
Es semmit se tudott, hanem
Setétségben kóválygott:
Még tetteik durvák voltak,
Az örömek szilajok,
Mellyek mindent meggátoltak
Vagy tapodtak alájuk:
Még is már ezen szép érzést,
Melly pallérozza az ízlést,
Az emberek szerették,
Es a' Lantot pengették.

6. D A L.

Lelkünk' azon tehetségét,
Mellyel aztat szerezzük,
Hogy a' természet szépségét
Gyönyörködve érezzük,
'S hogy a' szép mesterségeknek
Nagy míveit becsülni
Tudjuk, — eztet Jó ízlesnek
Nevezzük; de hevülni
Az ilyenek érzésére
Szent láng, mellynek íhlésére
Szert csak akkor tehetek,
Ha én hegedülhetek.

7. D A L.

Ezer huszonkettedikben
Elt egy tisztes Apátúr,
Aretin Gvido nevében
Igen jeles 's tisztes Úr,

Halhatatlan marad neve,
Mert feltalálója volt
A' kótáknak; és így leve
Hogy hírében meg nem holt,
Mert valahány sor kótákat
Gyönyörködve, 's szép nótákat
Olvasunk, és hallhatunk,
Ő általa mulatunk.

8. D A L.

Nintsen olly pár szerelmes szív
Ezen a' nagy világon,
A' méh ollyan mohón nem szív
Mézet a' mákvirágon;
Véred úgy nem tüzesíti
Semmi, légy bár fiatal;
A' szomjast úgy nem enyhíti
A' jó izü friss ital:
Mint minő kimondhatatlan
Gyönyörűség még maiglan
Járja meg a' testemet,
Ha hallom hegedűmet.

9. D A L.

Ha házi bajom érkezik
El nem látott okokból,
Vagy más gondom is férkezik,
Melly fejtődzik azokból:
Vagy ha irigység dagályja
Tapod mérges sarkával,
'S ártatlanságom szurkálja
Skorpiói farkával;
Ollyankor vigasztalásom,
Sokszor volt tapasztalásom,

Hegedűm tiszta hangja
Érzésem hív vissz-hangja.

10. D A L.

Szeretek én olvasgatni
Jó ízlésű könyveket,
És elmémben hanyogatni,
Hogy írhatták ezeket?
De ezekben eltikkadok,
Ha eszem' így fárasztom,
Sőt majd csak nem elhervadok,
És így bajom' árasztom;
De ha hegedűm húrjain,
Vagy kótáim öt sorain
Legeltethetem szemem,
Vidúl minden tetemem.

E L S Ő É N E K.

A' Természet nagy munkájit
Minden lépten csudálni,
Menydörgés féltő szikrájit,
És erejét vizsgálni:
Mikép egy test enyészése
Másnak megint éltet ad,
Az állatok tenyészése
Minő hasznot hárít rád:
Föld gyomrában értz hogy terem?
Patakok hogy folynak ott?
Hogy eredt ama tűz verem,
Hekla, hol minden fagyott?
Mind ezekről elmélkedni
Szép, 's bölcselkedő véls,
Buták felett emelkedni,
Ésszel való szép élés.

Még is ha vékony húrjait
Hegedűmnek pengetem,
Azokon magam Nótájit
Tetszésemre zengetem;
Csak akkor érzem, hogy érzek,
És megelégedést szerzek
Búval terhelt lelkemnek,
Szomorodott szívemnek.

11. D A L.

A' mosolygó kies tavasz,
Szépen zöldellő mezők,
Kérőnek a' kívánt válasz,
Bimbózdó szőlő vesszők,
A' csevegő madaraknak
Sokasodott hangjai,
A' virágzó gyümölcstfáknak
Reménylhető hasznai,
Gyönyörködtetést okoznak! —
De rám annyit még sem hoznak,
Mint, ha szobámban ülök,
'S ott egyet hegedülök.

12. D A L.

Az óhajtott érlelő nyár
Árasztja ránk bőséget,
Ha már sárgul a' búzaszár
'S mutatja termettséget:
A' méhek is vígan dongnak
A' nyílt virágok körül,
Hangyák fészkekben zsibongnak,
Ember, állat, mind örül:
Én pedig akkor újulok,
A' bűtől úgy szabadúlok,

Ha hegedüm felveszem,
És vonóját rá teszem.

13. D A L.

Több örömmel kedveskedik
Az ős, mert sok javakkal
'S termésekkel bővelkedik,
Jó almákkal, szilvakkal;
Hol van jobb kedv mint szüretkor,
Ha már telnek a' hordók?
És mint méhek szép tavaszkor
Járnak a' putton - hordók:
Este száraz vinyegéből
Tüzet rakunk, 's a' levéből,
Iszunk; — de több vígságunk,
Ha hegedű szót hallunk.

14. D A L.

Még a' komor tél is kedves
Szokott lenni előttünk,
'S noha ő hideg és nedves,
Még is víg az életünk:
Mert a' vérünk frissen omlik
A' jó csípős hidegben,
És olyan lustán nem folyik
Mint lankasztó melegben.
Mások ismét úgy vígadnak,
Ha reggelig tántzolhatnak;
De én csak Hegedűmnek
Örülök, mint hívemnek.

15. D A L.

Ha súlyosabb gondjaimtól
Elvagyok nyomattatva,

'S nappali fáradságitól
Egészen eltikkasztva:
Vagy pedig ha jó kedvemet
Szaporit'ni akarom,
'S lassan folyó vérnedvemet
Frissíteni vágyódom:
Mindég nálad menedékem
Kedves hegedűm én nékem;
Mert minő kedvem lángja,
Olyan húrjaid hangja.

16. D A L.

Szokás szerint az ifjúság
Játszik, tántzol, mulatoz,
Vagy pedig másféle hivság
És tréfák közt vigadoz:
Az érettebb kor gondokkal
Hartzol, 's inkább aggódik,
Hogy kellesék jó módokkal
Gyarapodni, 's tünődik:
De én veszem hegedűmet,
Minthogy mindég az időmet —
Legédes'ben töltöttem,
Ha én hegedülhettem,

17. D A L.

Mások gyönyörüségeket
Abban inkább találják,
Ha nyerhetnek tisztségeket,
És ha őket uralják,
Vagy ha kincseket gyűjthetnek,
'S küszködhetnek sok gonddal,
Nagy hírt nevet szerezhetnek
Akár miféle móddal.

Én a' muzsikát kedvellem,
'S nyugalomam csak úgy lelem,
Ha én hegedülhetek,
És így gyönyörködhetek.

18. D A L.

Ha valamelly Képfaragó
'S szép szobrok alkotója
Heze által egy Szent Jágó,
Akár Delfus Jóslója,
Egy tőkéből ki faragva
Jó ízléssel elkészült,
Akkor ő azt mosolyogva
Nézi, 's örül minőt szült:
De csak nézi, — én hallok is,
Mert hegedüm ad hangot is,
És így a' hegedülés
Gyönyörködtetőbb érzés.

19. D A L.

Vagy ha egy szép Madonnának
Képét, szentül találva,
A' mint könyörög Attyának
Szent ihléstől táplálva, —
Fajn esettel egy képiró
Lefestett, 's azt vizsgálja,
Mennyi kellemekekkel bíró
Légyen az, 's úgy találja,
Hogy munkája tökéletes:
Hej! van öröm rettenetes:
Csak én érzek nagyobbat
Hegedüm mellett, 's jobbat.

20. D A L.

Némellyek hogy bús gondjait,
'S rossz kedveket hátrálják,
Bort isznak, 's annak gátjait
Ök csak ebben találják:
De ezzel csak egészségek
Romlik, 's fejek elkábúl,
Ök magoknak ellenségek,
És elvesznek dibdábúl.
De ha hegedümet veszem,
Arra kezeim rá teszem,
Bús gondjaim szélednek,
'S szép érzésim élednek.

MÁSODIK ÉNEK.

Az adakozó természet
Juttat mindent bőséggel,
Nintsen semmiben enyészet,
Se hiba, teljeséggel.
Egyszer esső, másszor meg hó
Áztatja a' földünket,
Ragyog a' nap, 's ez a' nagy Jó
Érleli termésinket.
Legyen hideg avagy meleg,
Mind a' kettő reméltet,
Használják ök elegyesleg,
Amaz altat, ez éltet.
A' rossz levegőt tisztítják
Mindenfelől a' szelek,
A' gályákkal hasítatják
A' vizet, 's mennek velek:
Források erednek hegyből,
'S öntözik a' réteket,

Harmat lesz a' levegőből

'S frissít növényeket.

Igy mindenek csak kedvünkért

Élednek itt és lesznek,

Plánták 's állatok hasznunkért

Virítanak 's tenyésznek.

Igy nő, olly kies völgyekben,

Hol sok madár zengedez,

És némelly szentelt berkekben,

Hol csak Zephír lengedez,

Az a' fa, mellyhől készítnek

Hegedüt, 's így részesítnek

Engem azon örömben,

A' melly van hegedűmben.

21. D A L.

Tudjuk, hogy miképen vidít

Bennünket a' Társaság,

Akár mi úgy meg nem indít,

Az igaz, és valóság:

Mert ott Pál így okoskodik,

Péter más tréfákat mond,

Ritka a' ki itt bánkodik,

Távoz innen bú és gond.

De hogy élünk így enyhítsük,

'S azt e' jóban részesítsük,

Szükség van több emberre —

Nekem csak hegedűmre.

22. D A L.

Kinek valódi Barátja

Vagyon, haj! be boldog ez,

A' kettőnek akaratja

Mindenkoron megegyez:

De még is hány példánk vagyon,
Hogy meghasonlottanak
A' Barátok, pedig nagyon —
'S ellenséggé váltanak.
Azért csak hegedüm, látom,
Hivebb mint minden Barátom,
Mert ez színlés nélkül szöll
Mindenkor és akárhol.

23. D A L.

Hit Hymen egy kedves Növel
Megáldott, ez szerentse,
Mert mulathat édesével,
'S ennek könnyü bilintse
Eleinte; — de elmúlván
Egy két első esztendő,
Amannak rózsái hullván,
Már többé nem kelendő.
A' rózsza lántz, melly édesen
Szorítá vala őket,
Járommá lesz, és terhesen
Nyomja mind' kettőjüket.
De hegedüm, melly mindég szép
'S tiszta hangjával bájol, 's lép,
Soha meg nem únhatom,
Söt szíves'ben óhajtom.

24. D A L.

Sok gyönyörüséget érünk
E' világi éltünkben,
De legjobban kereng vérünk
Ha nóta peng fülünkben.
Igaz, hogy hány fő annyi ész,
Azt nem lehet tagadni;

De még is mulatni mind kész ,
Rész örülni 's vigadni.
Azért tehát jó Barátom
Ne kételkedj , ha vitatom,
Hogy csak hegedüm lehet
Az , melly boldoggá tehet.

25. D A L.

Mondják , nints nemes' b mulatság ,
Mint a' csalfa vadászat ,
Vagy kinél hogy a' kívánság
A' süllyesztő halászat :
De ha esik , a' puska por
A' serpenyőn elázik ;
Ha hideg van , tehát akkor
A' vad-leső megfázik.
Jobb hát a' szobában ülni ,
'S ott jó izűn hegedülni ,
Mint Akteont követni ,
'S szarvas helyt meglövetni.

26. D A L.

Sokfélék az indulatink ,
E' esendes , a' hirtelen ,
Mindenfélék gondolatink ,
Ez okos , az esztelen :
Onnét van , hogy ez neki dől
És kártyáz míg pénze van ,
Amaz meg más módon dö'söl
'S rontja magát úntalan :
De én ezt mind nem kedvellem ,
És gyönyörűségem lelem
Hegedüm hangjaiban ,
Nem Vágner kártyáiban.

27. D A L.

Ha már emberek közt élünk ,
'S e' nélkül nem lehetünk —
Még attól leginkább félünk ,
Ha rossz szóba vétetünk ;
Mert erkölcstelen embernek
Rágalmazás fő dolga ,
Skorpió nyelve ilyennek
Szurkál , légy Úr , légy szolgál :
De illy alávalóságot
És igazságtalanságot ,
Részemről nem veszem fel ,
Mert hegedüm engesztel.

28. D A L.

Van egy titkos természeti
'S eredeti érzésem ,
Melly akaratom vezeti ,
'S ennél fogva végzésem :
Hogy , míg a' Párkáknak tetszik
Nyújtani sorsom szálát ,
És így , míg csak el nem metszik
Életemnek fonalát ;
Addig mindég hegedümet
Hedvelljem , az egyszerűmet ,
Mellynek tiszta zengése
Olly mint ezüst pengése.

29. D A L.

Történik , hogy indulatok
Ostromolják lelkemet ,
Szép-Literatúra 1826.

Vagy szomorú gondolatok
El foglalják szívemet;
Vagy az olyan sors, melly kemény,
Megúnatja létemet;
Vagy valami képzelt Remény
Ketsegteti szívemet:
Illy esetben nints más hívem
Mint hegedüm, kinek szívem
Kinyilatkoztathatom,
'S részvételét várhatom.

30. D A L.

E' dalokban érzésemről
Kívántam emlékezni,
Vagy is minő ízlésemről
Magammal értekezni.
Eggy úttal örömet látnám,
— 'S ez nagy jutalmam lenne, —
Ha valakit rá bírhatnám
Ki velem énekelne:
Ha én hegedümet veszem,
Minden gondomat le teszem,
'S édes lánggal hevülök,
Mikor én hegedülök.

HARMADIK ÉNEK.

A' mindenható végzése
Böltsen aztat rendelte,
Hogy az élők fő érzése
Öröm legyen, 's engedte,
Hogy az ember törekedjék
Erre, 's ha ki rá mehet,

Az élete nevedjék,
Ha könnyének engedhet.
Hogy jobb kedvet szerezhessünk,
Gondjainkon enyhítsünk;
A' vigságban részt vehessünk,
Bajunkon is könnyítsünk:
Társaságba keveredünk; —
De ott attól félhetünk,
Hogy ha vigadni eredünk,
Valakit meg sérthetünk. —
Ha egy szép hölgy hív szerelme
Edesíti létünket,
Jó barátunk segedelme
Kész meg mentni éltünket;
Haj! be boldogoknak látszunk!
Irigyeink támadnak,
'S hogy mi a' világgal játszunk,
Majd lábokkal tapodnak. —
Pedig erre okok nintsen,
Mert csak egy kis koczkodás
Kell, — melly nélkül senki sintsen —
'S kész a' nagy viszzálkodás.
Azért ezekre, — mint látom —
Nem szorúlok, mert egy hűm
Nékem társam, nőm, 's barátom
Csupán csak a' Hegedüm.
Ha vonóm szöri csókolják
E' kedvesem húrjait,
És négy újjaim ki csalják
Belőlök szép hangjait:
Akkor ezen jó kis kedvem
Társaság nem gyalázza,
'S mikép' folyjon vérem, nedvem,
Senki sem határozza.

Szembe szállni is ő nem rest
Vélem, 's akkor felelget,
De csak a' mit én örömet
Hallgatok, 's így édesget.
Vele való mulatságom
Minden érzést feljül mül,
Vele kötött barátságom
Tudom soha el nem mül!
Ártatlan ő, 's türedelmes,
Engesztel ha haragszom,
Nem kaján, se veszedelmes,
Ő ringat ha el alszom.
Azért hát a' meddig élek,
És lesz bennem vidám lélek,
Nem lesz más, 's több kedvesem,
Mint Hegedűm, — Édesem.

TAKÁTS SÁRIKÁHOZ.

Az élet zivatarjában,
Tolongó veszélyekben;
Itt a' szenvedés honjában,
A' gyötrő keservekben;
Itt a' boldogtalanságnak
Rettentő örvényében,
Itt a' tzudar álnokságnak
Pusztító szélveszében; —
Hol hív érzésre senkinek
Szívét semmi nem hajtja,
Hol a' testvér testvérinek
Hárát 's vesztét óbajtja;

Hol a' barátság' fáklyái,
'S a' tiszta szeretetnek
Elhamvadott oltárkái
Lobbot többé nem vetnek ;

Hol a' jámborság elhal, a'
Hűség sirba roskadott,
'S a' hitetlenség általa
Életére támadott:

Itt magad vagy Kedves Árva
Már, 's a' kínzó bánatnak
Gyászos tömlőztébe zárva
Fájdalmid sanyargatnak.

Jajgatsz a' bájos mezőkön,
Sírsz a' kopár hegyeken,
Zokogsz a' zengő erdőkön
Nyögsz a' rideg völgyeken.

Bús vagy a' magánosságban,
Kesergesz a' munkában,
Nem örülsz a' társaságban,
Bánkódsz az Úr házában.

Szemed álmatlan vesztegel,
Mikor az esthajnal áll-
Elő, 's a' pirkadó reggel
Mindenkor ébren talál.

Nem önt az éjféli sebedbe
Balzsamot, 's a' nappalnak
Munkás órái szívedbe'
Újabbakat vagdalnak.

A' szép Tavasz, melly soha nem
Gyötré galamb-szívedet
Búval, most nyájasságra nem
Varázsolhat Tégedet.

Május' bábban ringó dele
Heservedre béborult,
Estvéinek csendes szele
A' sziklák közé szorult.

Könnyeket sír bús fejedre
Az ég, sorsod' gyászolja, —
A' rét minden lépésedre
Lábod' könnyel lotsolja.

A' bértzek dült örmozatja,
'S a' setét völgyekbe szétt
Zúgó patak harsogtatja
Jajjaidat szerteszétt.

A' dúzs telek' kanahánja,
'S a' letarolt rengeteg
Szörnyű veszteségd' szánja,
'S értted halálos beteg.

A' Szüzesség' Istennéje,
Hit eddig a' gyász került,
Értted kedves Szüzetskéje,
Most mély bánatba merült.

Ég, föld, tenger, erdők, szirtok,
Patakok, 's himes rétek,
Oh ha érezéssel birtok,
Ez Angyalt könnyezzétek!

Sirassátok e' Lyánkának
Sorsát, — az ég' csapása,
Éltének 's boldogságának
Ah, illy' korán sírt ása!

Hervad Ő most, ifjú szívét
A' makats Fátum vérzi, —
A' rögzött kin' mérges ivét
'S döfésit mélyen érzi.

Búdosik, néma érzetét
Vér könnyekben sírja - ki, —
'S megint sír, hogy lehelletét
Még nem zokoghatja - ki.

Ím így fonnyad a' felére
Nyíllott rózsá' bimbója,
Így lankad ha gyökerére
Vág a' kertész ollója.

Így öröng a' neveletlen
Özetske, ha előtte
Futó annyát a' kegyetlen
Vadász keresztül lötte.

Így sír a' fülemülének
Árván maradt kedvese,
Ha annya az ölyv körmének
Martalékjául ese.

Oh ártatlan vigasságok!
Oh kellemes érzetek!
Oh ti tetsző boldogságok!
Oh kedves eszméletek!

Oh áldott megelegedés!
Oh élet! e' Kedvesnek
Sóhajtási keseredés
Hözt titeket keresnek!

Ugyan hová futhatátok
Előle ilyen meszsze?
Oh jertek vigasztaljátok,
Hogy a' bú ne epeszsze. —

Fényes Nap, 's ennek testvére
Halvány Hold, titeket hét
Nvögéssel kér: keservére
Áraszszatok mely Lethét!

Ti mezők' vig Zefirjei,
Ím e' kis Nimfátok' fel -
Fakadt keserű könnyei'
Árját esókoljátok-fel-

Tovább már ne szíveljétek
A' gyilkos bút keblébe',
Hanem tüstént fereszszétek
Vidító Nepentébe!

És mint a' síró csecsemőt
A' pezsdült csecsbimbókon:
Úgy altassátok nékem Öt'
Szagos karjaitokon! —

Virágok, bájoló kertek,
'S ti a' szépség' pompája,
Fejlő rózsabimbók, jertek,
Mind mosolygjatok rája!

Oh ártatlansággal tömött
Erdők' völgyes vidéki,
'S kis fülemülék, örömt
Zengedezzetek néki!

Ti csillagos boltozatok,
Minden hajnal jöttére
Békességet csorgassatok
Panaszos kebelére!

Hogy jó szíve' fájdalmai
Veszszenek, oszoljanak,
'S meghervadt gyenge arcza
Rózsásabban nyiljanak!!

És Te, a' szüz Grátziáknak
Ártatlan kis Testvére!
Ki a' szenvedő Árváknak
Jutottál kenyerére:

Szenvedd, bírd erős lélekkel
Sorsod mérges csapásit, —
Ne sírj azért bús szemekkel,
Mit senki meg nem másít.

Magyar Vér vagy: hát könnyeket
Ne hullass! oh a' Szittya
Lélek a' gyült veszélyeket
Magáról el-taszítja! —

Ne sírj, hogy Élted' Vezére,
Hinek biztos nyomába
Jártál, az Úr' intésére
Elment a' jobb Hazába.

Oh ne sírj, Ő már boldogúl
El, 's hogy híven szeretted,
Jó Lelke örök zálogúl
Itt vigyáz Te feletted!

'S mint rég az Izraelitát
Tűz és felhő vezette,
Mig Egyiptom' pusztáit átt -
Bujdoklá, 's kesergette:

Úgy élted' sivatagjain
Téged' is e' Góelnek
Karjai, öröm' nyomain
Hordoznak 's vezérelnék. —

Ne sírj hát szép Nevendéke,
Nem hagyott-el egészen,
Lelkének kettős mértéke
Mindenkor rajtad lészen.

Csak légy másoknak tükörül
Hedves Szüz, élj szeliden;
Hidd-el, az ég megkönyörül
Rég csurgó könnyeiden!

Légy hív, nyájas, alázatos,
Jámbor, és szemérmes,
A' munkában szorgalmas,
A' jóban tökéletes,

Légy a' Rosznak gyűlölője:
Úgy Szíved holtig lesz ép —
Légy a' Jónak tisztelője:
A' lesz Virtus, a' lesz Szép!!!

A' T A V A S Z H O Z.

Szép Tavasz! mihelyt szememre
Új napod sugározott:
Bús magános életemre
Hedvet és reményt hozott.

Nem feküdt elérkezésed
Ólta bánat éltemen,
Érezém szent ihletésed'
Édes árját szívemen.

Víg valék, ledér szemem nem
Sírt, reményem nem rogyott,
Lelkem érzése sem nem
Csüggedett, se nem fogyott.

Nyájas élet, tiszta elme
Édesíték napjaim' —
Nem kötött-le más kegyelme —
Nem gyötörtek gondjaim.

Mint madár szabadba' voltam,
A' komor bút kergetém —
Csak szerettem, és danoltam,
Hol szerét megejthetém.

Téged áldva ögyelegtem

A' mezőn 's ligetbe' szétt, —

Nem hívém, se nem remegtem

A' jövődök' szélvesztét.

Jaj de bezzeg elrabolta

Kedvemet csalárd kezéd,

Kedvesem' szívét miolta

Fájdalommal vérezed.

Ah miolta — hú kegyetlen! —

Így kikeltél ellenem:

Már azolta kell szünetlen

Sírnom és kesergenem.

Oh de kérlek, jer, belőlünk

Irtsd - ki e' rég sajtoló

Bút, 's magad ne rejtse előlünk

El, te kedves ápoló!

Nézz reánk szelíd szemeddel,

Majd úgy enyhülést lelünk,

Bánatinkat jöszte vedd-el,

Tégy kegyelmesen velünk!

Jer, derítsd - ki gyász egünket

Szép Tavasz, te gyöngy alak!

[Jer vidítsd - fel életünket,

Hogy viszontag áldjalak!!

ORMÁNDI ISTVÁN.

THAISZ ÉS KOTLÓCZI.

Hotlóczi:

Sok Értekezések gyengék és egyébbek.

Thaisz:

Az Uréi köztök még is leggyengébbek.

KISFALUDY KÁROLY ÉS IGAZ SÁMUEL.

Igaz Sámuel:

Aurora 's Hébére Czondi szörnyen agyar.

Kisfaludy Károly:

Czondi nem Poéta, nem is igaz Magyar.

FÁRNER DÁVID.

Q. HORÁTIUS FLACCUS CARM. LIB. III.
ODE 9.

szabadon fordítva.

Horátius.

Mig kedves voltam te előtted Lidia, hó-szín
Szép nyakad a' mig más nálam' kedves'b nem ölelte,
Nem volt olly bődög, mint én, a' Persa Király sem.

Lidia.

Mig egyedül érttem lángolt kebled, 's Chloë nem lett
Elsőbb nálamnál, a' Lidia híre virágzott,
'S Ilia a' Romulus szülője se hága előmbe.

Horátius.

Engem most a' szép hangú Chloë lántzai közt tart,
Szépen pengeti a' cziterát, 's őt Thrátzia szülte,
Bátran szenvednék ő érte akármi halált is,
Csak neki engedjen kegyes Istene bődög időket.

Lidia.

Költsönös ösztönnel gyújt engem lángra az Ornit'
Szép fija, Thuriomon született, Calais neve, — kétszer
Rész vólnék inkább gyászos síromba borúlni,
Hogyha az ő éltét tudnám terjeszt'ni továbbra.

Horátius.

Hát ha a' hajdani tűz fellohban? 's régi szerelmünk
A' két elpártolt szivet bényüggözi ismét?!

Hátha kiadnék én az arany-fürtű Chloë szívéen,
'S Lidi, az elhagyatott, ajtómat nyitva találná?

Lidia.

Bár amaz a' napnál szebben tündöklök is, és te
Állandó nem vagy, 's mint Adria tengere dúlsz, fúlsz:
Élni veled szeretek, 's veled együtt halni vagyok kész.

S.*

AZ ELHERVADT ROZSÁHOZ.

Oda díszre Kertetskémnek,

Muzsám fakadj panaszra!

Oda minden ékessége;

Mert el hervadt e' Rózsa.

Elhervasztá a' forró nap

Zöldellő levelkeit,

Feledékenységbe dönté

Rózsám régi díszeit.

Még csak tegnap miként virult

Ártatlan szüz kebeled;

Jaj! de ma — melly igen le hullt

Minden éked 's leveled.

Tegnap még mulató helye

Voltál a' Grátziáknak,

'S ma örök mélyébe dültél

A' bús mulandóságnak. —

Kedves Rózsa, be sajnállak!

Hogy illy korán el multál!

Mért inkább egy Leánykának

Hebelén nem hervadtál.

Jaj! de immár levelkéid

Ékeitől fosztatnak; —

Ifjúságunk napjai is

Illyen hamar el múlnak.

Igy múlt el éltünknek is
Vidáman folyt hajnala,
Mikor még nem is reménylők,
Akkor borul homályba.

A' PUSZTAI ÉLET UNALMA.

Itt e' vadon pusztaságnak
Búval teljes ölében,
Élek ifjú napjaimnak
Mostan nyiló évében.

De haszontalanul nyilnak
Ifjú éltém napjai;
Mert a' temérdek sok búknak
Mardosnak rút kinjai.

Az unalom elesüggeszté
Hajdani vig kedvemet,
A' vad magány el epeszté
Régi vidám szívemet.

Hi tétetve vagyok itten
Hamis prédák művének —
Kik törnek életem ellen, —
Az irigyek' nyelvének.

El vagyok én itt felejtve
Régi kedveseimtől,
A' távul lét kitörülte
Emlékeket szivekből.

EGY LEÁNY SÍRKÖVE.

Itt fekszem élttemnek legszebb virágjába',
Ki korán beléptem a' halál sirjába.
Még csak alig éltem tavaszszát élttemnek,
Még sem esmerhettem miségét lélttemnek,
Hogy a' Párkák elmetszék élttem fonalát,
'S nem engedék élttem ifjúságom napját.
Még irigylé halál szép boldogságomat,
Homállyal be tölté csak most nyílt napomat.
Azért utas, ha jössz e' vidék térjére,
Emlékezz itt fekvő Leányka szívére;
Ki a' bús Halálnak lett áldozatjává,
Egy más szerencsésebb világ lakosává.
Ott élek igazak 's jámborok sorában
Vég nélkül tartandó örök boldogságban.
Ott veszi jutalmát ki hogyan érdemli,
A' kegyes Teremtő ezt bölcsen intézi.
Kérlek, óh! jó vándor, ejtsd könnyed' siromra,
'S egy áldást, sohajtván, mondj alvó poromra:
Mert ki ma fizettem adót a' Halálnak,
Lehet, hogy még holnap téged is bezárnak.
Téged pedig Vándor, áldjon meg a' jó Ég!
Hogy szerencsés lehess, a' míg csak élsz mindég.

HAMULYÁH ETELKA.

K É R D É S.

Valljon vagyon-e e'világon olyan Némzet, melyet a' maga Nemzeti nyelvének megtanulására 's használására Törvény által kell kényszeríteni?

FÖLDVÁRY F.

GONDOLATOK.

A' gonoszokkal, még a' jónak előmozdítására se köss soha barátságot; — mert a' gonosz a' jónak soha se lehet igaz barátja.

Az életnek egyedül való philosophiája az egyes emberekre nézve a' tapasztalás, az Országokra nézve a' História; a' ki ezekből nem tanul, örökre marad gyermek, 's örökké károsodik.

Az Orzáglás formáji közt legboldogabb, legtökéletesebb a' határtalan Despotia, — ha a' Despota bölts és betsületes ember; — legtökéletlenebb 's egyszerűsmind legveszedelmesebb a' Respublika; — legbiztosabb a' Constitutionalis Monarchia, — de ebben is szükséges, hogy a' Fejedelem bölts, 's törvényes hatalmát érző, erős 's betsületes ember legyen: — mert ha betsületes is, de gyenge, a' legelső Minis-tertől fogva, a' legutolsó Hajdúig minden rossz ember Tyrannus, 's csak a' jó tehetetlen, — és — szenved.

A' józan ész 's a' tiszta lelki esméret, a' legjobb Politika.

A' Törvény, ha meg nem tartatik, sokkal rosszabb, mintha nem volna.

A' Törvény-hozónak nem az a' kötelessége, hogy legjobb, legtökéletesebb Törvényt hozzon; mert olyant csak az Isten maga hozhat: hanem csak azon igyekezzék, hogy Törvénye a' jelenvaló időre, 's környülállásokra legyen leghasznosabb, legalkalmasabb; — mert az időt, a' környülállásokat nagyon megelőzni, mindenkor veszedelmes és sikeretlen.

Th.

NAGY MÉLTÓSÁGÚ ERDÖDI GRÓF PÁLFFY
LEOPOLD ÚRNAK, T. N. PO'SONY VÁRME-
GYE' ÖRÖKÖS FŐ ISPÁNJÁNAK HALÁ-
LÁRA, MELLY 24. FEBR. 1825. TÖRTÉNT.

Óh! melly durva veszély, melly nagy gyász érte
Megyénket,

Jó Fő Ispánunk' Élete napja lehuny!

Bánják Öt a' Nagyok, — síratják Öt a' szegények,

Jajt mond a' város, — jajt a' silány kaliba!

Jó Atya, — jó Hazafi, — Házas Társ jó vesze benne,

Ennyi nevek közt a' gyászra tsak egy is elég.

Ember-társ-szerető, — nyomorultak' gyámola hogy volt,

A' köz gyász lehet e' tárgyba' valódi tanú;

Hej! de minek kell ott a' tanú, hol a' tettek' öröklő

Dísze, — 's az erköltsnek gyöngy koszorúja ra-
gyog!

Általa nyíltál meg Betegek' Menedék-helye! a' ki

Nagy Szombat' földén alkota, Ő vala az!

Légyen elég: jó kedv lobogó fáklýáid elégték,

E' Megye fénnye lement, — e' Megye éjbe borult.

CSEHY ISTVÁN.

EGY JÓ BARÁT HARAGOS BARÁTJÁHOZ JÁNOS NAPRA.

Neved kegyelmet tesz: éreztess kegyelmed

Velem, 's egyebekkel, megesmert szerelmed,

Mert Téged szeretlek, és Te nem szeretnél?

Mély feledékenység' tengerébe vetnél?

Nem lehet; mert lészen életem kedvedre,

Tömjént égetek én emlékezetedre.

Szép-Literatúra 1826.

Éljél! esedezem, legkedvesebbeddel,

Végetlen életed végre Menyben vedd el.

Szerelmes gyermeked kedves jegyessével

Éljen! veled, 's jeles szép Er'sébetével:

Egybe - kelésekkel neveljék kedvedet,

Tegyék életekkel kedvessé éltedet.

Szeretetnek jele légyen ezen versem,

Herenyében mellyet nevednek szenteltem.

OHANYBAN N. S.

VILÁGOSNAK DÜLEDÉKEIRE.

Világosvár omladéka,

Őszsze zúzott köhalom!

Régi művek szakadéka,

Pusztá vagy te, és vadon!

Hajdan fényed Siriában

Hiderülten ragyogott;

Ditsőséged a' hazában,

Mint egy tsillag villogott. —

Édes honnom hű Leánya,

Etelének kedvese;

Az, ki szíve' szerint vágya,

Lenni ennek hitvese;

Ez hű l'ánya szép honnomnak,

Kebeledben serdüle;

Tsalja által egy fondornak

Gyászos búa merüle.

Tsüggedése, tünődése

Etelkának elmula,

Rettentő töprenkedése

Jobb reményre fordula;

Hüzdve győzött az igazság, —
Az ellenfél szégyenül;
Mert a' vétek és gonoszság
Erdemére rá kerül.

Voltál egykor Magyaroknak
Menedéke 's véd fala,
A' száguldó rút Taroknak
Vérét ontó Angyala; —
Am de mostan elenyészett
Terült díszed, 's mindened;
Ah! hogy jobbra nem tenyészett
Ösi hired és neved!

Szívünk vérzik, fontolgatván
Szövevényes sorsodat;
Mérő szemmél össze tartván,
Agg és máj voltodat.
Büszke kénnyel tsak nevetted
Az ellenség tseleit
És vitézül eltördelted
Reád szegzett töreit. —

Hajh! de színed vad mohával
Már borítva sorvadoz,
Üld' a' bal sors ostromával,
'S erősséged bomladoz;
Tavaszodnak nyílt bimbója
Hervad, el vész, 's nem virúl;
Mert a' létel fentartója,
Táborával szerte dúl.

Reád törtet mord hadával,
'S széljel szórja hamvait

Bajnokinknak, könyhálával
Hiknek áldjuk porait.
Könnyezz, könnyezz, sírj zokogva,
Édes édes Nemzelem!
E' keserves látványokra,
Tsak ez egy most kérletem. —

Ott, hol eddig öröm zajtól
Harsogtak a' fellegek;
Meggörbedve a' sok bajtól,
Jajgatnak az emberek;
Szórtad, szórtad pazérokra,
A' természet javait;
Mint a' tenger szórni szokta,
Felzúdulván, habjait.

Oh Világos! nagy fényednek
Vége; jajgat 's úgy akar
Tisztelkedni volt létednek,
Egy érzékeny 's hű Magyar!
Isten hozzád! kérdevén tőled,
Ki dalolt itt? valaki;
Ezt feleljed és ne többet:
Hogy egy igaz hazafi. —

J. K.

TEKINTETES THAISZ ENDRE URHOZ.

Csákvár. 1824. Dec. 29.

Olly örömet szerzél, hogy szívem lelkem egészen
Abba remeg, 's nem tud nyugvó pontjára találni.
Nagy köszönet, Thaiszunk, Teneked! hogy elérne
kivánnám,
E' karom a' Vértess mellől Duna partig egészen,

Csákvártól Pestig, 's Téged' tudhatna szorítani
 Gerjedezésemben. De karom' csak hasztalan öltöm,
 Annyira nem hosszszúl, 's üresen vonom újra magamhoz.
 Mit? hát nincsen-e szer, hogy megháláljam azon jót,
 Melly örömöm' szerzé?'s örömöm' keblembé fulaszszam?
 Nincsen-e vers? és egy kis erőm, hogy verseket írjak?
 Bár ha nem áradoz is gyönyörű szép hangon Apolló
 Bennök, bár Szatirus' darabos sípjával unatlak.
 Vers valamедdig lesz, mindég lesz háladatos szív.

A' mikoron Trattner(koronát neki menyben, egészen
 Volt nemes ő Magyarok' földjén) fúvatta ki Pestről
 A' szomorú, szomorú, ah! bús fátyolba kötött Hír
 Meghaltak; szemeim könnyé csordúltak, előlem
 A' kedv hirtelen elsüllyedt fényjével; az érző
 Bánatnak halavány képét szemlélttem előttem,
 Éjjel övedze körül, szemeit lábára szegezte,
 Es tenyerét egymásra tévé czombjára lerakván;
 'S így nyöge halk hangon, közben sóhajtva zokogva:
 Sírjatok, oh Magyarok! bánat jött rátok, egére
 Hunnia mély gyászú éjt lát kifeszülve borúlni.
 A' tudományok' egén csillag, Helikonra sugárzó
 Nem ragyog, Atlásztok Trattner álltába' leroskadtt,
 És az egész kiderülni eredt ég roskad utánna.
 Hajh Magyarok, Magyarok! nem kedvez Múza tineltek
 Állandón, dúzs földeteket Plútusznak ajánlja,
 'S ő maga mint valamelly tündér kiragyoglik aliglan,
 'S hirtelen a' szaladó csillag' módjára letűnik,
 És ti setétben vagytok.

Emígy búsonga magában

A' Bánat, 's jobban hajtá vállára nyakát. Én
 Kezdettem zokogást, kezdtem rettegni, Barátunk
 Endre! Mivé lettünk? mivel érdemlettük Apolló'

Nagy lángú mérget? az atyáknak vétke csapattat
Minket, vagy mi magunk adtunk okot ennyi haragra?
A' külföld kezdett minket tisztelni, figyelni
Ránk tudományunkban, nem voltunk ökrök előtte,
Már rokonok voltunk, már csak nem féltetni kezdte
A' rangot, mellyel nagygyá lett, 's nagy lesz örökre.
Jaj! ki fog adni megint ösztönt Íróknak az úton
Menni tovább, mellyen ragyogó állásra jutottunk
A' szép lelkek' népe között? ki fog adni betűket
És sajtót, hogy ben ne szorúljon néma szobában
Elmének' fényje, hazánk ündökljön messzre mezőkre,
Mind valamerre Dunát, Elbét, Quadiána' folyóját,
A' Themzét, Rajnát, Pót a' nép iszsza, Garonnét?
Szűnnek az Írók, a' sajtók megszűntek, az éj jön!

Igy féltém, Thaiszunk; 's Te magad mond, féltém-e
gyermek,
Vagy mint férjfi? okom méltó remegésre ha volt-e?
Am de miként ember vidül, ha felettte dörögve
Villámok hulltak, 's kellett rettegnie, hogy most
Zúzza agyon, de fejét meg nem sértette, közelben
Egy fát gyújtott fel, 's kilövé sugarait a' nap;
Én úgy éledtem, mikor ezt nyomtattad: előlünk
Elment a' Tudományt Gyűjtő jobb honba; de folyni
Fog kezdett munkája.

Te vagy Szerzője kiújult
Kedvemnek, Thaiszunk! az öröm mosolyog fel elődbe;
Nemzet örül Teneked; boldog vagy, Nemzeted örvend.

Oh Thaiszom, Thaiszom! mit látsz? nem kell e re-
megnünk?

Már tisztára derült? 's nem kell holnapra szelekkel
A' zivatart várnunk? Jaj, kezdek félni viszontan.

HOLÉCZY MIHALY.

AZ EMLÉK - HALOM.

Eredeti Rege.

Ott, hol a' mord rengeteg közt
A' féketlen agyar dül,
Remete *) va donjaink közt,
Hol tsak ibolya virúl:
Van egy halom fa - bodrokból
Rakva, 's fenyves súdegek közt;
„Atyám” esdék „mit tesz ez?”
„Melly vést, mi szörnyet képez?”

'S a' harsány kürt visesz-hangjára
Gyűlnek már a' vadászok,
A' Vármegye parantsára
Fegyverkezett adászok:
'S míg a' halált-hozó tsöket
Tölti kiki, Atyám öket
Vizsga szemekkel nézi,
'S álmélkodva kérdezi:

„Mi eme' rügyes halomnak
„Tzélja? agg eredete,
„'S bodrai mit ábrázolnak,
„Nem varázs e képzete?”
'S im' egy görnyed't ősz lép elő,
Kinek már a' sirba kelő
Artza figyelemre int,
Ki ki a' hantra tekint.

„Atyám atyja” mond az öreg
„Rákótzyval egy idős,

*) Remete falu Unghvár Várm. Verchovinának közepet-
te, híres a' vas készítő Intézetéről, Ts. Ruttner
János Urnak bölts felügyelete alatt.

„Nézője volt a' sok szörnyek'
„Szakának, — maga is hős;
„Gyakran serdülő koromban
„Édes zavart *) e' halomban
„Talált, gyakran könnyeket
„Ezen emlékre ejtett.

„Fijam” mondá „itt derengő
„Volt Rákótzty reményje,
„Most tsak e' szirt fokán lengő
„Fa-lomb dits' hirdetményje.
„Ilt hamvad Lendvey, híve,
„Kinek volt utolsó míve,
„Ura' vesztét gátlani,
„Alkonyát halasztani.

„Kártya - várát Rákótzynak
„Sarkba dőlte kaján sors,
„S most riad-fel szép álmának
„Mámorjából — későn gyors:
„De Lendvey most is remél,
„Bár mint rettentő a' veszély;
„Nem remeg bajnok melye,
„Nem szörnyed hü kebele.

„Hertzeg” úgy-mond „elhagyattunk,
„Az ellenség is sarkal,
„Sorsos'íntól meg-tsalattunk,
„Vesztünk közelget halkal.
„Ellent állni vakmerőség,
„Bár győzhetetlen erősség
„Munkáts, de éhség ellen
„Munkáts sem győzhetetlen.

•) Melancholia dulcis

- „A' nap is midőn hanyatlik,
„Bibor felhőbe borúl;
„A' hős is ha sorsa botlik,
„Ha okos visszavonúl:
„Lengyel-ország nyílt karokkal
„Fogad, vitéz Oroszokkal
„Kérünk győzni vagy halni,
„A' várt visszafoglalni.
- „Enged szavának a' Hertzeg,
„Lóra szöknek mind ketten,
„Sasként száguldnak a' bértzek'
„Zordon pályájin. — Éden
„Nyilik. — Ketses vidámjai
„Bájolják, és virányai
„Lágy enyhelyet ígérnek,
„Lovagink lóról kelnek.
- „Tsendes magányunk árnyában”
Szóll továbbá az öreg
„Erdők rideg alkonyában,
„Hol tsak néma szú liheg,
„Marasztá a' fejedelmet
„Véd-Angyala, segedelmet
„Elődid közt keresett,
„Hajh! de veszélybe esett.
- „Épen akolba hajtottuk
„A' szelíd nyájt estvére,
„Tölgyeit már lohasztottuk,
„A' szelindek kényyére
„Tsiholt, — 's ím' ott a' fenyves agg
„Lugo'siból egy szép lovag
„Nyílt zablával felénk tart,
„Inkább száll mintsem ugrat.

„Lendvey volt. — Ki alig szólt,
„Már sok ifjontz örvöngött:
„Halunk Uradért!!” — „köz szó volt,
„De öröm az örömet
„Rendszerént felvált'ni szokta,
„Ennek a' sors azt juttatta
„Élte legszebb idején,
„Boldogsága elején.

„Esmered fiam, Gán döllyfét,
„Döllyfös volt nagy atya is,
„Vágyott csak tulajdon fényét
„Építeni más romján is:
„Sajditván Lendvey tzeljät;
„Azonnal bünös fortélyát
„Véghez vinni hajlandó
„Ö — csak a' vért szomjúzó.”

„Styksz 's Cocytus készen álltak
„Bübájos parantsára,
„Rosz szándékát ápolgatták
„A' Furiák. — Tsatára
„Ment. — Rút éj volt — komolyságát
„Köd nevelte — komorságát
„Gán mètse mör'sékelte,
„Köd leplét szélesztette.”

„Ott ama vityilló mellett
„Hősünk ébren aludott,
„Erdők muhar gyepe felett
„Néha el - el - szunnyadott.
„Felriad — mert zöld kárpitja
„Lángba borúl a' sugárra,
„Melly a' lomb közt elsuhan,
„De szíve meg nem dobbant.”

„Ime jön már (igy ábrándoz)

„A' frigyét-hozó Angyal,

„Hőztünk, 's köztök már ingadoz,

„Már omladoz a' közfal.”

„Ezt gondolni, és felkelni,

„Ön gyilkolóját ölelni,

„Egy pörtznek a' munkája.

„Hahj! be drága halája!

„Nem látta ő Ör-angyala

„Mint rebesgé intését,

„Sirva mint fordítja alá

„Élete szövétnekét.

„Nem! — Ott rohan Gán' ölébe,

„Az élet végső öblébe,

„Midőn élni kezdene,

„Földön mennyet festene.”

„Meg-hökken Gán, mert nem ébren

„Várta; — ámde szorítja

„Ez, viszont Gán, 's hajh! szivébe

„Halálos vasát mártja:

„Zsenge zsámoly'ink rablója!

„Halj meg! vagyonunk zsarlója.”

„Ordítja ez, az hörög,

„Ez furiaként röhög.

„Igy mult ki ez. — Úgy nagy atyám.”

„Hát Rákótzty mit tévő — —?”

Hérdjük: felel: „Mint a' villám

„Gyors ménjére pattan ő;

„Rít az éjnek holló szárnya,

„S a' százados fenyvek árnya

„Rejtett, most föld rengetve

„Fut bőszzút fenyegetve.”

„Ezt hallván szép nője, önként
„Sírni ide vándorlott,
„'S Bétsi-kereszt-fonó *) lyánként
„E' hant mellett tanyázott.
„Mig' egy reggel (rút ősz vólt már)
„Térdelve találták, 's ámbár
„Tsak könyörgni látszana,
„Már rejti ama' málma.

„Mondják, mose is ha pitymallik
„Élte végső hajnala,
„Sírás 's hahó hahó hallik,
„'S hó hahó a' szirtfala
Viszszazengzi. — Süvegvetve
Áldjuk, mivel már ügetve
Sarkalják az öz' nyomát,
Kiki fegyveréhez lát.

GRYNAEUS ALAJOS,
a' Bétsi Universitásnak Polgárja.

G Y Ű J T E M É N Y.

1) A' Hánfor-fa. A' Kánfor amaz esmeretes igen szagos, 's fehérkő-só képű orvos jószág, a' kánforfa gyántája. Ez a' fa Sinában, de leginkább Borneo és Sumátra szigetekben bőven terem. A' fa jó magas, terepélyes, világos zöld levelű, 's apró fehér-sárga virágú. A' magvát foglaló bogyoja setét-kék. Az őszvedörzsölt leveleinek kánfor szagok vagyon. Ha a' fa megszúratik, a' béle és héja közül bizonyos fehér gyánta jön, 's ez ama ritka és drága Borneoi termés

*) Spinnerin am Kreuz, — Béts mellett a' Hereszt-hadak ideéből.

kánfor. — Európában ezt meg nem kaphatni, hanem csak a' mesterséggel készült kánfort, melly Sinában 's Japánban a' kánforfáknak gyökereikből, ágaikból, 's leveleikből égetés által, (durch Destilliren) készül. De minthogy ez a' kánfor, midőn Európába hozzák, még magában nyers és tisztátalan, ahhoz képest Velentzében 's Holland és Angoly-országban újra tisztítatik. — Az Orvos hasznán kívül, főképen a' tűzi munkákban vetetik haszna, mert igen gyorsan 's elölthatatlanul ég.

2) A' T e r p e n t i n f a. A' Patikákban találkozó Terpentin az olajnál sűrűbb 's a' méznél higabb sárga folyó gyánta, melly többféle fákból vétetik, 's ez okból többféle jóságú is. Vagyon igaz vagy is Cziprosi, 's közönséges vagy is Német Terpentin. Az igaz Terpentinfá Sinában, Napkeleti Afrikában, és főképen Rió, és Czipros Szigeteken találkozik. Olasz és Spanyol Országban is terem, de igen kevés. — A' levelei olyanok mint a' körösfáé, a' virága ibolya színű, 's barna apró tokjainak fehér magvok vagyon. Hogy a' Terpentint megnyerjék belőle, a' derekát több helyett megvágják, és közel hozzá sima kő táblákat tesznek. — Éjjel a' kövekre lefolyik a' Terpentin, meg sűrűdik, és minden reggel elvétetik. — A' másik vagy is a' Német Terpentin Tirolban, Ostriában, és Sléziában a' vörös és szurok fenyőfákból szedetik, 's nem egyéb, mint egy tiszta folyó fenyő-gyánta, melly esztendőnként a' fáknak megfurásokkal nyerettetik, 's osztán sűrű szőr-szítán által szürettetik. — Ha a' Terpentin-olaj a' szűrőn lebotsáttatott, a' hátra maradott kemény gyántából vagy is szurokból vonó-kenő, Holophonium lesz.

3) A' H á v é f a. Ez a' fa Arabs és Szeretsen Országban vadon terem, de most, minekutánna a' magva

a' kereskedésnek olly nagy tzikkelyévé lett, mind a' két Indiának tsak nem minden melegebb országában és szigetében immár rendszerint termesztetik. — Mondják, hogy ezen magnak haszna vétele egy Arabs Klastromban véletlenül taláztatott fel. A' Klastromnak tevéji tudniillik, egy olly helyen legeltek, a' hol a' Kávé-gyümölsből bőven evén, a' következő éjjel feltébb ébren 's elevenek valának. Kérdezvén a' Gvárdián a' Tevéstől a' dolog okát, ez azt mondotta, hogy ennek az oka a' Kávé-gyümöls lehet, mellyel jól laktak a' tevék. Ez a' Gvárdiánt arra bírta, hogy a' lusta barátit, kik az éjjeli karjokat gyakran elaludták, az által tartsa ébren. Ezt meg is nyerte, és így esmertetett meg a' Kávé, mintegy 300 esztendő előtt, először ugyan Török Országban, 's azután Európában is elterjedett.

A' Kávéfa inkább egy magas, tsemetés növény, mint sem fa, a' levelei setét-zöldek mint a' tseresznyefái, virágjai fehérek mint a' Jazmin tsemetéi, és tseresznyeféle gyümöltse világos veres, mellynek húsa igen is édes. Ebben a' gyümöltsben magúl egy lágy hártában két szürke babok hevernek, mellyeket, ha a' gyümölts megértt, a' hústól megfosztják és szárítják. És ez a' mi Kávé magunk, mellyet pergelten egész Európa iszsza. — Az igaz Arabs kávé, melly másként Levánti vagy Mokka Kávénak neveztetik, legjobbféle.

4) Az Áfiom-Mák. Azon növény, melly az Áfiomot vagy is Ópiumot adja, a' fehéren virágzó közönséges Mák, melly nálunk is terem; de a' mellynek leve tsak Egyiptomban 's Török és Szír Országban nyújt Áfiomot. Ezt az oda valók így viszik véghez: midőn a' virág lehullott, az apró zöld mák-fejeket könnyű metszéseket tesznek. Ezen kartzolásokból ne-

hány tejes tseppek jönnek ki, mellyek mindaddig ott hagyatnak, míglen megsűrűsödnek. Azután összevgyűtetnek, együvé szoríttatnak, mák levelekbe bétakar-
tatnak, 's úgy adatnak el. — A' jó féle Áfiom nehéz, sűrű, feketés, kedvetlen szagú, és tsipőzüzü. — Hogy ha illő mértékben vétetik, főképen álmodt szeraz, és valamint a' bor és egyéb erős italok, bátorít 's ked-
vesen részegít; ellenben mértékletlenül bevéve dühö-
sít; mi okból a' Törökök akkor veszik be leginkább, midőn az ellenségre akarnak rohanni. — Sok Török úgy él naponként vele, valamint mi a' borral. — Le-
vantból érkezik Európába.

5) A' Bezoár, Állatkő. Ez olly kő, melly Hazul 's Napkeleti Ind Országban többféle Állatok testéből kivéttetik, többnyire zöldes vagy olaj-gyümölts színű, és magában nem igen kemény, de elég fényes. — Ér-
kezik Golkonda és Kanonor Országiból, és jó formán drága. Hol mogyorónyi, hol diónyi nagyságú. — Azon ál-
latok mellyeknek gyomrokban találkozik ezen kő, bizo-
nyos őz és ketske szabású állatok. Ez a' kő benne szint
úgy terem mint az emberben a' hólyagkő. Valamint
minden egyéb drága kő, úgy ez is a' hamis embe-
rek által immár bőven készítettik, úgy hogy itt több-
nyire sokkal oltsóbb mint Napkeleten az ő hazájában.
— Ez a' kő főképen a' méreg ellen hathatósnak len-
ni mondatik, mert a' bevévés után felettébb izzaszt.
De azon kívül is a' dög-hímlő, és nehéz nyavalyában
hasznosnak tartják. A' Napnyúgoti Bezoár Amerikában
Péru 's Új-Spanyol Országban találkozik bizonyos kets-
kében. — Találkozik szint úgy ez a' kő bizonyos nap-
keleti majmok és disznók gyomrokban is, sőt so-
kan azt tartják, hogy a' mi ökreink, lovaink, öszvé-
rünk, ketskénk, és disznóink gyomrokban is találhat-
nánk gyakorta Bezoárt, hogy ha utánna volnánk. —

6) A' Kávé t jó mos ni. Tisztítsd meg a' kávé t, 's tölts reá meleg, de nem forró vizet, mosd mind addig, míg a' reá töltött víz tisztán nem marad; azután tedd tiszta ruhára, és szárazd meg: tapasztalni fogod, hogy negyven szem egy findzsára a' mosott kávéból többet téssen, mint a' mosatlanból hatvan; az íze is kedvesebb. — De nem kell nagyon megégetni.

7) A' füstölt Húsok megtartása. Minek-utánna a' hús, szalonna, kolbász, 's a' t. levétettek a' füstől, fel kell függeszteni azokat egy kamarában, hogy még jobban megszáradjanak. Aprilis hónapnak pedig a' vége felé választ az ember egy ládát, a' melly elegendő nagy a' füstölt húsnak bevételére, ennek a' fenekére tölt az ember száraz és ki-szítált hamut; arra téssen egy sor füstölt húst, erre ismét jó vastagon hamut szór; és ezzel így bánni, 'míg a' láda egészen meg nem telik, és feljül hamuval be nem fedődik. — Így tévén, a' legyenek, a' mellyekből a' pondrók támadnak, nem férhetnek a' húshoz. — Némelleyek azt is merik bizonyítani, hogy még jobb ízű lesz a' hús a' hamóban lévő só miatt. — A' ki meszszire akar küldeni füstölt húst meleg időben, takarja be azt hamúba, és bizonyára semmi kár nem esik benne.

BIANKOVITS KÁROLY.

R e j t e t t S z a v a k.

1.

Olly név, melly csak egy tagból áll,

Betűivel lessz páros:

Vég nélkül ez nem külföldi,

Magyar híres szép város.

2.

Fellegekig felnyúlik egészen, többnyire őrt áll:

Végzete föld gyomrába' terem, tűz készíti jóvá.

I.

S E R K E N T Ő É N E K.

Donec virenti canities abest

Morosa.

Horat.

1. Szedgyük életünk' virágit,
Most, mikor még illatoznak,
'S a' tavasz' vidám szellőji
Lengedezve játszadoznak.
2. Kert az élet: de rózsájit
Óva kell 's vigyázva szednünk,
'S a' tövistől, hogy kezünket
Meg ne szúrja — őrizkednünk!
1. 2. Szedgyük, óva 's őrizkedve,
Szedgyük hát, míg illatoznak;
Míg a' vig tavasz' szellőji
Fürtyeinkben játszadoznak.
1. Így lehet még, szív - epefztő
Bánatinkban tsendesednünk,
'S bal Szerentsénk' ellenére,
Jobb reményre élemednünk.
2. Így lehet, bajunk' felejtve,
Még örömben részasednünk,
'S kertünk' édes illattyától
Néha szinte részegednünk!
1. 2. Szedgyük, óva 's őrizkedve,
Szedgyük hát, míg illatoznak;
Míg a' vig tavasz' szellőji
Fürtyeinkben játszadoznak!
Ez, a' mi korunk' olly titka,
Mellyet a' ki tudna — ritka.

II.

S O H A J T Á S,

egy szerentsétlen Ifjú' sirjánál.

Ő-néki megnyitotta már

Révét a' jóltévő Halál:

A' mi hajónk habok közt jár,

'S nem tudgyuk, partot hol talál!

III.

L Í N A' P A N A S S Z A.

„Szakaszd - ki vérző szívemet

Már eggyfzer, irgalmatlan, Ég!

Hogy átokká tedd éltemet,

Ez volt, tsak ez volt hátra még.

Válaszd - el már bús lelkeimet,

Kegyetlen néma fájdalom!

Temesd hozzája testemet,

Zárjon kettőnket egy halom!„

IV.

E N Y H Ű L É S,

'S V i s z o n t - A j á n d é k.

Új kofzorút, Múzsám! ama' szép Elmének,

Hit tudós polgárink újra tisztelének.

Mert, bár eggykor szívünk' nem várt mély sebének

Oka volt — botsánat ebbéli vétkének!

Köz anyánk, a' Haza, nem engedi nekünk,
Attól, a' kit méltán kedvell 's betsül népünk,
Örökre megvonnunk régi szívességünk',
'S elhinnünk, hogy ő-is titkos ellenségünk.

Ki vert útát néki Helikon' hegyére?
Az első zöld ágot ki tette fejére?
Volt-e jobb barátja, társa, vagy testvére? . .
'S olly hív szeretetnek ez volna-e bére?!

A' szép Tudományok' szabad országában,
A' nemes bajtársak' tzelra-futásában,
Bízában kiki saját tiszta szándékában
S mennyei vezére' kegyes oltalmában,

'S nem ügyelvén soha senki' rossz kedvére,
(Az irigy kis elmék' ingerkedésére,
A' Vadótzi Vintzék' ál tsevegésére,
'S más kevély emberkéek' alacsony mérgére),

Tsendes bátorsággal folytattya pályáját; —
'S nem hogy sajnálhatná társa' szebb pálmáját,
Sőt, benne szemlélvén igaz jó bíróját,
Önként megosztaná véle koronáját.

BATSÁNYI.

IGAZ SÁMUEL HALÁLÁRA.

Pannonia' bús fiai
Gyászoljátok öszvesen,
'S ti tudományok karjai
Zengjétek keservesen;
Mert megfosztá életétől
Egy híres Tudósunkat
A' halál, és egy díszétől
Édes Magyar honnunkat;
Ki Hazája köz javának
Szentelte volt pályáját,
Melly ditső áldozatjának
Láttuk Hébet magzatját.
Tündöklő volt ennek léte,
'S nagy Hazánknál érdeme,
Mellynek vala az Ő élte
Jó élesztő szelleme;
De minthogy korán elmetszék
Életének fonalát
A' Párhák, és nem engedék
Diszesíteni Hazáját,
Ditsérjük a' szorgalomban
Itt élt fényes napjait,
És áldjuk a' sirhalomban
Nyugvó nemes hamvait.

OSZTERHUEBER MÓRITZ.

NYÁRI ZIVATAR.

Innapi tsendesség ült békés nyári vidékünk
Térein, a' pajkos Zefírek sziszeregve tzikáztak
A' hímes rétek 's az arany szín búza-kalászek
Habjain, és a' sok hő gátas Bacchusi bértzek

Hátán bőv áldás függött a' görbe töveknek
 Vesszeiről, sőt már sok ezer dongái darabját
 Részült a' zörgő Bodnár karikákba kötözni,
 Hogy számos hordót készítsen az isteni nektár
 Elszűréséhez, 's érettek Thrézia tájon
 Minden megmaradott bankóit Tállya fizesse:
 A' mikor a' sivatag 's örökös hó fedte fagyos kő
 Éjszaki várának jég barlangjába szunyókált
 Bodros Eol egykor felserken, 's homloka rántzos
 Mord mezején öszült göndör haja-fürtje libegvén,
 Száz fele boszszúsan felfúvá durva posáit;
 Jég szálkás levegő jön öblös téli hasának
 Mély üregéből fel, 's mord ásításra kitátott
 Tsúf száján iszonyú lármás zuhogással okádja
 A' fagyot és a' halált, 's valamerre lehellelte elmegy,
 Ront, pusztít, tördel, tép, szaggat 's dúlja rakásra
 A' felemelt tárgyak fejeit mind öszve tiporva.
 Rettenetes látás; a' vér ereimbe megalszik,
 A' mikor a' feldúlt haragos tengerre tekintek,
 'S látom az ég tengely környékén mint veri öszve
 Rémitő zajjal sós habjain öszvetolódott
 Úszó jég hegyeit zivatarja, miként töredeznek
 Öszvetsapások után sok ezer darabokra sikolto
 Bögésekkel ezen nagy testek, 's melly iszonyító
 Echón ordít a' rengő part, mintha Chaosi
 Volt habarékba szakadt földünk jajgatva akarna
 Vissza rohanni megint a' kezdeti éj üregébe.
 Ah szörnyű látás! oh nézd, nézd, mint szakadoznak
 A' búsult mélység zavaros fenekére tolyongva
 A' buta tzet-halak és fókák, magok is megijedve
 A' bizonyosnak vélt ítéletbeli haláltól,
 'S mint siet a' rémült Jáfet maradéka repülve
 A' libegő víz-vár sok ezer kötelekre kifűzött
 Szárnyain egy biztos rév-part kebelébe, be gyorsan
 Hányják a' tenyeres talpas Matrótzok előre

Vastag evedzõjök' víz szántó deszka lapátját!
 Hasztalanúl futtok nyomorúltak elõtte, hijába!
 Mert az Eol sebesebb szárnyú gyászos zivatarja
 Nyomba követve elér, nints, nints mód megmenekedni;
 El kell vesznetek a' Neptúnus híg birodalmán.
 Imé már közelit, már már rugdossa hatalmas
 Lábaival habzó tajték szikrákra lotsogva
 Széljel az örvények fejeit, már bukdos alatta
 A' megfélemlett tenger, sõt már fenekestõl
 Felforog a' zokogó mélység, már öszve keverve
 Sáros iszapjával jön a' poklokra leszállott
 Lágy hab elõ, 's iszonyú víz - hegy formára tolódott
 Ormóján szintén a' tsillagos égig emelte
 A' lebegõ gályát, majd ismét újra lebukkott
 Hirtelen a' meredek víz völgy fenekére, meg újra
 Feljött azzal, 's így mind addig hányta vetette,
 Míg egy kőszirthez tsapván végtére egészen
 Öszve szakadt, 's iszonyú jaj szók közt halva kiomló
 Népeit egy rohanó mély hab gyomrába temette.

Illy rettentõ volt a' kék mélységen az Éjszak
 Pusztító fija' mély gyásztot fuldokva lehellõ
 Bús dühe, 's ilyen volt felforrt mérgének erõsen
 Buzgó nagy heve még a' száraz földön is épen.
 Nézd a' sík térek mezején épült palotáknak
 Tornyait és tserepes tetejét darabokra szakítva,
 Kímélés nélkül mint hányja leszórva, repítve
 Száz fele, sõt még a' kisdéd kalyibák is elõtte
 Mint hullnak nyomorúlt rög halmokba rettegéssel,
 Hát ott melly iszonyú ropogással dülnek omolva
 A' kősziklás hegy követes hátába sok izmos
 Mély gyökereknek erõs körmével jól lefogódzott,
 Századokon trutlizolt fáink darabolva rakásra
 Tört gallyal; 's az alatt hidegítõ szája Eolnak,
 Húzván a' melegek szárnyán tsapatokba bolyongott
 Nedves gőz szemeket terhes felhőkbe, azokból

Mint von tornyosodó gyász víz firhangot az éther
 'S Atmosphéra között kék horizonunkra; miképen
 Zárja ki a' Napot a' földről; mint kezd szaladozni
 A' sok electricitás, mindjárt repkedve az égnek
 Minden résziről, hosszszában fel 's le, keresztül
 Hassul, mint egy egy tüzesült kigyó rekedezve
 Dördül húzamosan borzasztó hangon utánnok
 A' megrázott menny, olly formán, mint mikor egy nagy
 Tábort mind kisütött ágyúknak kétszeresen jön
 A' hegyeken megakadt iszonyú viszszhangja fülünkbe.
 Im, most a' Zeniten egy villám nagy morogással
 Indul meg, 's lekészül iszonyút tsattanva az égből
 A' haragos Jupiter szikrázó menyköve, egy nagy
 Épületbe, 's egész tetejét beborítja azonnal,
 A' füst oszlopokon játszó láng fut be az ajtón,
 A' kétségbe esett ház nép jaj szókra fakadva,
 Törve fejek tetején kútsolt kezeket zokogással.
 Így folya a' szomorú történetek öszve fonódott
 Gyász sora a' földön még többről többre továbbat;
 Mert a' mind jobban jobban hidegült levegőnek
 Ingó oszlopi nem birván megtartani többé
 A' lassan lassan sűrűdött gőzöket, abból
 Nagy tseppekben kezd esső, 's majd végre tojásnyi
 Jéggel is egyvelges zápor töltődve szakadni;
 Zúg a' plántákat gaz pozdorjákra szakító
 Sűrű jég haktáts, hull 's omlik előtte tzupogva
 A' zsendült körtvély, piros alma, meg a' vinyikének
 Tsombókin fityegő szőlő-fürt, öszve hasított
 Szemjeinek sebein zöldellő magva peregvén.
 Másfele a' vér szín pipatsok 's a' búza kalászkok
 Földre tiport fejeit paskolja rakásra, 's egészen
 Pusztává látszik készíteni öszve potsékolt
 Földünknek színét; mikor osztán végre nyugotról
 Kezd lassan lassan az idő hivesedve derülni,
 És kitekint az azúr szín ég vidúlt mezejéről

A' nap, 's a' keleten meghült tseppekbe ütődött
Szép ságárai két gyönyörű színekre hasadva
Viszsa verettetvén éjszaktól délig egészen,
Mint egy győzödelem kaput úgy vonják fel az Íris
Békés tarka övét az Olympusi szent palotából;
Rá könyökölve le néz földünkre az Istenek atya,
Megfenyegette Eolt, az hunnyáskodva azonnal
Befogván száját véget vete a' zivatarnak.

NAGY TISZTELETÜ ÉS TUDÓS GUZM. CS IZIDOR ÚRHOZ.

A' derék nem fél az idők mohától,
A' koporsóból kitör, és eget kér,
'S érdemét a' jó, nemesebb jövendő

Századok áldják.

Berzsenyi Dániel.

Heljenek agg aratók munkára patsírta ha ébred,
'S tsak vele szünjenek el, 's hévvel ne törődjenek épen;
Vagy ha halász parton virradtól estig epedjen,
Fáradjon mindég ámbár diadalmi karokkal,
Bár sohasem szünjön rebegő éltében evezni;
Töltse is álmatlan gyakran komoly éjjelit öszült
Ror, tavaszon kezdvén, kebelét gyúlassza dologra:
Mindeneket tsak ugyan felmúl egy Isteni végzés.
Hah! mint változa el feltett szent tzélja kezemnek,
Hah! mit kelle tapasztalnom, melly szörnyek akadtak
Itt is amott is előmbé: mosolygó korban elértem
Éltemnek komorabb estvését; jót, rosszat ölében
Forgandó sorsnak szenvedtem zordon időkkal.
Mind azon áldozatom már is zsengéje tavaszkor
Gyászult éjbe borúlt, honnan nints vissza reménység.

Még gyengéd tavaszom buzgón hogy kezde virulni,
 Éltemet áldozatúi Benedek társának akarván
 Adni, szerentse ragadt, játsztam már Pannoni halmon;
 Mert Te kegyes Guzmics, ditső koszorússa Hazánkknak!
 Gyúllasztál, védöm, kebelembe lehelve szerelmet;
 Rit ragyogó fényben hallgattam buzgva öröm közt,
 Balzamos ajkaidat Titkokban hogyha emelted,
 Egy Istent tisztelni, Hazát lángolva szeretni,
 Kedveltetni az erköltsöt, rut képbe' mutatni
 A' vétket, 's tsak az érdemeket koszoruzni tanítád.
 Boldognak mondtak több régi Barátim,
 Mertazon egy karból ért e' sors, Fénye Hazánkknak
 Rit vezet, és rám is harmat — tsepp gyöngyit ereszt.
 Mennyire édes szád, melly kelleme ró'sa szavadnak!
 Mézet nyalni nem olly édes, mint hallani szódat;
 Mert tsupa egyszerűség, erköltsel szólla Belőled,
 És szeretet, melly, mint kikelet gyúllasztja szemünket
 Nézésével, özön gerjesztő lángba ragadt el.
 Ezt mondják kikkel bajt vívtál, 's mint az Olümpi
 Hős tértél mindég koszorúsan Pannoni hegyre,
 Zöldellő korral ditső Bajnokja Hazánkknak!
 Vagy Magad, a' küzdés közt kit tapsolva neveznek
 Ellenségeid is méltónak szent olaj-ágra.

Mint ditsekedhetazon, Teged' közepette Hazánkknak,
 A' ki Minervának szentelttet buzgva vezérelt;
 Ön maga már élők közt fénybe borult bért
 Pompa borostyánnal nyert ő nagy teltei által;
 Ötet az Isteni szüz méltán felemelte sorokba
 Társainak, 's házában felrendelte lakását,
 Égi lakókkal elegy tarsollást ő ada Néki
 Izzadsági után, hol már bámulta Hazánk is
 Áldozatit, duzzadt habokon folytatja nyugodtan
 Munka között öszült fővel majd félbe szakasztott
 Munkáját, ditső pályáján tzelnek eredve.
 A' ki rövid álmát köstolta az éjji időnek,

A' szorgos gondok makatsúl ébresztik azonnal.
Mú'sák közt született, 's dajkált, fáradva mosolygó
Szemmel nézi kiosztott dijkoszorújit az álnok
Sorsnak; mert bátor nem tud még tsügni Fejérünk,
Mondám hogy büszkén új fényt szemléli Fejérünk
Rajtad Magzatján buzgó örömevel Atyának:
Ugy szeretett én is mindég ditsekedve nevezlek,
Hogy voltál védöm, 's dajkám tudományban az egyszer.

Illy kegyes élteddel voltam hát boldog Alattad,
'S véletlen Olümp megdördült, jég ragya omlott,
Felleget Órion önt, kegyeid' hogy vonja fejemről,
Jól midőn im volnék, kellett széllednem örömtől,
Mert ádáz szemmel végetlen nézte az álnok.
Ugy van: a' halandók mindent kényekre pazérván,
A' szentebb műnek tsalfán felvéve ruháját,
Ártatlan sziveket lassan bekerítnek orozva,
'S halkal ölü mérget rejtven el mézes edényben.
Nem tudom, az mi lehet, melly illy érzésre hevíte?
Vajmi nehéz gögnek bajját kitalálni hamartán.
Most ugyan ok nélkül dühödött mérészen haragja,
Volna ezen feljül keblében is annyi okosság,
Hogy tudná kire kell, kire nem fordítani haragját.
Gyengének tartom fáradva keresni, mi rosszszat
Társunkal tehetünk, lám durva legényi bakonynak
Gyujtanak, és ölnek mesterség szülte kezével
Távol, mert tsak ököl vagy sullyos fejsze segédjek.
Úgy vélem, nehezebb izzadva mutatni, mi jókat
Adni lehet: nem úgy ez, mint gyávább aszszony örülve
Rettentő felleg záporral dönti ki mérgét.
Most ismérem még, de vajmi vad állat, orosz lány
Emlök szoptatták, 's nevelé erdőkben az annya:
Gyujtva emészt dühödött tigrisnek durva neveltje.
Ő mint szinte az erdei vad hunyorogva vadászra,
Nem másképp teve ő, hogy vélem küzde gyakorta,
Jól tselekedni ugyan vágyódtam, 's tetszeni jóknak,

Mégis lám mikoron többet hörpente pohárból,
Emberiségemet is tagadá, mást hogyha követnék.
Hiszem jártos uton jóban már menni ditsőség.
Mit mondjak szenynek, hátén viszonzva tagadjam?
Nem, sőt béke kezét nyujtok jobbjának, azonban
Illő kis bajjal nagy dolgot hajtani végre.

Elmondám kebelem fenekén mi van ime eránta,
Teged' azonban ezer hálák közt áldani foglak,
Társoddal szerető kebelembe szorítva Kovácsesal.
Oh Ti, az emberiség kettős védőji, baráti!
Egy szívvvel tisztelt mint védőm, 's volta Tanítóm.
Ime ezen koszorút fűzvé, és Rólad ezerszer
Emlékeztvé, oh Te ditső! vedd hát szeretettel,
'S éljél századokat, hogy hinthesd rózsá virágid',
Mert vélem, úgy szívedet várják még érzeni mások.

FERENCZI.

Ny — Zs — KIS ASZSZONY KEDVES BARÁT.
NÉM HALÁLÁRA.

Deczember 17-dikén 1825.

Lyán'ka! korod virágjában
Nem vélve elhervadál,
Kinyílt tavaszod folytában
Szakasztott le a' Halál.

Lakhézisz a' békéletlen
Nem szánta szépségedet,
Kárjainkból a' kegyetlen
Elragadott tégedet,

Ah! megszűnt Angyali szíved
Ártatlanul dobogni,
Hantodon Barátnéd 's Híved
Vajha látnád zokogni.

Lánykák! a' kik esmertétek

'S rokon szívvél tartátok,

Méltó volt hogy szeressétek,

Végső szavát halljátok:

„Oh ékes nemem díszei

Változó léttek ezen

Sikámló világ kényei

Közt ditsőbb hont képezzen.

Én is nem rég Rózsa voltam,

A' nagy Világ kertjében,

'S im hamar halált kóstoltam,

Éltem szép reggelében.

Jó Istenem egy szavára

Innen által költözök

A' boldog Lelkek sorába,

'S élek Angyalok között”.

Menj el tehát drága Lélek,

Zokogva elkísérünk,

Nyílt sírodhoz, melly vár téged,

Majd nem soká követünk.

Én pedig körül ültetem

Emlénynyel sírhalmodat,

'S míg élek el nem felejtem

Hedves barátságodat.

Majd egyszer, ha valahára

Leteszem e' por testet

Jézusunk' édes szavára,

Készíts számomra helyet.

G. E. M.

A' T Ű K Ö R.

A' tükörben megláthatod,
Hogy millyen az ábrázatod :
 Ha szeliden mosolyog szád ,
 Kegyesen pillant szempillád ,
 Szemérmesen pirúl ortzád ,
 'S a' tükör szégyent nem hoz rád :
Akkor mondhatom előre ,
Ortzád a' jó szív' tüköre.

B O R B Á L A.

Szép virágszál a' Borbála,
Nintsen sehol szebb ő nála ;
De tsak ott a' hol maga van ,
Ott ő hasonlíthatatlan.

A' L E Á N Y Z Ó.

Mindenkép' tsak hasonló
Vagy a' Hóhoz Leányzó !
 Tested gyenge mint a' hó ;
 Melyed fehér mint a' hó ;
 Szived tiszta mint a' hó ;
 Enged, olvad mint a' hó ;
 Ah ! de az ám a' nem jó ,
 Hogy olly' hideg mint a' hó ,
Óh ! tsak ebben hasonló
Ne volnál jó Leányzó !

EGY NAGY IVÓ' TESTAMENTOMA.

Sír - kövemre ezt kell metszeni annyiszor,
Valahányszor lefér arra e' rövid sor:

Bor Bor Bor Bor

Bor Bor Bor Bor.

D I O G E N E S H E Z.

Héregetél a' kö-bályványoktól alamisnát,
Hogy szoktasd magadat tünni, — ha kapsz kosarat;
Nints szüksége ezen virtushoz szokni ma nálunk
Illy tréfás módon senkinek, a' ki — Ügyész.

Étel italt rendelt, millyet természete kíván,
'S termeszt a' nyavalyák ellen is orvosi szert,
Mindenik állatnak' lakföldén, mellybe tenyészik,
A' szent gondviselés, bölts akaratra szerint:
Mindenről gondot visel az böltsen, — tsak az Embert
Hagyta magára, 's feled most is ügyelni reá.
Ételit és italát, 's orvos szerit tengereken túl
Hordja ez, a' magaét megveti — a' mi terem.
Hát ugyan ön hangját melly állat hagyja el önként?
És mellyik füttyürész Werkli után örömet?
A' ki tsak élni akar, 's magaét használni nem érti,
'S mindég másra szorúl — bár ki legyen — fogoly az.

Minden véték az Éjt keresi, 's szeret élni setétben,
Tsak maga nem szalad a' naptól az, a' ki — Kevély.

A' rabló madarak fent rakják fészkeiket, mind
A' ki gonoszt forral szívibe' — nagyra siet.

Tégy mindent nyilván! mert mindent felfedez, a' ki
Lát mindent, és hall, 's éltet, emészt — az idő.

Jupiter Alkménét férjének képibe lepte
Meg, 's puha karjai közt mennyei kéjre talált;
Most ha akarsz ó Zeűsz! ismét olly kéjre találni,
Bár minek — óh tsak férj képibe' meg ne jelenj!

Mért veszi Dűs Frínét Feleségének? — mivel ingyen
Kapja meg, a' mit más köz tudományra fizet.

A' természet, 's az Ég gyógyít téged nyavalyádból, —
'S a' ki jutalmat azért nyer, 's vesz, az Orvosod az.

D A L L,

mellyet a' Po'sonyi Magyar Társaság 1826-diki Öröm-
innepe előtt énekelt.

Századokat látott immár
Pannon síkja őszülni,
Száz terhes felhőt szemlélt bár
Villámos menykő't szülni;
Mellyek ősz fejét csapdozták,
'S viszz-csapásit viszzszonozták;
Ámde — Attila hő's tüze
Mindent rab - bilincsre fűze.

Később Árpád emelt néked
Márs, hazánk véd-angyala!
Fényes fejedelemi széket,
Melly ekkorig ép álla;
Most de Pallás ege derül,
'S birodalmad porba terül:
Jobbod' nyújtsd néki büszke Márs!
Véle rég' rokon Isten - társ.
A' Nép, mellynek ereiben
Zrínyi dieső lelke forr,

Tul haladt vér mezeiden,
'S Helikon tövében fon
Böles békét — nem vad háborút —
Jutalmaztató koszorút.

Pihentesd meg él-vasodat,
Oszd Pallással zsámolyodat.

Társak! tehetlen nézzük - é

A' Magyar ég' szürkültét?
Nem! olaj ágakat elé!

Dicsérjük Zeus agy - szülttét
Koszorúd közé im fonunk
Egy lombot, mellyet szép honunk
Növesztett bájló térein,
Hippokréne part - szélein.

Vedd kegyesen áldozatunk

Bölcsesség szent Aszszonya!

Mellyet erőtlen csapatunk

Fürtjeid közé fona;

'S kend fel szenteltid sorába
'S szállítsd a' boldog hazába,
Hol derült képpel mosolyog
A' kilencz testvér' szüz sorok.

Az Öröm - innep után.

Már, hágj! Tudományok napja

Hazánk egén keresztül,

'S növeszsz czédrust, hol iszapja

A' durva homálynak fül;

'S fényed — ha dél pontjára jut,

Honnan minden hanyatlón fut,

Ott fénylő ég-teke meg álj!

Onnan soha vissza ne szálj!

A' 96-dik lapon lévő Rejtett-szavak' megfejtése:

1. Győr. 2. Bérez.

BENCZÚR JÓSEF.

T Ö R E D É K

A' Claudianus Praserpina el-ragadtatá-
sa' magyar fordításából.

E' szent helyre elértenek, a' Céres palotája,
Mellyet Cyclopsok' keze készített vala, fénylett.
A' meredek fal vasból van, vas az ajtaja, és a'
Roppant zárral erős várat kö-szirt veszi környül;
Illyen remeket Steropes nem készített, se Pyrachmon,
'S nem ditsekedhetnek soha illyel az emberi lelkek,
És nem volt soha annyira megtüzesítve kementze,
Mellybe' az értz köveket szokták olvasztani tüzze.
A' Próserpina bájos szendergő danolása
Zengelt tsak, hímet szövögetvén, hogy legyen akkor
Kedveskedni mivel, mikoron haza érkezik Annya.
Itt a' Létel kezdete rendjét rajzolóá tövel,
'S annak az első lekhelyit, és a' régi zavart, hogy
'S mint rendelte el a' természet; vagy bizonyos hely
Mint adatott minden magnak. Felemelkedé a' mi
Hönnýű vólt, közepén maradott mind a' mi nehéz vólt,
A' levegő tsupa lángba borúlt és fényle az égen
A' nap, 's a' tenger folyt, a' föld függve maradt. Nem
Egy vólt a' szín, mert a' tsillagokat himzette arannyál,
A' vizeket bársonyba jegyezte kí; partjai gyöngyből
Domborodának, 's a' hab alá rejtett fonalak szép
Mesterséggel duzzadtak, 's azt vélné az ember,
Mintha tsak a' hínár a' kö-szálakba ütődne,
'S a' sippadt iszapon lassú morgás zizseregne:
Még hozzá öt övet teve, mellynek az eggye középben
Tűz módjára veresle hevétől 's régi határa
Szenny 's szurtal feketéllett, és a' nap tüze mindég
Égetvén, szomjúznia tetszék a' bele szótt szál.
A' két oldalról pedig élet adó öveket vont,
Mellyek alatt mérséklettebb levegő lebeg, és ez
Éghajlat lakozásra szelidebb; 's mindenikének

Végén zúzókat és jegeket tűzött, 's örökös tél
 Fedte be, 's a' vászont örökös fagy tarta szorítva.
 A' pokol Istene országát is festegeté, 's a'
 Lelkeket, a' mellyek neki bajt 's veszedelmet okoznak.
 Ezt meg is érzi előre, mivelhogy könny potyogott le
 Hirtelen ortzájára patak módjára szeméből.
 A' tengert is üveg színével kezdi lefest'ni
 Drága szövésének szélére; de hirtelen észre
 Vette, hogy ajtaja megnyílt, 's látta hogy égi személyek
 Jönek hozzá; így hát félbe szakadt szövetségét
 Félre tevé keziből, és hósín képe piros színt
 Öltöze, eltüzesedvén pesgett vére erében,
 És a' tiszta szemérem szent fáklyája világolt.
 Úgy a' tiszta feje elefánt-tsont nem tüzel és nem
 Ég, a' mellyet 'Sídóni bársony szín tsiga vérrel
 Festett volt a' Lidia aszszonya. Alkonyodott már,
 És a' harmatos éjj álom por maszlaga által
 Ösztönözé a' fáradt dolgozókat nyugovásra.
 Plútó is már útnak eredni akar Siculum szép
 Vára felé, intvén Jupiter, 's már kezdi kötözni
 Rúdhoz Alectó vad lovait, kik is a' Coeytusnak
 Sík mezejébe' legelnek, 's a' poklok feketéllő
 Rétjén bolyongnak, 's a' tsendes Lethe vizének
 Halványából iván a' bajt egyre felejtik.
 A' dühös és tüzes Ornéus, 's a' nyílt megelőző
 Ethon 's Nicteus a' pokol ékes ménese disze,
 'S a' Plútó bélyegjével jegyes ordas Alásztor —
 A' kapunál állottak már befogva, dühössen
 Hortyogván és örvendezvén a' hólnapi prédán.

B. J.

A' SZERENTSÉTLEN SZERELMES.

Élni, még is nem szeretni,
 Héj be nagy baj Barátom!

Szeretni 's nem szerettetni,
Ezt még nagyobbnak látom.
De a' ki szeretni nem tud,
És nem is szerettetik,
Boldog! ezerszer is boldog!
'S annak neveztehetik.
Szerentsésnek tsupán addig
Tarthatja kiki magát,
Míg el nem nyelte az Ámor
Részegítő maszlagát;
Míg a' Hüprisz fija' nyila
Nem sérté meg szívébe,
'S az ő édes habú mérge
Nem ült le a' melyébe.
Tsenedesen alszik az ilyen,
Nints semmi kinja, baja,
Zsibongva repül felette
El a' bánatok raja,
'S tsak az olyan szerentsétlen
Szívekbe tsinál lak-hely't,
Melly a' gyötrő szerelemnek
Önként ada szállást 's hely't.
A' kit Vénus el tsábíta
Andalító kegyével,
'S nem gondolta meg hogy végre
Majd itatja epével,
A' ki arany-hegyet ígért
Szerelméből magának,
'S épen azzal vetett véget
Arany boldogságának.
Nézd el bár az olyan szívet,
Mellyet ez a' féreg rág,
Hogy hervad el mint a' Samum
Szele megfúvta virág,

Melly habozó indulatok

Rüszködnek kebelében,

Millyen kétség uralkodik

Már elmarjult szívében.

Biztatják ugyan remények

'S édessel ketsegtetik,

De ha megkapja 's eléri

Épp' azok kesergetik;

Ezek mártzanglják, epesztik,

Ezek döntik a' porba,

És a' boldogtalanokkal

Ezek helyhetik sorba,

Ezek vonják bé búsköddel

Rá nézve a' szép napot,

Ezek a' reggelt és estvét,

Haj be szörnyü állapot!

Ezek miatt lesz rémítő

A' tsendes éjj 's szomorú;

'S ezek miatt támad fel a'

Szívben minden háború.

Ki hát eddig nem szerettél,

Ne is szeress, mert ez öl,

E' vág, e' döf, e' ront, e' dönt

E' szúr, e' sért 's öldököl.

* * *

Boldog, boldog voltam én is

Addig, míg nem szerettem,

Minden mosolygott, vigyorgott,

Örült 's vigadt mellettem.

Tavaszz, örök Tavasz vonta

Fel körül'tem sátorát,

Bú és bánat nélkül ittam

Bacchus jó ízű borát.

Paraditsomot képzeltem
 Minden Éghajlat alatt,
 Édes és jó ízű vala
 Mindenik lenyelt falat.
 Alattam virágok nyiltak,
 Felettem pedig az Ég
 Mosolygott és világított
 Tiszta fényével mindég.
 Nem emésztett a' rágó bú,
 A' bánat nem lepesztett,
 És a' szívet mardosó gond
 Höny-árba nem feresztett;
 Egy ember sem hallott tőlem
 Bús sohászkodásokat,
 Egy völgy — liget — és erdő sem
 Hallott számból jajokat.
 Midőn a' bársony szín hajnal
 Sugárral pittymallott,
 Hogy a' patsirta reggeli
 Zengedezése hallott;
 Midőn a' fetske tsivegte
 Háládó ditséretét,
 Áldván a' Mindenttehetőt,
 Hi megtartá életét;
 És midőn a' nap jöltévo
 'S melegítő világa
 A' látás hatarán feljül
 Az Ég' kékjére hága,
 Elüzvén a' komor éjjnek
 Rémitő setétségét,
 'S felébreszté az álomba
 Merült föld-kerektségét;
 Midőn Morfeus kilopta
 Magát szemem gödréből

'S az éjjeli ábrándozás
Kirepült az elméből :
Ah! milly örömmel eltelve
Ébredtem fel álmamból!
Melly megfrissülve's újulva
Pattantam fel ágyamból!
Magamra öltvén ruhámat,
Az örökkévalónak
Melly szívesen buzogtam ki
Hálámat mint fő jónak!
Vigan és jó kedvel fogtam
Hivatalom dolgához,
És meg nem restülve láttam
A' már felvett munkához. —
Midőn eljött az áldott Dél,
Együgyű ebédemet
A' legjobb izűn megévén
Nyúlni láttam éltemet.
Ha időm volt, ebéd után
Édesdeden aludtam,
Mert haj! akkor a' szerelmet
Nem esmertem nem tudtam. —
Ha a' hívesítő estve
Tsendjével érkezett,
És ha bal'samos illatja
'S lehellelte környül vett,
Midőn láttam a' szikrázó
Napnak lenyugovását,
Az álom hozó est-hajnal'
Pirosló ragyogását,
Ah! miket nem érzett szívem,
Melly édesen dobogott,
És lelkemben melly angyali
Szent indulat tsillogott.

Midőn a' fáradt munkások
A' tsendes kunyhók felé
Tolyongottak, ez a' látás
Szivemet mint eltelé!
Ha a' vatsorát megettem
'S egy kettőt szippantottam,
'S a' Deák regula szerint
Ezeret toppantottam,
Melly édes képzeleteim
Voltak az elmúltakról,
És millyen áldott reményem
Volt a' holnapiakról.
Végtére hálákat adván
A' meny' 's föld' Istenének
Nem mesterkézett ágyamban
Mint elszenredének
Testem kettős lámpásai,
'S melly tsendeszen aludtam!
Mert haj! akkor a' szerelmet
Nem esmertem, nem tudtam.
Az éjjeli rémítések
'S vad álmok nem gyötröttek,
Haszontalan kívánságok
Eszembe sem ötlöttek.
Nem álmodtam tüzzel, vízzel,
Nem repültem mint a' sas,
Nem ébredeztem szüntelen
Mint a' virasztó kakas.
Ha valahol megjelentem
Valamelly társaságban,
Akkor határt alig tudtam
Esmerni a' vigságban;
Tréfálódtam, nyájaskodtam
'S nevetközve mulattam,

'S a' jó féle Tokajiból
Jó izüt kortyolgattam:
Söt néha az is megesett,
Hogy egy kettőt ugrottam,
Midőn egy valódi magyar
Nótát húzni hallottam.
Szóval, nem volt semmi bajom,
Vigan töltém kedvemet,
Jól ettem, ittam, nyugodtam,
Nyúlai láttam éltemet.

* * *

Boldog, eszerszer is boldog
Akár ifjú akár vén,
A' ki így tölti idejét;—
Boldogtalan vagyok én.
Mert haj! örökre elveszett
Tsendessége lelkemnek,
Életem' gyökerét rágó
Férge támadt szívemnek.
Megsetétült reám nézve
A' nap, 's setét köd borít,
Minden tárgy, minden gondolat,
Minden, minden szomorít;
Búrhós fellegek tolúltak
Ifjuságom egére,
Akadozva folydogál már
Erem régi vig vére;
Reszketnek minden inaim,
Lankadt bennem minden rész,
Megakadt 's megtompúlt bennem
A' különben vidám ész.
Bádjadt 's komor vagyok mindég,
Oda elevenségem,

Ortzám egészen elsáppadt,
Az álom ellenségem ;
Fut tölem az öröm 's vígság,
Soha sints nyugalmam,
Sőt napról napra mind inkább
Szaporodik fájdalmam;
Bús gondolatok borongnak
Fejem kábult agyában,
Zúzott szívem majd meghasad
Iszonyatos kinjában ;
Nem gyönyörködtet a' hajnal'
Bársony színü pirossa,
Mert szívemet még ekkor is
A' bánat 's bú mardossa.
Haszontalan hallom szavát
A' kis filemilének,
Nem indít meg bájos hangja
Nem rekedt gégejének.
Ha' a' meny és föld közt fekvő
Üregbe fen lebegő
Patsirta édes daljával
Eltelik a' levegő ;
Nem hallom — mert meg siketült
Füleimbe nem hatnak
Édes kedves zengzetei
E' felséges hangzatnak ;
Nem gyönyörködtet a' szép nap,
Nem melegít sugára,
Haszontalan lövelli szél
A' föld dombos hátára ;
Sőt a' holdat is, ha teljes
Réppel fénylik az Égen,
'S kevély sugárokat szór el
A' virágos térségen,

Nem szenvedhetem — sőt addig
A' setétbe rejtezem,
Hol el vesztett boldogságom
'S tsendességem könnyezem.

B. J.

**AZ 1805-dik ESZTENDŐ' VÉGÉN KÖTTE-
TETT ÖRÖKÖS BÉKESSÉG' EMLÉREZE-
TÉRE.**

Nemes Székely Anya Székünk'

Kebelében nőtt szivek!

Magas Hargita' vidékünk

Egén született Hivek!

Szív doboga melyetekben

A' Királynak szavára,

Zörgött a' kard hüvelytekben

A' haza' oltálmára;

Fegyveresen készülétek

A' Márs' tsata helyére,

Mindennek, a' ki felétek

Nézett, buzgott a' vére,

Hogy látta, hogy a' Székely nép

Kész Királyát szeretni,

'S ámbár szenvedett, még-is ép

Veszedelemet megvetni.

A' békeesség visszatére

Elhagyott szállására,

A' szerentse rá esmére

Régen tisztelt urára.

A' Márs' utja bezáratik

Előtte a' fegyvernek,

Themis' szava hallattatik
Nyelvén minden embernek.

Él hát még is jó Királyunk
Ditső háza népével ;
Öröm tapsokat tsináljunk
Szivünk' szólló nyelvével ;
El a' haza , és nemzetünk
Szabadsága fenállott ,
Im' nemes ígyekezetünk'
Tzéljára áldás szállott.

Dugjátok bé fegyverteket
A' maga hüvelyébe,
Mondjatok öröm éneket
Marsch kiáltás helyébe.
A' békesség leköltözött
Az égből mi közünkbe ,
A' katona kiöltözött
Fegyveréből közingbe.

Tartsa meg az Ég koronánk'
Ditsőségét sokára ,
Hogy dolgozhasson boronánk
A' szükült nép' javára ;
A' föld teremje áldását
Az élet' védelmére,
Békesség birja szállását
Köztünk százak mentére.

Anya Székünk' közepette
Üljön le az igazság,
A' békességnek mellette
Lakozzék a' vigasság ;
Minden végig emlegesse ,
Hogy a' Király , 's haza él ,

'S e' napot megszentelhesse,
Mellyben senkitől nem fél,

Röszönjétek meg Istennek
Fogyhatatlan irgalmát,
Hogy megmutatta mindennek
Győzhetetlen Hatalmát;
Hogy a' Hirályt megtartotta,
Megáldotta nemzetünk,
Hazánk megszabadította,
Bírja emlékezetünk.

SZIGETHI GY. MIHÁLY
Professor.

É N E K E K,

Mellyeket a' Győri Academiai Ns. Ifjúság elmondott,
midőn a' Győr visszavételéről nevezett Hősi
Játékot előadná.

E l s ő É n e k.

1.

Ájul szívem fájdalmában,
Hanyatlásán hazámnak;
Úgy látszik, hogy romlásunkban
Még az egek sem szánnak.
Moháts! Moháts! mit hoztál r'ánk?
Utánad dült édes hazánk,
Köd borítja régi fényünk,
Vérünk nyeli ellenségünk.

2.

Buda, és Győr falai közt
Pogány zászlók lobognak,
Szép Ifjaink, és Hölgyeink
Rágó lántzon fonnyadnak. —

Nints Eger, Péts, nints Fehérvár!
Dúl fül benne Török Tatár;
Mienk a' föld, nints Országunk,
Itthon jövevények vagyunk!

3.

Százszor boldog, ki már túl van
Életének határán;
Nem kinozzák őt' gyötrelmek
Nemzetének a' kárán; —
De él bennem a' Reménység,
Hogy győz még a' Kereszténység!
Isten vigyáz árvajira,
Hirályunk hív fijaira.

M á s o d i k É n e k.

1.

Éjtél volt, mikor érkeztünk
Maroknyi sereggel:
Hajnal-hasadra már győztünk
Viván a' Törökkel;
A' Holdnak fénye vezérünk,
Tűz, és láng minden tsepp vérünk,
Fegyverink menykövek!

2.

Betörtünk Győrnek falain,
Vágtuk a' Tarokat;
Gázoltunk testek' halmain,
Tiprottuk kontyokat:
Minden Vitézünk Oroszlány,
Omlott előttünk a' Pogány,
Kergettük lelkeket.

3.

Most-is tör véres fegyverünk,
A' pogány nyakokra:
Minden tag, minden ér bennünk
Hész újabb hartzokra;
Búsult hazánknak javára,
Megyünk Királyunk' szavára
Győzni, vagy meghalni.

4.

Irják-fel világ' könyvei
Rettentő vivásunk,
Hallják-meg a' föld' népei
Öröm-kiáltásunk. —
Nagy a' te neved, Istenünk! —
Te voltál a' mi jobb kezünk,
Te védő Paizsunk!

DUKAI TAKÁCS JUDITHOZ 1818.

Szép Honleányunk! nem Koszorús, nem egy
Édes Hazánknál nagy Nevet és dicső
Hírt érdemeltt tesz most Tenéked
Tiszteletet. Soraim tanúji.

Volt már szerencsém Elmeremekjeid'
'S forró heved' szent ömledezéseit
Olvadni. Oh, láttam, Virágunk'
Nimbusza mint ragyogott azokban!

Méltán örül, és kérkedik a' Magyar,
Méltán; Corinnát szült hazaföldje, ki
Hajdan, midőn vershareczon ötszer
Küszköde a' csuda Pindaruszszal —

Ötszer nyeré meg Thébá' derék fiját,
'S tapsolva Péánt harsoga Ilion.

Én érdemidnek homlokodra

Zöld amarant - koszorút ajánlok.

Vedd ezt szívéssen, Pimpia' remek Szüze!

Nem szün meg — oh nem! — gyenge dalom soha

Öszinte rényed' festegetni,

Mig szeret és velem él Caménám.

Mert boldog immár e' Haza! Hajh! Szaturn'

Századja fénylik Hunnia' kék egén!

Eltűntek, oh eltűntek egyszer

A' zivatart nevelő ködök már!

Fénixe lettél a' magyar Égnek, és

Diszt adsz Nemednek, mágusz - erővel ált

Törvén azon nagy vas-sorompón,

Melly Nemedet rabigára készti.

Láttad, hogy a' czél, mellyre születtetél,

Parányi Néked; hát nemesebb 's dicsőbb

Pályára léptél, melly Hazinczyt

Égig emelte tudós Hisünkkel.

Nagy Férfiaknak nyomdokin étheri

Szárnyak repítnek tégedet is, Dicső,

Bámúlva nézzük Ditbyramhid',

Bár az Irigy keveselli őket.

De legyen úgy. — Hisz' mind kikaczagjuk azt,

Mind, a' ki a' szent virtusokat kaján

Szemmel tekintvén, dúl magában,

'S enyhelyet is csak alig lel olykor.

Megszánva nézünk olly buta 's együgyüt,

Ki semmivé vágy tenni az Érdemet,

Melly a' Dicsőség' templomából

Századokig se töröltetik-ki.

Bátran mehetsz hát pályafutásodon,
Malvína! bátran. Csónakodat ha bár

Rettentí is gyakran charybdis, —

Édeni táj vesz ölébe; — győzz csak!

A' harc-mezőben vérbe kevert Vitéz,
Ha sok veszélyeknek közepette is

Bátran vivódott: vissza térvén

Úgy nyeri ő az arany-keresztet.

Mert semmi csellem, semmi vitézi tett
Sines áldozat 's baj nélkül az ég alatt.

A' virtusz' útján széltiben sok

Hydra tanyáz, 's az ölésre czéloz.

Élj, élj sokáig, Hunnia' csillaga!

Minerva' győző Égisze fedjen, és

Honnunk' javáért írj! — Ne félj; nem

Résik az Ég, megadándja béred'!

N. A. KISS SÁMUEL.

R e j t e t t S z a v a k.

Az első tagom megvénit: a' második

Kettőzve gyermektől Attyának mondódik.

Két tagom vereses, 's olly' apró mint a' por.

Anagrammaképen lesz belőlem kapor.

Fáról hull az egész: 's a' három végbetű hullat

Legtöbbbet; népes Helység ez: Bölts elejével

Vármegye. A' négy végbetűben sok kéz kapa dolgot.

Ez Magyar Országban első, és sápor az irral.

Bár az egész egy régi nemes Vérnek neve, fánk is.

A' hatodik betűt elvetvén, kell a' petsenyének.

VÉDŐ BESZÉD AZ ASZSZONYOK' TSATSKA- SÁGA' ÜGYÉBEN.

(Tartatott élő szóval, latán nyelven, és Tudósok
előtt, 1824). *)

Feltettem magamban, hogy ezuttal az aszszonyi
Nemnek azon tsatskálkodásáról mondok egyetmást előt-
tetek, melly az én füleimet ugyan naponként tele
tsörteti, és talán a' tieiteket is, tiszteletre méltó
Hallgatóim.

Igaz; hogy a' tsatskaság inkább csak a' madaraknak
tulajdona; azonban feltalálkozó az a' könnyelmű és
elaszszonyosult férfi emberekben is, kiváltképen a'
vénekben. Sőt, Urak, mi magunk sem vagyunk nyel-
vetlenek, mert hiszen a' természet is azért adta em-
bernek a' nyelvet, hogy beszéljen rajta. De mindazál-
tal tsatskálkodás' ditsőségével az aszszonyok halad-
nak feljül minden egyebet. Ők már, mint a' madarak,
természetöknél fogva tsatskaságra vagynak alkotva,
és méltán megtestesült tsatskaságnak is lehetne mon-
dani őket, ugymint a' kik ha egyszer szólni meg-
eredtek, véget érni nem tudnak. Ha hol pedig valami-
cpen csak nyelvel kell elvégezni, ott két férfi sem
ér egy aszszonnyal.

Elegen vagynak, kik ezt öbennők vétkelik, utál-
ják és nem is szívelhetik: de az illetén fanyar és mortz
férjfiak, nekem úgy látszik, mintha Trofónius' bar-
langjából **) fordultak volna meg; nem értvén igazán
sem az aszszonyi Nem' betségéhez, sem a' tsatskálkodás'
kellemeihez, hasznaihoz. Ők nem is azért gyűlölik

*) Lásd: Solennia XVI. Bibliothecae Kis Honthanae.
Pestini. 1825. lap. 107.

**) Mellybe valakik egyszer bementek, azután soha
többé nevetni nem tudtak.

a' tsatskaságot, mintha az vétek volna, — egyébkint az vétek lenne a' madárban is: hanem, mivel hibások és megromlott erköltsüek levén ők magok, mint a'féle eltompult fülű és érzékű emberek, az aszszonyokkal való édes enyelgésben részt venni nem alkalmasok. Miattok akár minden madár, minden patak, minden sip, minden hárfa *), és az egész Természet eltsendesülhetnék, megnémulhatna. De a' ki valóban ember, társas életre és mindennemű öröm élésre alkotva, — természetben illy egyedüliséget, illy elhallgatást, illy álmot és illy halált hogyhogy szívelhetne?

A' minden lények' bölts alkotója tehát mind a' madarakat, mind az aszszonyokat megoldott, pergő, gyors nyelvvel ajándékozta meg. Mind kettő t. i. nagyon hasonlít egymáshoz, ruházatjának nem tsak könnyüded voltára, hanem külömbféleségére nézve is. De nints is madár, melly annyiféleképen színelné tollait, mint az Aszszony, — nekünk férfiaknak és az emberi társaságnak gyönyörködésére és javára, — öltözeteit tarkázza és a' — világot.

'S épen ez az, a' mit én most bébizonyítani különösen szándékozom: hogy az aszszonyok' ezen tsatskasága mind az emberi társaságra, mind a' férfiakra nézve felette használatos, és minden ditséretre méltó. Kivánom pedig, hogy legyen e' munkám tettségére ugy e' mi férfi Rendünknek, mint az egész aszszonyi népnek és szabad társaságnak.

Úgyan is a' férfiaknak, — kik természettől már komolyságra, fontos nagy dolgokra születtetvén, rendszerint mortzak, darabosok, — nehogy az erős

*) Mert; költőknél tsatskának mondatik: patak (Ovid Fast. II. 316.) sip (Tibul. II. 5.) tzimbalom (Mart. XIV. 165.) 's a' t.

munka, vesződséges foglalatosság és emésztő gondok alatt egészen elszakaszkodjanak: felvidító mulatkozásra igen nagy szükségök vagyon. Pedig az aszszonyi tsevegésre leghamarább 's helyesebben felvidulnak ők, és míg oda lévén eszök a' nyájas tsevegőkre feledkeznek, gondjaiktól sokszor akartjok' ellenére is elvonattatnak; fájdalmat, kedvetlenséget elméjőkből kivernek; más ábrázatot vesznek fel, és igen jól eső katzagásra fakadnak ki. Aszszonyok' tsevegésének férjfiakra nézve használatos és nagyon szükséges voltát, kitsoda merészelní tehát vagy tsak ez egy okból is tagadni.

Hanem azt mondhatná erre valaki: „tsak ez az ő tsevegésök ne volna olly igen üres, hiú, könnyelmű, felesleges, idétlen, vagy sokszor szintén eszetlen”. De, hiszen épen illyen kell a' végre, hogy a' férjfiak' keménységét lágyítsák, általkodásokat megtörjék, rántzaikat kisimítsák, böltességet áruló felvont szemöldeiket megeresszék. És ha illyen nem volna, nem lenne többé tsevegés. Azután szeretném én azt a' férjfiat esmerni, kit az illy hitvány tsevegés, — kivált ha szép mézes aszszony-ajakról talál folyni, — nem figyelmeztetne önmagára; a' kinek el nem foglalná mélységes tárgyakban fölő fejét, és a' kit nem hivna el komoly gondolatok mellől vidámabbakra.

Továbbá a' férjfiakat önesméretökhöz is az aszszonyi tsevegés vezérli el legegzenesebb uton. Mert ők nagyobb részint lelki testi hijányaikat 's vétkeiket vagy magok se tudnák, vagy legalább elrejténék; és még megfeledkezhén önmagokról, kiállhatatlanul fel is fuvalkodnának, ha tsak feleségeik' tsatsakasága, hibáikatszüntelen hirdetvén, szemökre hányván, vissza nem nyomná, meg nem alázná.

Azután az aszszonyi tsatskaság legjobb örje férjfiak között a' tiszta életnek is. Mert valljon mi lehetn

olly titok, mit ezek fel nem fürkésznének, azután hamar ki ne fetsegnének, napfényre ne hoznának, — ők, kik még saját bűnhődéseiket ssm tudják elhallgatni! mellyre nézve már ama' pajzán Ovid panaszkodik, felkiáltván:

Melly dühödés! nappal kilotsogni az éjjel esettét:
'S nyilván mondani, mit véle titokba tevé.

De követlek, jámbor Ovidom: az nem dühödés, hanem egy kis tsatskálkodás, melly téged és a' hozzád hasonlókat zabolán tart, 's bátorságosan fajtalanzkodni nem hágy. A' paráznák és buják ettől jobban tartanak, mint akármitől, és gyakorta vagy tsak azért is tartózkodnak a' bűnhődéstől, ne hogy érdemök szerint flakoljanak, derék tetteik kinyilvánodjanak, gonoszságaikon gyászolni kénytelenedjenek, vagy, tsak hogy az emberek' nyelve alá kerülván, ki ne nevetessenek.

Ugyan ez a' tsatskaság gyakorolja a' férfiak' béke-tűrését is szakadatlanul, ez teszi őket türelmesekké, udvariakká, nyájasokká, szeretetre méltókká; mert ezen módon füleinknek szokni kell, mindenfélet kiállani és magunkat olly indulatokhoz és természetekhez alkalmazni, mellyeket meg nem változtathatunk. Mivel kinek kinek megvagynak az ő saját indulatai, sőt — ha igazat kell mondani, megvagynak mindenkinek az ő saját vétkei is, mellyeket, ha valahol, bizony az aszszonyokban esmerni kell, de nem gyűlölni; egyéberánt is úgy hozván magával az illendőség, hogy az aszszonyi nem eránt igen nagy engedelemmel és tisztelettel viseltsünk.

Többet mondok pedig. Eza' tsatskálkodás őrizi meg magok' az aszszonyoknak legfőbb virtusát is, a' szemérmességet és szüz életet. Az vigyáz reá,

és oltalmazza, ne hogy valahol sötétben vagy rejtek-helyen, mutató jel és tanú nélkül sérthessék; 's il-lyen módon az aszszonyokat férjeik számára épen és fertőzetlenül megtartja.

Valamint pedig nekünk férfiaknak idvezsége, úgy az egész emberi társaságnak nem kevésbé használatos az aszszonyok' tsatskasága. Először is és mindenek előtt az aszszonyok' tsatskaságának köszönheti az emberi Nem, hogy nevelkedvén olly jó idején már beszélni tud. Ne volnának csak az aszszonyok olly szósak, be-szédesek, nem egykét, de tiz esztendő alatt seu tud-nánk beszélni: de az aszszonyi tsevegés közben, játsza-dozva, 's hamar, könnyen megtanuljuk az emberi szót. Ez tehát a' szóllásnak és beszédnek ama' fáradhatat-lan szorgalmu jó mestere, mellynél jobbat nem is gondolhatni, mivel a' szóllás segedelmével olly hamar és idején feljeb való esméretekre 's tanulmányokra nyit utat.

Ezenkívül ugyan ez a' tsatskaság szeretteti ve-lünk aszszonyainkat, és a' viszszenos szeretetnek, ba-rátkozásnak ártatlan táplálékot nyújt. Mert a' legkü-lömbözőbb emberekből álló társaságot is felvidámit-ja, 's legtöbb részt vesz abban, hogy a' beszélgetés-ből, tréfából, nevetkezésből és köz vigadásból fo-gyatkozás ne legyen. Ő nélkülök a' legtudósabb, mi-veltebb, és ékes-szóllóbb férfiak is könnyen elné-mulnak, szorultságban lévén néha azeránt, hogy mi-ről hozakodjanak elő ollyasról, a' mi tessék és ked-vet indítson mindeneknek. Ellenben sokszor egy aszszonykának tsatskasága a' mély hallgatást félbe sza-lasztván, mindenek' szívét száját úgy megnyitja, old-ja, hogy szóllani és látni való egyszerre mindnyájok-nak elég van. 'S mit nem tesznek velünk ilyenkor! ha-hol kivált egyszerre többen is emelik fel szavokat, 's madarak módjára zsinatolnak. Noha nem értjük szavaikat, még is ezek' sokféle tönja, ejtése, édes-

sége felvidámit 's gyönyörködtet; bennünk legkellemetesebb érzelmeket gerjeszt; lelkünket buzdítja, legelteti, nyugosztatja. Nem is kell náluk azt tekinteni, hogy mit tsatsognak, milyen tréfákat hoznak elő, és valljon a' mit szólnak, dologhoz való-e vagy sem. Elég, hogy szavak' sajátosságával, sokféleségével, és hangzatjával, a' mellett szájjokkal, ártzaikkal szemjárásaikkal és azt kísérő egyéb mozdulatokkal minket gyönyörködtetnek; azon tréfaságokkal pedig, mellyeket szóllanak, nekünk alkalmat nyújtnak, olly dolgokat felfogni, kigondolni és mondani, minéműek egyébkint soha elménkbe sem ötlöttek volna. Hi nem látná tehát mind ezekből, mit tesz az aszszonyok' tsatskálkodása a' visszszonos barátság és társalkodás édesítéséhez; és hogy azt az emberi élet' fő gyönyörűségei közzé méltán számlálhatni.

Azonban nem csak e' részből, hanem még más-kép' is jótékony és hasznos szokott ez lenni az egész emberi társaságra nézve. Mert valamint hajdan Rómaiaknak ludak árulták el gágogásokkal az ellenséget, és úgy mind a' Várt mind az egész Státusokat megmentették: így máj napság is az Aszszonyok néha a' Státusról igen nagy veszélyeket hárítanak el tsatskaságokkal; les-hányásokat, öszve-esküvéseket, kirohanások előtt elárulnak; a' gonosz szándékú ellenséget bemondják, és jó idején vissza verni, lefegyverezni segítik. Így egykor, ha Catilinának amaz éktelen öszveesküvése legelsőben is Aszszonynak, névszerint Fulviának tsatskasága által nem árultatott vala el: Róma városát gyűjtogatások, vérontás, feladás elöl semmi vigyázása a' Conzulnak, semmi tekintete a' Szenátusnak meg nem menthette volna *); — a' mi több, maga is a' közjónak ama' legvigyá-

*) Lásd ezeránt Sallustiust de Conjur. Catil.

zőbb örje, Cicero, a' latrok' keze által legelsőben szúrattatott volna agyon. Ez volt, ez lesz mindenkor, és ez most is mindennémű alattomos dögletes törekedéseknek és szándékoknak leghűségesebb béjelentője; hogy így az effélék megérettségük előtt közhirül tétetvén, elnyomódhassanak.

Hanem illő felvennünk az Aszszonyok' tsatskaságának hasznos voltát arról az oldalról is: melly nagy dolgokat visznek ők azzal sokszor végbe a' Fejedelmi hatalmas emberek körül. Mind a' megírott történetek, mind az előttünk álló példák mutatnak olly kemény természetű Világ' Nagyjait, kiket, — midőn sem igazságnak, sem józan értelemnek, sem győző okoknak ereje megindítani nem volt képes, — az aszszonyi nyelvek' édesded tsatskasága szép könnyűdeden megindított és meghajtott; kiktől azt, a' mit férfiak sem könyörgéseikkel sem okosságokkal vagy tekintetökkel megnyerni nem tudtak, a' beszédes menyetske megnyerte, tsatska nyelvének tsak kevés fáradságával. Férfiaknak ez majd javakat és tisztsegeket eszközölt ki, minéműekhez soha nem juthattak volna; majd őket a' világi szerentse legmagasb poltzára felemelte, majd a' boldoglét' kebelébe által helyhezte. Másokat viszont büntetéstől, gyalázattól és gyötrelmekből felszabadított; nem kevés embert szintén a' halál torkából is kiragadott.

Ha pedig végre az emberi elmékbe oltott tudásvágyat tekintetbe vesszük: minden eddig mondottaknál hasznosabb és szeretendőbb alakban tűnik előnkbe az aszszonyok tsatskasága. Mert új dolgok' megtudásának bizonyos szomja minden holdalatti embereket éget. Maga a' tudni kívántsi Cicero is ezt írja Atticussához *): „n i n t s e m m i é d e s e b b,

*) Ad Attic. Lib. IV. Epist. 10.

mint megtudni mindeneket"; és kéri, hogy mindent, valamit tsak hallani fog, írjon meg neki. Innét van e' mi időkorunkban Újság-leveleknek annyi fajzatja, annyi olvasója; mivel kívánunk megérteni mindent, valami az Itélő-székekben, egyes házakban, vagy imitt amott történik, és mivel megtudni mindeneket édes. Melly eszköz által nem tsak eszméreteinket gyarapítjuk és neveljük, hanem az eszességet és bölts élet-módot is megtanuljuk. Úgy de az Újság-levelek' javával tsak hányan élhetnének Országunkban, hol az emberi tudás vágy' ezen vezetőjit és abrakait legtöbb emberek vagy épen nem esmerik, vagy, ha esmerik is, nem juthatván olvasásokhoz, bennök nem részesülnek. Ezt a' tetemes fogyatkozást immár az emberi társaság legnagyobb részére nézve az aszszonyok' tsevegése pótolja ki. Új híreknek ez a' legreáttértemtebb megmondója 's terjesztője; szóval, ők a' község' Újság-levelei; — mellyekhez azonban a' nyilvános Újság-levelek' tudós Íróji is édes örömetest hajtják füleiket; belőlök, valamint emezekből nem kevésbé tanulnak, gyarapodnak, és tudás vágyjokat kedvök telve legeltetik. Mert ez, szintén úgy mint az Újság-levelek legszorgalmasabb Íróji, költeményt, valót, egyeránt hírül ad; azt is közhírré kiteszogatja, a' mi háznál és egyébütt történik; néha valamit kohol is hozzá, vagy a' magáéval megtoldja vagy megbírálja, ditséri, ajánlja, vagy pedig betsmérli és kárhoztatja. És mind ezt ő egész nyílt egyenes szívvel, bátran és szabadon tselekszi, senkit nem kémélvén. Aszszonyok az ő nyelvbéli szabadságjoktól magokat megfosztani nem engedik; 's valljon ki is szoríthatta volna azt be mind e' napig, akár tilalom akár könyvbírási Hivatal' rostélyjai által? Az arra adott teljes szabadság tehát, hogy szólhassunk a' mint érezünk, egyedül tsak az

aszszonyoknál vagyon meg; kik noha véle tsak egymagok birnak a' köztársaságban: ennek még sem ártalmasok. Ezek tudnak mindent, mint egy aszszonyról már Juvenális megjegyzette, mondván:

Földkereken valamik történnek, ez egy maga tudja. Tegyük hozzá: nem tsak tudja, hanem azt is tselekszi, hogy ugyan azokat mindenek, és az egész Világ tudhassák. Melly végre ő azokat beszéli mindenütt, beszéli személy-válogatás nélkül mindenek, beszéli fünek-fának, úgy hogy, ha emberek nintsenek, kiknek hírül adhatja, elbeszéli a' tyúkoknak és matskáknak. Ez illy aszszonyi Újság-levelek naponkint sok ember' szemét megnyitják, tanítanak, intnek, dorgálnak, jövendölnek. De még tolvajokat, gonosztévöket és akármilyen gyanús személyeket is lerajzolnak ők és kikeresnek; szóval az egész Ország' javára szolgálnak. Mind a' mellyet pedig ingyen, minden bér, jutalom és rút nyereség kívánása nélkül tselekesznek.

Már osztán, jöllehet az ő illy nevezetes jótétökek mindnyáján, — bár melly rangú és karzatuak legyünk, — huzomost élünk: nem találtam még is mind ez ideig élt férjfiak közül senkit, ki az aszszonyok' ebbéli érdemeiket nyilvánosan 's különösen megesmerte, magasztalta, és érettök a' szép Nempek méltó köszönetet mondott volna. Hogy tehát magunkról, oh férjfiak, a' panaszt elvessem: azt tselekszem imé e' reánk nézve olly innepi napon; és a' ti beszédességeteknek, tsatskaságtoknak, oh jámbor aszszonyaim, az illető tisztességet, ditséretet és köszönetet ezennel megtulajdonítom. Ne hogy pedig sarlómat a' ti gabonátokba vágjam, az az: hogy magam is tsatska ne legyek, — ittén beszédemnek határt és véget vetek. Mondám.

SZEGÉNY NE VÁGYJON NAGYORKAL TARTANI.

(Példázat.)

Régenteen valamikor egy Óriás és Törpe jó barátok voltak, és igen öszvetartottak. Alku-kötésre léptek magok között az eránt, hogy egymást soha sem fognák elhagyni, hanem szerentsét vadászni együtt járnak mindenkoron. Az első viadal, mellyre útmentőkben kikeltek, két Szerentsennel volt. Ebben a' Törpe az egyik vivó ellensélen erős tsapást ejtett. De ez a' Szerentsennek nem sokat ártott; ki ugyan is felemelvén kardját, a' szegény Törpe' egész kezét szépen elszabta. A' Törpe most nyomorúságos állapotban volt: de az Óriás segítségére jöven, kevés idő múlva holtan hagyá a' tsata helyen mind a' két Szerentsent; a' Törpe pedig bosszújában a' holtak fejéit leszabdalta. — Ez után más szerentsét próbálni odább utaztak. Lelt e' próbálat három vérszomjuzó Szatirusok ellen, kik épen akkor hurtzoltak egy szegény lyánkát. A' Törpe most nem volt olly heves, mint az előtt, mindazáltal első vágást tsak ugyan ő tett, de mellyet vissza is adtak neki, 's egyik szemét kiütötték. Az Óriás gyorsan oda sietett, és tsak el ne futottak, bizonyosan megölte volna őket. Mindnyájan örvendeztek a' győzödelemnek; a' leány pedig, kit megmentettek, szerelembe esett az Óriással, és férjhez is ment hozzá. — Most immár meszsze utaztak; meszszebbre semmint elbeszélhetném, mind addig, míg egy zshivány seregre akadtak. Ez úttal eleintén az Óriás volt első; de a' Törpe sem maradt töle meszsze hátra. A' viadal hoszszas és makats lett. Valamerre az Óriás nyúlt, hullott az ember: ellenben a' Törpét több izben is majd nem meg-

ölték. Végre a' diadal a' két szerentse - próbálók' részére hajlott. Hanem a' Törpe itt viszont egyik lábát vesztette el. — Immár a' Törpének nem volt meg egyik karja, egyik szeme, egyik lába, míg az Óriás csak egy sebet sem kapott. Mellyre ez így szóllott kitsinke pajtásához: „úgy-e, kis vitézem, ez jeles tselekedet! Jer, győzzünk még egyszer, 's aztán „meglesz betsületünk örökre”. „Nem én, (úgymond „a' Törpe, ki ez idő alatt okosabb lett), nem; én „lemondok róla; én nem vivok többször: mivel minden tsatában azt tapasztalom, hogy mind betsület „mind jutalom tereád száll, 's minden vágás én reám”.

E. I. P.

S Z A D I.

(Példázat.)

Ez a' híres persa Höltő, ki 1260-dik esztendő' táján Schirász városában élt, nemzete', sőt átaljában a' Világ' legböltsebb férjfiainak egyike volt. Azon jeles erköltsi és életi oktatások, mellyeket ő majd mesékben majd elbeszélésekben előadott, mindenegy Böltsnek ditséretére válnának, és minden embert, ki azok szerint tselekednék, boldoggá tennének.

Egykor (ezt beszéllé ő el) valamelly Caravánnal, melly Caffából Mekkába igyekezett, egy Dervisch is ment. Lábbeli nélkül és mezítlen fövel gyalogolt ő, és útítársunk leve. Mindég jókedvű volt útmenetében, és a' tréfákból nem fogyott ki. „Én ugyan „nem lovaglok teve-háton, (úgymond), de számár „terhét sem hordozom. Nem vagyok Ura semmi „szklávnak, de Urnak sem vagyok szklávja. Nagy „gazdagságok nem terhelnek, de szegénység se

„nyom engemet. Lelkem szabados marad bűtől gond-
tól, foházkodásoktól: és így „mindenkori boldog
életet élek”. Monda neki egy az utazók közül, ki
tevéen üldögélt: „Édes Dervischem, térj te vissza;
„ez utazásnak rád nézve felette bajosnak kelletik
„lenni; ’s melly könnyen érhet oly bal eset, hogy
„szemeidet örökre be kell hunynod”. De a’ Dervisch
nem hajtott e’ szókra semmit, és vígan szedte lábait,
elegészen a’ pusztáig. ’S most, mikor éppen Muha-
med’ pálma erdejéhez jutottunk, — melly Babilon
és Mekka között fekszik, — történt, hogy ugyan az
az ember, ki a’ tévéen üldögélve utazott, hirtelenül
vég-óráját érezte, és halálnak áldozatja lett. A’ Der-
visch, ki történetből a’ haldoklónak feküvő helyénél
állott, szólla ekkor: „Mi, kik bajt és veszélyt kiál-
„lottunk, élve maradunk; és teneked, te ki oly szen-
„dén lovagoltál tévéden, meg kell halnod. Sokszor
„síránkozik betegen az egészséges, egész éjtszakán
„által, ’s reggel felé meghal az egészséges bujában,
„a’ beteg pedig meggyógyúl. Sokszor megtörténik,
„hogy ép egészséges emberek hirtelen sírba kelnek,
„egy megsebesített ellenben kigyógyúl és virgontzan
„fut amannak sírhalmán el. Sokszor kidül útközben
„a’ vidám ’s gyors ló, a’ sántikáló számár ellenben
„egészségesen jut el az istállóhoz”.

E. I. P.

EPISZTOLA

Kis Jó’sefhez Jénába, November’ 27-kén 1818.

Jó’sef Jó’sef!! messze fekvő Országokban

Akar hol légy, ime meg keres levelem;

Felkeresnek rezgő soraim azokban,

Mellyekben hűséget kötöttél én velem.

Oh érzem, éreztem eránlad tüzeimet
Lángolni, mihelyest szivedet esmértem;
Most ime áltadom örökre szívemet,
Miolta a' tied szint' úgy lángol érttem.

Részt vettél fájdalmim, epedéseimben;
Szabad folyamatot engednél könnyemnek;
Szent érzést gyúlasztál belső részeimben;
Újabb térségeket nyitottál lelkemnek.

Oh! ha Dedaluszkint szárnyakat köthetnék
Oldalomra, rajtok az éjszaki szelek
Trutzokra sebesen hozzád repülhetnék,
A' mint elrepülnek a' nyári éjjelek:

Jobban megszoritnám kezemmel kezedet,
Mint hajdan Gyuláét szorítá Tuhutum,
Mikor Bolgár ellen vitte az Ezredet,
'S ideje nem volt több tsak egy két minutum.

A' Szála partjain — ott a' leveletlen
Fák között, a' sűrű haldokló berekben
Elbeszelném, sorsom milyen egyenetlen
Illyen megemésztő 's illyen vad helyekben.

De így tsak hallgatok, félve hogy rendimet
Elfogják mint hajdan galambját Zrinyinek:
Elrejttem merevén belső érzésimet,
Nem merem nevezni nevét is Emminek.

Fellengző elmémnek taposom játékját,
Mint az ősz a' fákat kedvim meghalatom,
Tsak bennem érzem titkom' martalékját,
Midőn reményemtől sokszor megtsalatom.

Ah! súgjatok meg ti lelkek — óh boldogok!
Meddig leszek illyen sorvasztó kétségben?
Szállást önn hazámban lelni mikor fogok,
Vagy pedig örökös nyugalmat az égben?

Még meddig hallgassak 's ezenvedjem azokat,
Mellyek érdekelnek óránkint engemet.
Óh! minek értem meg e' gyászos napokat,
A' mellyeken Emmi itt hagyta lelkemet.
Nem, tovább hallgatni épen lehetetlen;
Titkom szívem alatt ha tovább szenvedne,
A' titkos búbanat Daykának kegyetlen
Sorsával öszve meg öszve egyeledne.
Jó'sef, Jó'sef!! meszsze fekvő országokban
Akárhol légy, ime megkeres levelem;
Felkeresnek rezgő soraim azokban,
Mellyekben hűséget kötöttél énvelem.
Imé megjelentem Tenéked titkomat;
Mert szívedet én is, én is jól esmérem,
Hogy ilyen írásra vezetem karomat,
Meg nem szállsz érette magamnak igérem.
Elment Emmi, elment ró'sája Somogynak,
Épen Szent Mártonkor bútsuztam el tőle;
Azt gondoltam minden öröim elfogynak,
Midőn azt kérdezte: „mi lesz már belőle”?
Most már magam vagyok, tsakszáz húsz napokon
Eltem tsókhjaival a' szűz szerelemnek.:
Ekkor túl voltam a' fényes tsillagokon,
Most fenekén vagyok a' pokol veremnek.
Elment Emmi, elment ró'sája Somogynak,
Épen Szent Mártonkor bútsuztam el tőle.
Azt gondolám minden öröim elfogynak,
Midőn azt kérdezte: „mi lesz már belőle”?
Sírt ő, én is sírtam; vállamon szűz feje
Jó darabig nyugodt, végre így szállítám:
Eredj! nints Lelkemnek már többé ereje,
Most himezte ajkad' végső tsókhjával szám,

Eredj a' szelidebb égalju vidékek
Fekete földjének jó kenyerét enni;
Eredj, hordozzanak a' kegy Istenségek,
Akar hol leszel ne szünj meg boldog lenni.
Jó szívet viszel ált a' Balaton révén,
Igy hozd ezt valaha megint annak viszsza,
A' ki énnálamnál szerentsésebb lévén
Ajakidnak ró'sás hiv tsókjait iszsza.
Elment Emmi, elment ró'sája Somogynak,
Épen Szentmártonnak bús virradójára:
Azt gondoltam minden örömim elfogynak,
Hogy: Isten hozád-ot mondott utoljára.
Azolta hamvfelhők boritják az eget,
Az Elementomok' halhatatlan attya
Könytseppekkel tölti meg a' bús felleget,
Mellyekkel leányát gyakorta siratja.
Jó'sef, Jó'sef!! meszsze fekvő országokban
Akar hol légy, imé meg keres levelem;
Felkeresnek rezgő soraim azokban,
Mellyekben hűséget köttöttél énvelem.
Nézd, millyen a' vad'sors, millyen lészen mindég,
Nem szünik meg soha lelkedet üldözni;
A' mit már fejedre ezelőtt mért az ég,
Azt hijába! nem is lehet kerüldözni.
Jgy könnyes örömmel türöm mindezeket;
Édes hogy illy érzés emészti lelkemet,
Hogy ti áltadtatok buzgó sziveteket,
Hogy Emmi szeretett: ez táplál engemet.
Már élj, és engemet el ne felejts soha,
Még akkor se, mikor szerentsétlen lennék;
Óh ne, ne felejts el, mikor a' mostoha
Végzésnek titkából siromba lemennék.
FÁRNEK DÁVID.

A' S Z E N V E D Ő.

Eltűnt fény - napom , 's borongó egemnek
Kékét dühödő mord fellegek zárják,
A' sors' vihar szélvészei dúlják
Nagy robajjal volt tsendjét kebelemnek.

A' sárga irigység nyilat emelte
Ellenem , hogy sújtsa vérző szívembe ,
Létet rontó hideg térjen erembe ,
'S meg semmisítsen mirigy lehelte.

Ég! menykövid' szórva lángtűzre gyúljal ,
Tenger! vészt szóró hullámokra dagadjal ,
Szívem még is bátran ver tiszta melyemben!

Ég, 's föld zuhanva bár össze omoljon ,
Minden körültem szakadva ropogjon ,
Büntől ment lelkem még ekkor se retteg.
MERITZAY ANTAL.

R e j t e t t S z a v a k.

Hideg vérű első részem , a' második
Fogásom tsak rávasz ortzájára illik
Még meglátogatlak , reménylhetsz akarmit ,
Feltalálod bennem reményid határit.
Igazságos vagyok , megtartom a' törvényt ,
Egyaránt buktatom gazdagot , és szegényt.

Tsak akkor örülök végső két betűmnek ,
Ha már kára történt benne az embernek ,
Öt betűből állok , 's ha elsőm elveted ,
Fordíts meg , vagy hagyj úgy hasznomat veheted.
GOZSDU EMMANUEL.

A' 128-dik lapon lévő Rejtett szavak' megfejtése :
1) Korpa. 2) Forgáts.

SIONI ÖRÖM,

Mellyet Méltóságos Báró Aszódi Podmanitzky Hár-
r oly Cs. Hir. Kintstári Tanácsos Urnak, midőn a'
Duna túlsó kerületi Ev. Superintendentia' Fő In-
spectori Székjébe lépven 1826. Kisaszszony Hava'
16-kán az első Gyűlést tartaná, kinyilatkoztatni
kivánt Perlaky Dávid, Enessei 's Bezi Ev. Predi-
kátor.

A' zordon éjszaknak komor fergetege
Villámmal nyilazván sűrű setétségben,
Midőn már kebelünk' lankadó melege
Alélva hűlni kezd a' nagy ijedségben;
Szánakodó Atyánk akkor megszünteti
A' rémjelenetet, 's napunk' feltűnteti.

Az Izraeliták Mó'ses' elhunytával
Ruhájik' szaggatva gyászba öltözének,
'S kétes állapotjok' mély zokogásával
Zengett csak fájdalmat jelentő bús ének
Moábnak szomoru mezején azoktól,
A' kik megfosztattak Igazgatójoktól.

Negyven évek alatt a' melly remény őket
A' vadony pusztában táplálva biztatta,
Eltűnt, 's ők a' közel lévő jövendőket
Sem látván, a' Vezért mindenik siratta:
Siratta! — de az Úr, népe' örömére
Jó'suét állítá Mó'sesnek helyére.

MÉLTÓSÁGOS BÁRÓ! — hogy Matkovichunkat

Az Ég' végezése sirba kísértette,
'S hogy utánna hamar Káldy Jánosunkat,
Midőn nem is véltük, közüllünk elvette;
Szívünk' reményje is sirva gyászba merült,
Mert felettünk setét sűrű felleg terült.

Óh de hálá — hálá a' Mindenhatónak!
Im' könnyeink' árját Ő leszárította;
Mert, — a' tsak egy részről vezetett hajónak
Kormányját kezedre általszállította:
'S így hiszszük, a' zátónyt 's veszélyt kerülhetjük,
És kegyes Személyed' soká' tisztelhetjük.
Elj is örvendezve! — 's bölts Vezér-társoddal
A' boldog környülmény' kies Hánánjába
Vezetvén Sionunk', — kihartzolásoddal
Az Érdem-templomnak felsőbb oszlopjába
Vesse a' Háladás tündöklő N E V E D E T
'S emlegesse nemes Szíved' 's érdemedet!!!

AZ IGAZ JÓ BARÁTOR, VALÓDI TÖRTÉNET AUGUSZTUSZ CSÁSZÁR IDEJÉBŐL.

Hívség! mellyünket szent érzésekre te gyújtod,
Minket vajmi betsült áldozatokra ragadsz.
Nagy lelkű Magyarok! hív érzet szelleme folyton
Szívetek' egymáshoz vonva lebegje körül!
Homlokitok' hívség díszes koszorúja fedezze,
Rények' egén lássák fényleni nagy nevetéket!

Akkor, midőn Róma 's fél világ hódolt
A' híres Augusztusz' parántsának; —
Ott, hol a' nép szívből áldva bókolt
E' nagy, hősi lelkű Császárijának;
Élt ama' derék Fulviusz Romában,
Fénnyel ragyogva szerette Honjában.

Fulvia és Titusz, egy leánya 's fia;
Voltak gyönyöri hajlott korának;

Azok' szép tulajdoni gazdag dija
Lelket sújtó terhes, sok gondjának;
Mert tündöklének sok bájló ketsekkel,
Erköltssel, szívet vivó kellemeikkel.

Tiz 's nyoltz tavasszal látta megújulni
Titusz a' természet' szépségeit,
Szent gerjedelmekre vágyva hajulni
Jó szívet, nyervén annak kegyeit,
Hogy Görög földre Attya Barátjához
Küldetett vezérlő oktatójához.

Athene nyujta sok jót, 's örömeiket
Titusznak a' bölts és szép nem körében,
Lángra lobbantá fel az érzelmeiket
Édeni tüzze égő szívében,
Giszipposzban hív Barátot találván,
'S egymást kedvelő szívet ezzel váltván.

Kiket a' barátság szent érzelmei
Egymáshoz nagy hívséggel vonzottak,
Szingt' a' szerelem hev gerjedelmei
Ugyan egy tárgyhoz lelántzoltak,
Ez vala a' szép 's derék Szofronia,
Arisztipposznak bájketsű leánya.

Hit meglátván, tündéri szépségétől
Hevültek érte égő szerelemre,
A' természet illy égi remekjétől
Bájolva, istenítő szellemre;
Bevallák ők híven egymás keblébe,
Mint szerettek Athénának szépjébe.

Giszzipposz lelke folyton ábrándozott

Az imádta szüz szellemeivel,

Titusz szint' érte égvén sohajtozott

Hüzdve zajongó érzelmeivel,

Midőn az fél Istenét magasztalta

'S minden idvét tsak ő benne találta.

A' barátság nagy lelke illy hő érzetét

Legyőzte már Titusz láng melyében,

Kész áldozatot tenni, 's szeretetét

Megdúlni Barátjáért szívében,

Athént, hol boldog nem lehet, elhagyni,

Kész Honjába merengve haladni.

De forró betegsége nagy tűzében,

Mellybe ejték belső keservei,

Hogy e' szüzért minden tsep vér erében

Buzog szintén vallák beszédjei,

Mellyek rebegő nyelvéről hangzottak

Gyakran, 's kitkit részvételre vonzottak.

Giszzipposz is ezekre nagy készséggel

Vágy illy nagy veszélyből kiragadni

Jó barátját, 's megelőzván hívséggel,

Boldog létét érte oda adni;

Gyors léptel megy hát kedvese' laktához,

Hogy juthasson szívének titkához.

Ettől kiesdekelvén e' vallatot,

„Hogy küzdve bár kezét neki adná,

„Mert kész tenni Attyának áldozatot,

„De hogy szíve tsak Tituszt imádná,

„Minden vágya ezt boldogítani,

„Hívségét hű lélekkel vizionzani.

Nem kés jobbulást érző barátjának
Öröm hirül ezt vinni, 's mondani:
„Hogy e' szép Lény imádott Tituszának
„Hő szerelmét szívvel kész díjzani;
„Hogy ő magát legyőzi 's indulatját,
„Tsak tehesse boldoggá ön barátját.

Titusz a' Görög illy nagy lelkűségét
Hüzd elválalni, 's szégyenére
Nem engedi lesújtatni hívségét;
De még is hős lelke ellenére
Szívét a' barátság 's lángzó szerelem
Megvívta, 's lőn díjak a' nyert győzelem.

Igy Titusz Attya bele egyezettével
Szofronia vágyott birására
Jut, 's egybe kelvén deli hölgyével:
Letünt rá' az öröm' nap' sugára;
Hét szívek boldogok így lettenek,
Mellyek híven tsak egymásért vertenek.

Giszzipposz is az ég'kedveltjeinek
Megjelene illy fényes ünnepén,
De nagy zaját duló érzeteinek
Nem hagyja ált' 's kimentani melyén,
Mint hős, 's jó Barát vivja hatalmasan
Szíve hullámit, 's győz diadalmasan.

Titusz pedig Szofronia ölében
Lelvén ez élet báj kellemeit,
A' hold míg kétszer újult, Athenében
Mulat, élve Ámor örömeit,
'S úgy tér vissza szép hölgyével Rómába,
Szeretett 's százszor óhajtott honjába.

Itt a' hölgy lelki 's testi ékeivel
Ki meg látá, mind azt megbájló,
Teljes virányra hajló diszeivel
Sok hősök' sziveit lelántzoló;
Im Ovid is tsak nem égis emeli,
Hogy szépségét ömledézve énekli.

De főkép Fulvia kedves ágyában
Hív lelkü barátnéját találta,
'S gyönyöröket szóró társaságában
Az égi örömöket aratta;
Boldog vala e' felséges két alak,
Boldogok, kik báj körökbe juthattak.

A' [Lázadók később Athene tsendjét,
Mint dühös szél-vihar, megzavarják,
Dulva mindent, az igaz' 's törvény'rendjét,
Hedves honjok' kebléből kizárják
Társaikat, kik közt Giszipposzt is ére
Illy sors, melly lön nagy 's jó tetteti' bére.

Ő Athénből vadon kiüzetettve,
Küzd, ha jó Tituszához menjen-e?
Kétli magában, hogy számkivettette
Barátja előtt kedves lészen-e?
Kétli, hogy Szofrónia közelében
Béke 's nyugalom legyen kebelében.

Illy bús rémlettel, melly ditső kiválást
Lel többször a' halandók diszére,
Rettegvén a' méltatlan lealázást,
Riad ki a' világ' nagy térére,
Ezer bajjal hős módjára szembe száll,
'S az élet' nagy nagy terhe alatt merőn áll.

Nagy lelke végre még is ellankadván,
A' bal sors' durva tsapásaitól,
A' lét-tengerén mind inkább hanyattatván
A' veszély tornyos hullámaintól,
Megy lelni menedéket Tituszánál
Reménylvén enyhülést jó Barátjánál.

Dobog szíve, a' mint Rómát meglátja,
Melyét ama' gond nagyon feszítvén,
Rá esmer-e, 's mint fogadja barátja?
Illy érzelgés közt ő meg érkezvén
Siet a' Császári nagy Palotához,
Barátjának itten lévő lakjához.

Revés idő műla el itt vártában,
Minthogy szokás szerint kilovagla
Titusz a' Császárnak társaságában,
Igy ő vajmi könnyen szemre kapja,
De haj! az által meg nem esmertetett,
'S így vég-reménye' vára ledöntetett.

De illy pór sorsában mint is várhatta
Barátjától meg esmertetését?
'S így lealázottan miként vonhatta
Magára annak figyelmezését?
Őn jobb létét bizta egy pillantásra,
Tituszt pedig tette illy tsalpróbára.

Mert szíve' legnemesebb meghittjétől
Magát megvetettnek véli balúl,
'S legyőzve a' kétségbe eséstől
Tör ki sebes léptel a' városból;
Hogy jusson emberektől pusztá térbe
'S zárja örökre magát egy üregbe.

A' mint halad, éj vala már, 's lelkében
A' pokol' nagy kinjait érzette,
Egy gyilkoltnak véres 's hideg testében
Megakadván, tsak hamar feltette,
Hogy magát gonosztévőnek kiáltja,
S így majd megunt léte' végét szakasztja.

Önnön vesztét tzélzó gondolatjának,
Mellyet tsak elszánt szíve javalla,
Engedvén kitörő indulatjának,
A' mint mulva az éj már hajnalla,
Lármás hanggal a' vidéket betölti,
'S ezzel a' sok kívántsit összevegyüjti.

Mint gyilkossa ama' szerentsétlennék,
A' boszszús néptől elfogattatik,
Hurtzoltatva Varró nevű főtisztnek
Bíralás végett áltadattatik.
Midőn nagy robajjal ez így történe,
Titusz épen tisztjéből arra méne.

A' tolongás' oka után kérdést tévén,
E' remítő, 's gyász esetet hallja,
Egyszer'smind bív barátjára esmervén,
A' dermesztő hideg őt elállja;
De tsak hamar hevül a' vér ereiben,
Nemes tetterre gyullad fel hős melyében.

Im' nagy tüzzel Varró főtiszthez rohan,
Hogy ő a' gyilkos, bátran állítja,
Az idegen pedig lenne ártatlan
Hőshöz illő lélekkel vitatja,
Ez mindenkit néma almélkodásra
Ragad, 's valót kémlelő vágyódásra.

Giszziposz balul ítelt barátjának

Látván illy nemes, 's nagy lelküségét,
Látván, mellyről kételkedé, Tituszának

Illy nagy áldozatra kész büségét,
Szavainak lángtűzzel ellent monda,
'S győzni vágyó lelkéből erre fakada:

A' testnél való leltem nyilvánítja,

„Hogy tsak én vagyok a' gonosztévő,
„Vérrel folyt kardom is ezt bizonyítja,
„Nem lehet tehát ekkép gyilkos ő,
„A' vétek nagy sulyja tsak engem terhel,
„A' büntetés is tsak engem érhet el.

Nem, viszonzza Titusz, mert én ejtettem

„Földre ott eme' véres kardomat,
„A' mint kettős viadalban megöltem
„Ellenemet, így' vévén boszszúmat,
„Az igazság fenyithet 'tsak engemet,
„Im kerestem, 's megtaláltam vesztemet.

Midőn a' barátságtól lelkesítve

Ők egymással így vetelkedének,
'S megszánnásra mindenkit felhevítve
Lágy érzetekbe azzal ejtének,
Egy harmadik eléáll, 's mondja:
A' gyilkos, 's e' vad tette vetemedő.

Minthogy ezt több gonosz tett 's vád jegyezne,

Mert szabad érzékennek volt rabja,
Minthogy elhunyt ellenét megnevezné,
'S viadalmoknak okát is adja,
Sőt számát a' rajta ejtett sebeknek, —
Vélte kiki őt egyedül vétkesnek.

De Varró, kinek melyje illyesetre
Szelid érzetektől ellágyula,
Kétes, 's küzd, hogy lépjen ítéletre?
Melly okból szive oda hajula,
Hogy hármokat a' Császárhoz viteti,
'S őket megítélése alá veti.

Augusztusz, ki a' nagy, nemes lelkeket
Betsülvén, felbuzdítani szeretete,
Hallván e' váratlan környülményeket,
Bár ki is gyilkos, elengedte
Bűne díjját, — de Titusznak, 's társának
Parantsolá, hogy igazat mondanának.

Megtudá így tőlök, hogy kételkedvén
Giszziposz barátja hívségéről,
'S ezzel ledúlt lelkében eltsüggedvén,
Hész volt lemondani ön létéről,
Titusz pedig életét feláldozni,
'S a' barátságnak illy híven adózni.

Augusztusz azért e' Barátokat
Örvendvén ditsérettel halmozta,
Egymáshoz példátlan hív vonzásokat
Hegyes díjjal is megjutalmazta,
Bizonyságul, hogy illy hívség' diszére
Váljon az emberiség' nagy fényére.

Miglen ők nagy öröm közt a' Császártól
Kegyekkel tetézve kijutának,
E' hírek vitetve sebes szárnyaktól
Szofroniához már elhatának;
Büszke lett ő Titusza' szép tetteben,
Gyönyört érze Giszziposz felleltében.

Az Eg, mely Giszipposz felett boronga,
Öröm napra 's fényre kiderüle,
Kedvre lobbant melyje már nem zajonga;
Egy új élet hajnalván körüle,
Ő Titusznál ment volt a' sors' dühétől,
Ment a' kínok' 's bú zajos tengerétől.

Mert megosztván ez véle szép vagyonját,
Ötet boldoggá tenni óhajtja,
Azért Fulviát is ön kedves hugát,
Kiért lángolt keble, néki adja,
Érezven, hogy barátja' lelke nemes,
'S lenne illy hölgyre, 's jobb sorsra érdemes,

Giszipposz a' kéj' szellem hullámain
Lengvén, leélt sok boldog órákat,
Haladván a' lét kellem' virányain,
Szaggatta teljes öröm-rózsákat; —
Neki mindég hajnal 's szebb hajnal pirula,
Minden fűszál kedvesebben virula.

Titusz 's Szofrónia bájos körében,
Imádott Fulviája' karjain,
Mint egy itt lelt mennyei Édenében
Ándalog a' gyönyör' kéj halmain;
Előtte új öröm forrás fakada
Mindenütt, 's reá újabb kény árada.

Igy égi boldogságra emelkedett,
Eme' jobb lényektől környékezve,
Öröm, 's disz' hoszorúval ékeskedett
Mellyet a' hívséggel szövetkezve
Szeretet, barátság, 's jobb sors fűztenek,
Öt ölelve homlokára tűztenek.

MERITZAY ANTAL

Á M O R H A L Á S Z A T J A.

Ámor, egy kristály-szin folyóban

A' mint nézte mulatozva,

Az arany halakat csomóban

Uszkálgatni játszadozva;

Horgát alig eresztette le,

Százan is kaptak hozzája;

Egy az étket mohón nyelte le,

'S megakadt kíváncsi szája.

Zsinegjét Ámor hamarjában

Felvonta, 's bámulására

Egy szívet huzott ki horgában,

A' víz' pázsitos partjára.

Ámor azolta mulattából

Millió szíveket fog ott,

Hol egykor levetvén próbából

Horgát, vele szívet fogott.

A' L E Á N Y Ö K H O Z.

A' legfinomabb izlésekre,

L'ányok! mi szert tsak ugy teszünk,

Ha nyájas időtöltésekre

Mulatságtokban részt veszünk.

Mert a' mi szép, lágy szívetekben

Úgy fejtőzik ki magában,

Mint az illat kis kertetekben

Az ártatlan violában.

E G Y K É P M U T A T Ó R A

Alxinger után.

Hépmutatató.

A' mit jobb kezem ad, semmit se tud a' balom arról.

Felelet.

Elhiszem azt, Szinlő! mert jobb kezed osztani nem szok.

CHARAKTERISTIKAI ANEKDOTÁK.

Amaz igen esmeretes angol Tudós Locke, Lord Ashley-vel való esmeretsége által, a' ki utóbb Anglia' nagy Cancelláriusává leve, — a' legnagyobb és legtudósabb férfiakkal való társalkodást nyerte meg abban az időben. Midőn egykor némelly fő rangu emberek Lord Ashley' látogatására lettek volna, hol épen Locke is jelen volt, a' szokott complimentek után minden szóváltás nélkül a' kártyához ültek. Locke is közel volt a' játszókhoz, 's figyelmezett azokra. Egy kis idő múlva pedig egy kis papírt vett elő, 's nagy pontossággal kezde arra írni. Egy a' játszó Urak közül azt észre vévén, kérdezé, mit írna? „My-lord”, felele néki Locke, „én az Urak' betses társaságát, a' mennyire lehet, hasznomra kívánom fordítani. — Minekutánna időnkben élő Nagyjaink' körébe való jöveletemet régen óhajtván, e' kivaságot ma elértem volna, úgy gondolám, nem tehetek jobbat, mint ha az Uraknak kártya játék közben tett beszédjüket magamnak felírom. Azért ide jegyzém mind azt, a' mit itt egy pár órától fogva szölli hallottam”. — De a' Jástzóknak nem vala kedvök a' kártya mellet folytatott szavait elolvasatni; hanem félretévén

De la Hire' leveleit, characterjökhez illőbb idő-
töltést választottak magoknak.

William Gooch egy Virginiai Hórmányzó, be-
széllgete Williamsburg nevű városnak egyik utszáján
egy kalmárral, és látá, hogy egy Fekete ötet arra men-
tében köszönté, kinek azt a' Kormányzó barátsággal
viszszonozta is. — Mit? ugy mond a' kalmár, Excel-
lentziád annyira leereszkedik, hogy egy rabszolgának
is köszön? — Igen is, felele ő, mert elpirulnék azon,
ha egy rab nálamnál betsület-tudóbb volna.

Egy Ziou Zioung nevű Mandarin Chinában, a'
maga rút kevélységét azzal mutatta leginkább ki,
hogy mindég briliántokkal rakott ruhákban szokott
járni. Ehez a' Mandarinhoz közelített egykor egy
rongyos ruhában lévő öreg Bonze (Japani Szerzetes)
követé azt külömbféle utszákon által, meghajtá ma-
gát több izben a' földig, és köszöné annak a' kin-
tseit. — Mit akarsz azzal mondani? kérde indulato-
sán a' Chinai Nemes; Barátom! hisz' én még soha
nem adtam neked kintseket. Nem, — felele a' Bon-
ze, de hagyod azokat nekem is látni, és egyedül az a'
hasznod van magadnak is azokból. Sőt nem is kíván-
nám magamnak azt a' nyugtalanságot, a' mélyly a' te
drágaságaidnak megőrzésével össze van kötve.

N. A. KISS SÁMUEL.

A' S Z E N V E D Ő N I N A.

Gyászba öltözz kellémes völgy,
'S zokogj könybe borúlva,
Benned egy bálvány's kies Hölgy
Iliv szerelmétől dúlva,

Itt e' szomor'fűz tövében,
Hiv szive bús gyötrelmében
Eldül virág korában,
A' Nap-alkonyodtában.

Ott szenved — őt hiv szerelme
Előli Lászlójáért!

Melly szörnyű, nézd, sziv gyötrelme,
Az ő édes rabjáért! —

Ott szenved — ah keservében
Már elalélt — ajkai
Halványkák — bús gyötrelmében
Tűnnek kies bájai,
Hervad mint egy liliom szál —
Ah elhervad tüstént -- Halál!
Ah már azért esedez,
'S e' feléje lengedez.

Még egyszer néz zöld kunyhója
Felé, hol örvendene
Meghalni kegyes Lászlója
Melyén, vagy tekintene
Tsak most az ő Ninájára,
Hogy legalább sirhalmára
Hegyesének rá lelne,
'S tsókokat bélehelne.

Húnyja már kegyes szemeit,
'S elvesztve szép kellemeit
Szive igen remege,
'S tsak egy két szót rebege:

Érzem, dobogó szívemre
Tette hideg kezeit
A' Halál! — 's szomor' eskemre
Eloltja érzelmeit,

Béke veled kegyes László!
E' nyelvén az utolsó szó,
'S fejét melyére hajtva
Húny el Lászlót sohajtva.
SZENT-MIHLÓS Y SEBÖR.

A Z A N Y A I T A N Á T S.

János Mester kéret: menj hozzá Magdolna;
„Úgy ám édes Anyám, tsak törpe ne volna”.
L'ányom, ha valaki tsak egy tsigát adna,
Jobb, mintsem fazékad üresen maradna.
FARNER DÁVID.

R e j t e t t S z a v a k.

A' híg Levegőnek Én vagyok Királlya,
Erőm a' viadalt merészen kiállja.
Jelének fogadott egy Nagy Uralkodó
Szárnyam alá hódolt már sok makatskodó
Csak magam nézhetek a' napra merően
Nevem elől hátul olvasd egyenlően.

Egy tag három betű az ajtón van helye
Vigyáz rád el jöven az éjnek ideje
Megfordítván ha jó lovakon viteted
Magad a' göröngyön sújját érezheted.

A' 144-dik lapon lévő Rejtett szavak' megfejtése:
1) Hal, al, halál. 2) Holló, ló, olló.

T O L V A J *).

Fényes pompával tért vissza az 1445-dik évben a' Török ellen szerencsésen viselt harczból Vladisláv Király a' Nagy Hunyadytól, 's a' győzedelmes sereg' Hőseitől kísértve az Ország' Anya-városába. Buda, 's a' környék' lakói örvendetes tolongásai közt léptetett délczeg ménjén a' Szent Szűz templomához; több ezer örömkialtások alatt szállt le lováról, Hunyadynak nyujtván még bé nem gyógyúlt egy ozmán nyiltól megsértetett karját, ment az Isten' színe elejbe, hol leborúlva hálát adott a' seregek' Urának. Az ájtatos nép' buzgó énekei közt a' szent-ház falaira függesztettek az ütközetek' lefestett képzetit, a' győzők' pajzsai, 's más diadalmi jelek. Örvendett Anya-városával az egész kiterjedett Haza, a' seregek' győzedelmétől nyugalmas békét remélt, csak egyedül Zakár — Renyei Úr' fogadott fíja lett szomorú, mert hogy illy ájtatos pompát valaha esata' zajja követhesse, tapasztalatlan fiatal elméje nem is vélhette.

A' korán árván maradt Zakárunk' atya Tisztartó volt Renyei Úr' kicsiny jószágában, szegényen hagyta hátra egyetlen egy fíját, haldoklása között ajánlta az árvát földes Ura' gyámolába. Renyei szerette az igaz Tisztjét, hogy ő lesz ezután a' kicsinynek atya, nyilván ígérte. Mit a' haldokló' ágyánál ígért az érzékeny barát, meg is tartá azt. Zakár az udvarba hozatott, és az Úr' egyetlen leányával, a' virgancz Ilonával együtt nevedett.

*) E' jelenvalónak tiszteletre méltó Szerzője is bebizonyítja azt, a' mit Gvadányi mondott: Quantum Marte, tantum Apolline.

Gorové László.

A' gyermekek' hajlandósága korosodásokkal szerelemmé változék, az ifjú büszke lett a' leány' szívességében, annyival is inkább, mivel az atya esmérvén a' gyenge elme' már is szép tulajdonságait, helyben hagyta hajlandóságokat. — Zakár' neveltetése úri volt, mindenben tündöklött a' kor' fiataljai között. A' jövődjé legszébb üdejének nyájas képzeletiben élt. „Minekelötte leányomat az oltárhoz vezetnéd fiam”! mondá az áldást könyörgő ifjúnak az atya, „szükség, hogy babér ékesítse homlokod”. E' komolyan kimondott szavakat Zakár soha el nem felejtve várta az alkalmat, mellyben magát vitéz tettek által a' nemes leány' birására érdemessé tehesse. Ilona pedig ámbár reszketett az elválástól, de ettől remélte kedvese' kezét, minden nap kérdező az öreg Gyarmatot — egy az Úr' kegyelméből élő haza vénült katonát — hogy valljon Zakár alkalmatos lenne e' már a' harczra?

Renyei Úr agg-napjait Buda' környékén fekvő mezei gazdaságában tölté, a' várba felvitte az ifjat, hogy láthassa ő is a' katona tett' fényes jutalmait. Nőtt a' szíve Zakárnak, midőn látta a' Nemzet atyát — Hunyadyt, kinek érdemeit Úr', por' nagyjá, 's kicsinnye magasztalva dicséré, a' lovag indulata fiatal Király mellett a' várba fellovagolni. Örült Anya-városával a' Magyar-föld, a' Hösek' győzedelmétől várt nyugalmas békét, csak Zakár volt egyedül szomorú, mivel a' esendes nyugalom nem adhat alkalmat vágya' megvalósítására. Hönnyezve panaszlá az örökös békeséget Gyarmatnak, az öreg katona csóválta fejét, mosolygott gyermekes képzeletén.

A' Budai ünnepi pompát Szegeden 10 évekre költött segyvernység követte. Hunyady kedvelt Királyjának uradalmát a' meghasonlott Magyar Hazában ingatlan lábba állítani akarván, a' békeséget javaslá;

többen voltak ellene, de ő mindeneken győzött. Cesarini Kardinál bosszonkodva jelen volt, midőn a' Király a' szent Evangeliumra, a' Török Követ pedig a' Horánra letett esküvésekkel a' béke' megtartását nyilván fogadták.

Egy szép Augusztusi vasárnap estve nyilatkoztatt ki a' Barátok' klastrománál nyugtalanúl várakozó népnek a' békekötés ; újjongatva éltette az, fiatal Királyát, a' Nemzet' hős Attyát Hunyadyt, 's a' többi Hon-nagyokat.

A' hír szét repülve hordta a' megkötött fegyvernyugvást a' világ' minden részeire. Kellemetlenül meglepetve álmélkodtak rajta több, az Ozmán' eltöröltetését óhajtó, keresztény Fejedelmek — panaszok dörgöttek a' Vatikánból le a' Magyar földre; kérések a' veszélytől rettegő Bizanci udvartól; szemrehányásokkal, erős biztatások a' Muzulmán veszélyjére megeskett, a' verekedésre már készen állott Skandarbektől; de való reményt nyújtható ígéretek sehonnat sem. Óhajta egész Európa a' Törökkel folytatandó harczot, de annak súlyos terhét a' Magyar' válláról el venni senki nem igyekezett.

A' Király, 's több Hon-nagyok' tétovázataikat Cesarini Julián' a' vallás' becsével rajoskodó hatalmas beszéde egyszerre eloszlatta. Az egész Ország-gyűlése' hallatára a' Kardinál' kezében lovagi tüztől fellobbanva ígérte a' Király, hogy még ezen nyáron az istentelen 'Török' végkiirtására ön-személyjében fog egy hatalmas sereget Romániába vezetni.

Az egy pár napok előtt kötött béke felbontatott; azon estve iszonyú szélvész közt megrázkódott az alföld; a' Tiszának felzavart hullami áltcsapkodtak a' parton, elöntő özönnel fenyegették a' várost, melly rettegő félelemben buzgó imádságok közt tölté a' ret-

tenetes éjt, 's átkozta az eskü' megszegőjét. Egy része a' nemzetnek vágyakodván a' Török' nyakára, örült, a' másik ellenben az eskü' megtörését iszonyúnak tartván, szorongató várakozásban félté a' jövőndőt.

„Háborúnk lesz Zakár”! mondá egyszer a' Budai várból haza jött Renyei a' kertje' ajtajában Ilonával reá várakozó ifjúnak, ki nem ügyelvén a' sírva fakadt leányra az öreg' nyakára ugrék, borzas bajszát csókókkal illette. „Háborúnk lesz” — csóvált fővel folytatá a' szomorú előérzéstől szorongattatott atya. „Jó Királyunkat a' Pápa által a' többi Európai „Nagyok reá vették a' Töröknek adott szava' vissza „vételére, Julián Kardinál feloldá esküdt hite alól „Ulászlót”.

Készületek tétettek az Országban a' Király' tulajdon vezérlése alatt viseltendő harczra. Kardot kötött, lovat nyergelt, ki csak részt venni akart a' Török' öldöklésében; a' felhevült elme e' hadévtől várta a' vad nép' végeltörletését, ki hódoltató helyezettése által a' Magyar' örökös ellensége lett.

Készületek tétettek Renyei Úr' házában is az ifjú katona' felfegyverkeztetésére. Ha bent a' szobákban sírt is Ilona, de Zakárt kint az udvarban Gyarmattal küszködni lehetett látni. Bent a' leány sírva foglalatószkodott Zakár' készülétén, de ez kívül a' legszilajabb paripákat futtatott, fa török fejeket vagdalt, szúrt, 's ha elfáradva a' terhes fegyvergyakorlás után Ilona' ölében magát kipihenni sietett, kinyílt karokkal fogadta ez kedvesét, megszűnt sírni, a' bús jövőndő eltűnt rettegő elméjéből, a' jelenvalóság' örömeiben feredve szerelmök' örök létét egymásnak csókuk közt ígérték. Az estve minden alkonyatkor a' kertben ünnepeltetett, egy árnyékos boltozat lett a' hűség' oltára, hol az állhatatos szerelemre megeskett a' szerenésés pár. E' tettnek emlékét Zakár örökösí-

teni akarván egy hárs' hétéra véste őn, és Ilona' nevét.

Renyei kedveltjét magával felvitte a' Budai várba, hol Hunyady egynehány napokig mulatott, a' Hős' különös gondviselésébe ajánlotta őtet; a' legszebb reményű fiatal katonát tulajdon Zászló aljába vette fel Hunyady, megrendelte a' napot, mellyben elkészülve a' Szent György' piarczán az elindulásra megjelenjen.

Feltűnt e' nap is. A' vár' fokain tárogatók', hadi kürtök' hangos harsogása köszönté a' feljövő napot, jelt adott az elkészült vitézeknek az öszvegyülekezetre. Zakár ménje már nyereg alatt, legénnyei már fegyverben voltak. Az elvállás' fájdalmát az ifjú csak az utolsó szempillantásban érezte, most először borúlt könnyezve a' síró leány' keblére, de csak hamar a' tábori jelszó, melly lehatván a' magas Rirályi-vár' falairól a' Budai völgybe, felébresztette elpuhulásából. „Ez az utolsó csók, mellyet mint kedvesed nyújtok”. Megcsókolá a' leány' hidegedő reszkető ajakait, gyámattyához sietett. „Atyám köszönöm, hogy engem katonának neveltél, e' gondoskodásodnak megfelelni, szent kötelességem”. Letérdelt az öreg előtt, ki akadozó hanggal áldá meg fiját. „Jöjj győzedelemmel haza, minden vagyonommal érdemül Ilonám a' tiéd”. Ezek voltak utolsó szavai a' búcsúzó atyának. Ilona már nem tudott sírni, a' jövődönnek kezdett csak örülni, moeolyogva övedzé által karddal a' karcsú ifjat, ki még egyszer megcsókolá a' jelenvalókat, felkanyarodott már nyughatatlanul kapálódó lovára, kedveltje' házanépének egy „Isten véleteket” kiáltván, sebes vágatva felrepült a' hegyre. — A' Fehérvári kapunál vartak már reá több jó barátjai, kik épen úgy mint ő, most először léptek bé a' harc sorompóba.

György' piarczán készen állott már a' száz ütközetben megkeményedett öreg vitézek' Zászló-alja, a' mellynek tagja most lett Zakárunk, öröm kiáltással fogadták az öregek a' fiatalokat, és tisztes soraikban nékiek helyet adtak. — Megjelent végre a' Hadnagy a' rend előtt, jelt adott az elindúlatra. — A' nép' szerenese kívánságai közt elindult a' Zászlóalj Szeged felé, hol az egész hadi sereg a' Király' jelenlétében öszvegyülekezett.

Fényes készüllettel indult el a' Szegedi mezőkön táborozó sereggel a' Király, több árvizek akadályoztatták útjában, végre azon esont-halmon, hol az előtt negyven évvel Zsigmond alatt egy jeles Magyar hadi-test eltöröltetett, szemre vette a' Király seregét, mellyet büszke képzeletében hat annyi ellenség' megverésére, hadi méltóságára tekintve, alkalmatosnak talált.

Zakár az egész hadi úton, ámbár minden nap az újabb meg újabb vidékek, népek, foglalatosságok, tábori multságok újabb meg újabb tárgyakat szültek is illyest még nem tapasztalt elméjében, meg nem szűnt hátra maradtairól emlékezni; minden, Budára menő alkalommal üdvözlé gyámattyát, esókolá kedvesét. Ilona' ébrenléte', álma' és imádsága', házi munkássága' tárgya Zakár lett, estve az alkonyati harangozásnál szerelmök' oltáránál letérdelve imádtatta az Eget barátja' győzedelmes harczáért, szerencsés visszaérkezeteért.

Több kellemetlen hírek értek a' magyar táborba, a' reménylett külségségek' ígérete be nem teljesedett, a' Király már ingadozni kezd; de Cesarini Kardinál hathatós közbenjárása eloszlatta a' nem helytelen félelmet. — Vladiszláv' tétovázatja megszűnt, 's a' hadi-sereget tovább mozdította. Egynehány apró győzedelmek kedviték a' kat onát

nagyobb nyerésére. Zakár a' Panyszusz' partján történt verekezésben, hol több ellenséges hajók felgyújtattak, tette véle született bátorsága' első bizonyosságát. Az ütközetben Ilona volt bátorsága' ösztöne, az első Török vért szerelme' szent áldozatjának tekinté, rettenthetetlenül dőlt az ellenségre, gyorsan szélt bontá az ostromlók' sűrű sorait.

Galác, és Makropol sziklavárak közt elterjedő Várnai síkra ért Magyar sereg alkonyatkor tábort ütött. A' közel feldomborodó halmok megett feltűntek számtalan tüzek, ezek elárulták a' Török-sereget, melly Murát Szultán' önvezérlése alatt várta már Ulászlót. Ünnepi csend uralkodott a' magyar táborban, mellyet továbbá a' jövődő ütközetre tett szorgalmatos készülétek' zajja vált fel.

Felségesen pirosítá a' keletet a' feljövő nap, melly a' Pontusz csendes tükrének bájos színt ada, a' katonára melyjét dagasztá a' düesőséges had-vágy, ön feláldozatja büszke érzésében felfegyverkezve imádta az egész tábor az Istent. Hunyady gyors serénységgel állítá fel a' esatarendet, a' széljel fejtődött zászlókon kivart szent képek' aranyozatain ékesen csilámlott a' napfény' sugára, tündöklött a' tiszta fegyverek' éliben, nyertve hordák a' bő serényes lovak a' hősek' Hadnagyjait a' Király elejbe, hol Hunyady napi rendeléseket téve. Vladiszláv ékes felfegyverkezésben lépett ki sátorából, vidámon fogadta az özszevgyültek' szíves üdvözlét; de midőn a' fegyvernek az ezüst sisakot a' Király fejére tenni akarná, kiejté azt a' földre kezéből, elhalaványodék fejedelmi bátor arczája. Lóra szállt a' Király, kiki maga helyére ugratott, kálomatott fiatalság mint test-ör' vette körül Ulászlót, mellette halni, vagy győzni magokat komolyan elszánva.

Egyszerre napnyúgotról iszonyú szélvész kerekedett fel, hajladoztak a' kő-fal erejű fegyverek' rendjei, több zászlók öszve bontakozva széljel szakadoztak, többeket kisodrott a' forgó-szél a' tartók' kezéből. — Az Istent rettegők ezt veszedelmet hozó jelnek találták, de a' bátrak vas lelki erejeket illy természetes esetek meg nem csökkentették. Nyugotlan mozga a' tábor. Megjelent az Ozmán' pompás serege is fényes fegyveri rendben. Murát Janicsárjai közt közeledett a' csata'- helyre.

Megriadának a' harsány kürtök, öszveütközött a' győzni vagy halni eskett két tábor, az öldöklés' angyala fel' s alá repdesett a' verekedők felett, széljel tiportatott az első Török rohanat, visszavertettek a' megújított segítség-adások. Győzedelmet kiáltott a' Magyar. Murát már szaladásra fordítá lova' kantárját, de a' Basák visszatartóztatták. — Új ütközet. Több ezer Spáhi rohant a' győzőkre, de Hunyady ezeket is hasonló bátorsággal fogadta, rettenthetetlen ellentálással feltartóztatta az Alah szörnyű kiáltással ostromló csoportot.

Azonban a' bal szárny, hol az Oláhok verekedtek, megnyomattatott, magyar lovasok siettek a' rend' helyreállítására, de ezek is visszatolattak. Már veszedelemben volt Sz. László' zászlója, hadi alkotmányok, szekér-erősségek széljel rontattak, midőn Hunyady a' nem nyugható Királlyal megjelent a' legveszedelmesebb helyen; új szívet nyert a' megnyomattatott rész, széljel verte a' Török' sűrű rendjeit, az Ozmánt elhagyá újra a' szerencse, a' Király visszatért testőrével a' völgybe.

Veszedelem ismét a' magyarereg' derekán. Sas szárnyakkal repült Hunyady oda, utánna Zászló-alja, mellyben a' vitéz Zakár már annyi győzedelmekben részt vett. Egy vakmerő Török Hunyadyra merészle

rohanni, már fel volt emelve karja, melly a' Nemzet' attyát halálnak áldozza; de Zakár felfogta önmegsebesítésével a' csapást, és halálra dőfte az Ozmánt. Hálálva veregette meg Hunyady a' fiatal Hős' vállát. Vissza nyomták újra a' Törököt.

Győzedelmi hang zengett a' Magyar verekedők sörában. — A' Király nem tűrhethén továbbá nyughatatlanságát, fort benne a' vér, mint koronás feje a' Magyar Nemzetnek szégyenlé a' győzelemben cselekvő részt nem venni; a' Fővezér' nyilvános rendelése ellen test-örjeivel az ellenségnek nyakasan ő előtte verekedő soraira rohant. A' Szultán látván a' verekedő Királyt, kihúzta kebléből a' megtört békeség' oklevelét, bosszút kívánt fentszóval a' szentség-törő ellen. A' Janicsárok durva csoportja megindúlt Murát' szavára, dúlni kezdé a' Hirályt védő Magyar sereget. Körül lett véve Vladisláv. Hunyady hallván az eset' veszedelmét, Zászló-aljával sieté a' Hirályhoz, kit összekevert kéz-verekezésben talált. — A' Fővezér előtt megnyíla a' rend, kérte a' Hirályt, hogy távoznék el; de nem hallgata szavára a' tüzes Fejedelem, hanem tovább rohant a' Janicsárok' sűrű soraiba.

Egy Török-szúrás leejté a' Hirály' lovát; e' le-rogya felséges nyargalójával, fogesikorgatva rohantak a' Janicsárok a' felkelni akaró Királyra, egy mérges csapással halálra vágták. Több több kipihent Török csoportok érkeztek a' verekezés' helyére, a' Hirály' teste felett elkeseredett ütközet történt; de mihelyt a' királyi főt egy dzsidára felszúrva látta a' Magyar sereg, megfélemlert, zavarodásba jött, kétségbe esett mészárlás jött a' rendes verekezés' helyébe. A' nap nehezen nyert győzedelmei egy szempillantatban mind elenyésztek. Nagyja, szépe, virága a' Magyar Seregnek elhullott a' Királlyal a'

Várnai mezőn. Zakár azok között volt, kik életök feláldozatjával megmenték Hunyadyt a' szörnyű veszélytől, ki csak kevesed magával szabadúlhatott meg.

Csak hamar szél repült a' szerencsétlen ütközet' hire az egész országban, mély gyász fogta el az egész Nemzetet, fájlalta kiki Királyja' elestét, kinek nagy lelkétől arany üdöket reménylett. Az első hír Hunyadyt is elvesztve tartotta, de a' Magyar kétszeres keserve megkönnyebbüle azzal, midőn hallá, hogy a' nagy Hős nem csak hogy életben maradt, hanem az Oláhok' Fejedelmétől, kitől elejénten a' Várnai ütközet' szomorú következésinek, fogva tartatott, meg ajándékozva szabadon bocsájtatott.

Legszomorúbb lett Renyei Ur' háza a' Budai környéken, mi történt Zakárral senki sem tudta. Minden nap várták vagy jövedelét, vagy holtá' hírét, de minden nap hijjában. Szegény Ilona féltébolodva futotta a' környék' hegyeit, nem látná-e Zakárját hazalovagolni, minden a' Duna-parton lovagló fegyveres új reményt szült szívében, minden nap ki kocsizott Ócsa felé, de minden nap vigasztalhatatlanul tére vissza attyához, ki csak sirni tudott jó leányával.

Igy folytak le több napok; az üdö keveset orvoslott a' ház' fájdalmában. Zomlay, egy már nem fiatal vagyonos Úr, ki az ország' belső szolgálatja végett a' Fővárosban lakván, megismerkedett Renyei' házával. Ő meg osztotta mind az atya' mind a' leány' méltó fájdalmokat, vigasztalta őket, új új reményt gerjesztett a' kételkedő szívekben. Renyei barátsággal hajlott jó vendégéhez, Ilona is szívelte őtet.

Egy nap Zomlay szokott nyílt szívűségével szándékát megvallotta az atyának, úgymint: hogy ő nem idegen Ilona eránt, és ha Zakár meg nem jönne többé, kész lenne a' leányale gybekelni. Renyei hallgatott,

könnybe borúltak szemei. Ő Zakárt kérte Vőjének az Égtől „Majd az idő' alkalma elválasztja” mondá az Öreg. Zomlay meg lett elégedve.

„Várnánál vitézül halt el Zakárunk”, mondá az atya egy reggel, midőn kézesókolásra hozzá mene leánya „Várnánál vitézül halt el” karjai közzé kapcsolá a megrémült leányt, félt, hogy e' szörnyü hirre elfog ájulni. De Ilona nem adott egész hitelt attya' szavának. „Elhalt el édes leányom! adnák az Egek, hogy „ne lenne igaz, sok Nemes elesett, elesett, a' Király' „teste felett, és Hunyady védelmében, ott talál „ták Zahárunk' testét is”. El jajdúlva fejté ki magát Ilona az attya' karjai közül, eddig tőle szüntelen vigasztalást hallott, most ellenben a' halál' bús hirt. Megeredtek könnyeinek árjai, minden nap új sirásra ébredt fel. Végre érezvén könnye' kevesedése által fájdalmait fogyni, mellyeket pedig halálíg akart érzeni, megfojtá a' könnyek' folyamátját, keserve súlyját melyjében zárta.

Az erőszak megrongálta a' leány' gyenge testi alkotmányát, halálos betegségbe esett. Félté a' gyengédedő a' halált, mivel még mindig remélte kedvesét meglátni; mivel a' sirban megszűnnek az elhalt test' legszebb érzései, Zakár' szerelmét pedig örökre kívánta érzeni. Zomlay volt gyámja a' szenvedő betegnek, kitől magát ápolgattatni örömmel engedte.

A' fiatal test meggyőzte a' súlyos nyavalyát, jobbulásával mind inkább érzette új erőre kelni szerelme' erejét. Áldotta az Istent e' nagy kegyelméért. Ágyból kilépte után magát Zomlay karjára támasztva első kimenetelét a' kertben szerelmök' oltárához tette, itt hálát adott az Égnek, felgyógyulásáért. Enyhülést érzett melyjében, új erőt szívében szerelme' tartandóságára.

Évek enyésztek. — Zakár még sem érkeze meg. Renyei egészsége szemlátomást romlott, napokat kellelt az ágyban töltenie, Zomlayt, hogy a' leány halála után magán ne maradjon, már most ő is kívánta vőjének. „Leányom, édes Ilonám!” így szólította meg egyszer Zomlay' jelenlétében az ágynál térden imádkozó leányt „Én érzem aggnapjaim' közelgető végét, szemeim' elhunytá előtt szeretnélek egy derék „férj' oldala mellett boldognak tudni, hol napjaid' nyugottan, ha nem egészen szerencsésen is töltöd — kénszeríteni mentsen meg az Isten; de tanácsot adni atyai - javasolni, 's kérni emberi kötelességem, Zomlayt én becsülöm”.

„Értelek jó atyám! kinyújtott kezére borúlva felele a' leány, intéseid szentek voltak minduntalan, elöttem, parancsidnak engedelmeskedni mindenkor, kész voltam, teljesedjék akaratom, atyám, ha boldognak tehetlek ez által”.

Más nap megáldá Renyei Ilonát, Zomlayt. Az áldást teljesíté az Ég, tüdő hitvesnek tévé a' leányt, vigasztalta azon nehéz szempillantatban, mellyben az ő, és hív férje karja' közt Renyei általköltözött boldogabb nyugalomba. Zomlay atya lenni kívánt, egy egészséges frís fiúval ajándékozta meg férjét az aszszony, könnyeivel áztatta az emlőn csüggő kisdedet, miért nem Zakár lehetett atya gyermekének, még akkor is siratta.

Zomlay nem soká gyönyörködhetett atyaságában, elhalt, hitvese' őszinte könnyei kísérték a' sirba — Ilona özvegyen maradt. Foglalatossága a' mezei gazdálkodás; mulatsága gyermeke' nevelése; bánatja' könnyebbülése az atya' kedvese', 's férje' emlékezete volt. Így folytak magános özvegy' üdei, így repentek el több történetekkel jeles esztendő, a' nélkül, hogy özvegy csendességét valaki legkisebbet is

háborgatta volna. A' környék tisztelte őtet, a' szé-
gények áldották, az irigy megnémult; hírét 's jó ne-
vét kisebbiteni senki sem merte.

Több viszzontagságokon kellett keresztül törni
a' Hazának; több belső 's külső ellenséggel kelle-
tett küszködni a' Hazaszeretetnek; több végső ve-
széllyel fenyegető zavarodásokat kellett kiállla-
ni a' Nemzet' álladalmának, míg a' Magyar égre Hu-
nyady Mátyásban Európát csudálkozásba hozó nap-
fény feljöve. Komolyabb lételt nyert az erős lelkű
Fejedelem alatt az egész Nemzetiség; az Or-
szág' belső nyugalomában hősi lelkesedéssel ve-
télkedett mindenki magát a' Király' kedvéért a' Haza-
szeretetben gyakorlani, a' már sokakban elenyészett
büszke lovagi tűz új fellobbanásba jött a' Nemesség'
szívében, melly elszánt bajnokokat alkotott közül-
lők a' Haza' szabadsága' szent védelmére; a' szép
tudományok a' Fejedelem' szerény pártfogása alatt
nevezetes virágzatba jöttek; a' Hon' fiai nem csak
a' harez' durva, hanem a' műv', 's mesterség' kegyes
tudományában is a' szomszéd nemzeteket felülhalladni
igyekeztek; a' törvényhatóság önhaszon - kereset nél-
kül az Igazságot a' Magyar tartományokban otthono-
sá tette. Boldog napok derültek a' szép Magyar föld-
re: a' Hirály a' Nemzetben élt, serénykedett Nagy-
ban, Dücsőben; a' Nemzet pedig a' Hirályban mun-
kálkodott jóban és szépben.

Budán nagy készülétek tétettek a' Szerviai Fejede-
lem' fogadására, kit a' fiatal Hirály, nem tekintvén
azon helytelenségeket, mellyeket annak atya György,
majd a' Szultánnal, majd a' Czillei Gróffal öszvesző-
vetkezvén, a' Hunyady nemzetség' elnyomására vég-
bevitt, a' Törökön vett fényes győzedelmei után a'
Magyar anya-országtól függő Szervia birtokába vissza
helyezett. A' Fejedelem magával hozta fiatal

hitvesét, kinek kegyes nyájasságának híre az országban csak hamar elterjedett, sokakat tehát a' fejedelmi vendégek' fogadására rendelt pompa' látása a' fővárosba öszvecsűditett. Mint olly alkalmatosságban történni szokott, a' gyűlevész nép' sokaságában olyanok is megjelennek, kiket az orozás', 's rablás' rút ösztöne embertársának kárára ingerel; illy fajta vad csuda kullogott egy nyári szép estve az özvegy Zomlayné' mezei gazdasága' körében. Fekete tág palásttal volt ő beburkolva, setét veres tollas nagy karimájú kalap fedte kőczos hajú fejét. Lábain nagy sarkantyús tág-szárú sárga csisma volt, ábrázatja' vonásait az elszorgalmatlanított bajsz' 's szakál' torzborz növése egészen elborította. Többször betekintett a' rostélyos kapun, egész viselete háttározatlanságot árult el, végre izmos karjaival meg rázván a' rostélt, feltörött a' zár, berohant a' kertbe. Lappangva vigyázott minden tárgyra, tovább meg tovább lépdegelt, míg meghallván a' kert' egy részében foglalatoskodó dolgozók' vidám dallait, megállapodott épen ott, hol még mostan is fenállott Zakár és Ilona szerelmők' emléke. Egy mély sóhajtás tolódott ki' a' férjfi durva melyjéből, egy könnyecsep gördült le szeméből kezére. „Egy könnyecsep? mit még képes vagyok én illyest hulatni? még „birtokosa vagyok én illy csepeknek”? így szóllamlott meg csudálkozó irtózattal, 's igyekezett magában a' legszebb érzékenységet elfojtani. Kűszködött féltételeivel, majd elakarta hagyni a' kertet, majd beljebb ereszkedni a' fák' sűrűjébe, de mindenkor valami hatalmas erő visszatartóztatta.

Zomlayné mint minden estve, úgy mostan is imádsága' ájtatosságára megjelent ott, hol olly boldog jövődjö reményjében élte fiatal napjait, hol még mostan is a' Menny Ura' hatalmas színe elejbe leginkább felrepithette buzgó elméjét, ott pihente ki

magát mindennapi foglalatosságai után, ott mulatozott tiz esztendő's fija' ártatlan tudakozó kérdezőködéseiben. Tsudálkozott az asszony; hogy most ott egy jövevényt talál, hol egyedül lenni leginkább szeretett. Albert a' kis fiu' annya' czombjához simult, kiesiny újaival a' meretten álló férjfira mutatott, kérdezőködvé felnézett elrémült annyára.

„Ki vagy?” így szöllibá meg Ilona a' megáltalkodott hallgatót „Ha szerencsétlen. add tudtomra kívánságod', örülök, ha segíthetlek”.

„Én rajtam senki sem segíthet”, komoran felelt a' jövevény.

„Mi tehát akarod? hogyan jöttél ide?”

A' kert' kiessége, tudod asszonyom! gerjedelmeket szül az emberben, kívántam kerted' látni; vagy ha épen akarod, kívántam tudni, élsz-e' szerencsés vagy-e?”

„Miért illet téged sorsom”? tudakozódva kérdé Ilona: „Én olly egyszerűségben élek, hogy közöm senkivel nincs. Ezen gyermek, és e' kerten kívül nem esmérek semmi gyönyörűséget”.

„E' gyermek és e' kerten kívül? ej! ej! férjed' gyermeke nem de? „Csudálatosnak kezdel lenni előttem!”

„Nincs rajtam mit tsudálnod, közönséges, igen igen szegény, gyáva ember vagyok. — Ggermeked, nem de férjed' szerelme végett szeretted!”

„Férjem' tisztelete, 's atyám' emlékezete végett”!

„És e' kertet?”

„Elfelejtethetlen történetek miatt!”

„Ama történetek melyedből mostan is még sohajtásokat sajtolhatnak?”

E' gunyoló kérdésére a' jövevénynek az asszony hozzája közelite, mennyire a' félénk gyermek ereszté. „Ember ki vagy? az Istenért fedezd fel léted', ember légy könnyörületes”.

„Kivánod? tud meg”, ezzel magát a’ palástból ki-burkolja, de látván, hogy az asszony rajta semmi esméretet nem talál, meg fogja a’ reszkető’ kezét, a’ fa’ héjazatjára vésett nevekre mutat.

„S te?” öröm ’s féltélem közt kérde az asszony.

„Ennek valóságos felmetszője vagyok”.

Hangos sikoltással lerogyott az asszony. Összszvefont karokkal hidegen nézett le rája a’ jövevény. Albert annyát gyenge karjaival feltámoogatni igyekezett kérés szemekkel segítséget kívánt a’ férjfitől „Szegény gyáva asszony!” szólt ez „oh bár adnád ki mostan lelked’, a’ vigasztaló gondolattal vándorlanék ki a’ világból, hogy emlékezetem szived’ elrepszthette.”

„Zakár, az Istenért Zakár” zokoga a’ feleszmélkedett Ilona. „Te élsz? tudtad, hogy én itt Budán, tudtad, hogy özvegy vagyok!” Egy kezével támoogatta magát, a’ másikkal Zakárhoz esedezett, e’ felemeli ötét, de a’ vállára borulni akarót magától eltaszintá. „Egy újjal sem illess asszony! érdemed’ meg homályosítá húségtelenséged. Itt az a’ hely Ilona, hol te nékem egy álmod beszéltél, itt ígértél olyast valamit, mit bé nem teljesítél,,

„Általléped az illendőséget Zakár!” megbántódott, de kegyes pirongatással szólla Ilona: „Nékem nincs szükségem többé szerelmed’ visszaszerzésére, annyira hozzá szoktam a’ szerencsétlenséghez, hogy a’ szerencsés létre nem is számolok; de még is szükségesnek állítom néked megbizonyítani, hogy hitszegő nem voltam, hogy szerelmemben állhatatos maradtam.

„Állhatatos?” gúnyolva neveté Zakár „gondolom, asszony vagy, nem leány, vélem e’ gyermek’ Zomlay’, ’s te magzatod, kinek szépen alkotott ábrázatja, bizonyítja férjed eránt viselt szerelmed’ mértékét,
„egy

„egy hajlandóság nélkül történt ölelkezésben lehetetlen, hogy a' magzat illy szép, illy tökéletes tulajdonságú légyen.

„Itt nincs Zakár senki, ki keservim' bizonsága lehetne, ezen esthajnalt a' látkörre vonó valóság tudja egyedül, mit szenvedtem érted". Elbeszélé most Zomlayné esetét, melly külömbféle érzéseket szült Zakárban, elfordult fővel megragadja Ilona' kezét: Köszönöm Ilona! „te hivem maradtál!"

„S te Zakár? — rettentő — te hallgatsz?"

„Rettenetes üreg van közötted, 's közöttem.

„Az Istenért — szólj!" reszkette kérdé az asszony.

„Én egy úton rabló Tolvaj lettem.

„Nem, a' lehetetlen" hátra tántorog Zomlayné.

„Nem látod ujaimon nyálkásodni az aludt vér?"

„nem látod homlokomon a' lélek-esméret' furdalásait;

„nem látod egész természetem', 's öltözetem'". Ezt

olly világos meghatározattal mondá a' Tolvaj, kinek

ábrázat - vonásain a' durva erkölestelenség magát

egészen elárulta, hogy Zomlaynének lehetetlen

volt nem hinni, mit Zakártól magától hallott. „Menj,

menj irtóztató, távozz mennyire a' föld' messzesége

„tart"! felháborodott indulattal, megvető tekintettel

„nézett Zakárra, „ha annyira elfelejkezhettél ma-

gadról, felejtkezz rólam is!" hirtelen felkapván gyer-

mekét ölébe, elsiete e' gyász helyről.

Merően nézett a' Tolvaj az eltűnt asszony után,

szótalansága irtóztató indulatjainak szörnyű felhábo-

rodását mutatta. „No tehát örökre elvagyon zárva

„előttem az út az emberi társaságba lépni". Elke-

seredve megüté homlokát, durva bahotával kisieta

a' kertből.

* * *

A' Fejedelmi pár késő estve érkeze fel a' királyi várba; barátsággal fogadta azt a' Magyarok' derék Hírályja. Minden, mi a' szemnek, fülnek gyönyörűséget okozhat, a' fény' nagyobbodására alkalmaztatott, az együgyűn élt Király vendégeit nagy megkülömböztetéssel tisztelte.

Hiválogatott muzsika-szó alatt tartott barátságos vacsoránál ült a' Király vendégeivel, midőn Zakár belopódván a' királyi épületbe azon elszánt akarat-tal, hogy egy remek rablást még azon éjjel végbe vigyen. Történetből azon részébe jutott a' palotának, melly a' Fejedelmi pár szállására volt kirendelve. Az ide 's tova futkosó szolgák kéntelenítették őtet, magát elrejtve tartani. Már épen tovább akart illantani, midőn a' vacsora' végezetével az éjjeli nyugalomra a' Fejedelmi pár szobájiba ére. Zakár magát az Oszlopok' sora közé rejté, hol neki mind addig maradni kellett, míg a' szobákban minden elcsendesedett.

Nem tűrhette azt a' Zerviai Despota, hogy ő a' Magyaroktól függjön, mi pedig akkor a' leg tanácsosabb helyheztetése volt. A' Görög Birodalom' már végelesüledésével a' Török' nagyobbodó hatalma a' Duna tartományokat elnyelni készült. Honnét várhatott Zervia biztosabb segedelmet, mint azon Országtól, melly az öszvekapcsolódásban önnvédelmét tekinté, mellynek bátrább jövődjé Zervia' fenmaradásától függött. De a' Fejedelem' szívében eltörölhetlen volt a' Hunyadyak' gyűlölése. Az Attya az öreg György, Mátyás' nagybáttya Szilágyi Mihály ellen viselt verekezésben kapott sebe miatt halt meg. Leánytestvérének férje Czillei Grof Ulrik, Hunyady kéztől nyerte halálát; nem tisztelet, nem hódolás-indulatból jött tehát a' Fejedelem Mátyás' udvarába, hanem a'

legirtóztatóbb bosszúkivánásból. Önmaga akart atyáért, Sógoraért bosszút állani, ő maga kívánta a' most Uralkodó Hunyady' elvesztésével azon köteleket elvágni, mellyek Zerviat Magyar-Országhoz kapcsolák. Nyilván megvallotta a' Fejedelem hitvesének Budára jötte valóságos okát. Megrettenve kételkedett a' nyájas szelid asszony elejinten férje' szavában, de midőn látná férje' eltökélt gyilkos szándékát, kérréssel, sirással igyekezett a' Fejedelmen győzni; de ez ingatlan marada, rettenetesen fenyegette a' Herczeg-asszonyt, ha mérészené a' dolgot csak többé emliteni is.

Zakár hallott mindent. A' Király ezen szívesen fogadott vendégében esmérte a' gonoszság' legiszonyúbb vétjét, megundorodott a' bűn' nagyságától, felébredtek benne a' rég elaludott nemesebb érzések, a' Fejedelem' gyilkos szándékát megakadályoztatni erős feltétele lett. Letérdelve áldotta a' szíve-índult Zakár az Eget, hogy melyjében megújulhattak a' szentebb indulatok, új fény tűnt fel előtte, melly az emberiség' körébe visszalépni neki szépen világított, akaratja' végbevitelére sietett.

A' Fejedelem tartván attól, ne hogy hitvese' féltelmével elárulná szándékát, színlette előbbeni akaratjától elállását, hitt a' jó asszony az álnok ravaszságnak, az út fáradozásaitól elbágyadva édes álomba merült, a' Fejedelem pedig kilopódzott háló-kamarájából, magával hozott egy ivó arany-kelhet, mellyet a' Híralynak ajándéknak szánt. „Szép ajándék Korvin”, szólla magán: „ezt hagyom látogatásom' em-lékéül vissza, ezen edényből fogja Zervia' függetlensége' áldomását a' Magyarok' Királya meginni”, s egy megmérgezett ecsettel békenté az edény belsejét.

Kürt - szó hallatott a' Királyi udvaron , kitekintve a' Fejedelem, örömmel látta a' szövétnek világnál, hogy azon embere érkeze meg, kinek meg volt parancsolva a' mentől sietősebb Budára jövetel olly levelekkel, mellyek a' Fejedelmet tartományában előfordúlt szorgos környülállások miatt vissza kívánják. Így magáról minden gyanút lerázhat, vélte. Mátyás' méreggel megölettetése elvolt határozva, de az örangyala egy Tolvajban jelent meg.

* * *

Lenyúgódott csendesség volt a' Királyi várban, csak Mátyás volt ébren, Könyv - tárában olvasgatta Plutarchot, kit igen kedvellett. „A' lélek test', élte' fogytával”, gondolta a' nagyra termett Király: „visz-
„sza megyen Alkotója' kezébe, ott halhatatlan ma-
„rad; a' test leroskadván az élet' fáradozásai miatt
„elenyészetre vágyván, visszatér hűs anya' ölébe,
„porrá változik; de az elme, ezen felséges ajándéka
„az alkotó Istenségnek, hol nyer elégtételt? A' lé-
„lek' halhatatlanságával, a' test megsemmisedésével
„ő is valami tárgyra igyekszik, ezen tárgy az örök
„emlékezethen létel. Mit érne a' legnagyobb katona
„tett? mit érne a' legszebb polgári erkölcs? mit a' fel-
„ségesebb bölcsesség az élet után? a' tulajdon érdem
„megesmérete elenyészik, 's így a' jó cselekvővel min-
„denek elmulnának, ha csak a' Plutarchok a' halha-
„tatlanság' megérdemlőjét a' késő maradék' emléké-
„re, imádására, követésére hátra nem hagynák. Ők
„emelik fela' Becs', 's Erkölcs' érdemeit, ők buzditják
„fel az érzőt a' nagy tettekre. Ők nyújtják az ono-
„kák' kezeikben az ős-atyák' tetteit, ők teremtenek
„kívánságot a' gyermek' szívében mentül előbb em-
„beri korba lépni, ők teszik ezeket képesekké, hogy
„megbizonyithassák az elővilágnak, hogy ők nem

„érdemetlen onokái' a' már elrohadott, csupán a' könyvekben élő nagy attyoknak”.

Elmélkedésében kívülről hallatott zaj háborította. „Magam akarok a' Hirállal beszélni, engem' senki fel nem tartóztathat”, szólla kívülről Zakár, és minekelötte az ajtónál álló test-ör megakadályozhatta volna, a' Király előtt termett.

„Kivagy vakmerő, mit kívánsz tőlem”? megszólítá a' merésszen előtte állót. „Tolvaj — 's néked szolgálni akarok”, rövideden felele Zakár: „valamint Atyádnak szolgáltam, megmentém életét”.

„Hol”? —

„Várnánál”.

„Megbizonyíthatod”? —

„Akkor atyád mellett vélem verekedők már földben nyukszanak, bizonyoságot mellettem tenni nem tudnak”.

„Miért nem maradtál katona”? —

„Szükség reám nem volt”.

„Miképen történhete ez”? —

„Légy béketűrőssel, meghallasz mindent”. Elbeszéllé Zakár gyermeksege' korát, Ilonával már megáldott szövethezetét, a' Várnai ütközetet, melyben ő Hunyady' védelmeztetésében halálra sebesítetett. „Az életben maradt kevések Magyarok”, folytató beszédjét Zakár: „meggyőzetetve hagyták el a' gyász helyet, engem más nap a' rabló Törökök holtak között találtak, mint rabszolgát eladtak egy ember-telen Bojárnak, ki ugyan szorgalommal kigyógyítottott veszedelmes sebeimből, de csak azért, hogy ép-kézláb léphessek baromi szolgaságomba, szoros vigyázat alatt töltöttem két évet, a' leg durvább dolog, a' nyugathatatlan életmód, az eltűrhetetlen otrombasága a' velem bánoknak, a' szívemésztő hon-vágy, a' kesergő szercelemföltés öszverongálták

„érzékenységeimet, erőmet, egészségemet. Rablán-
 „czaim alatt kellett hallanom Atyád' fényes győ-
 „zedelmeit, halálát, a' Czillei Gróffal történt véres
 „eseteket, bátyád' fejevételét, Prágai fogságodat,
 „a' felgyulladott polgár- háborut, Szilagyi bátyád'
 „tetteit. — Az édes Hazát nagy foglalatosságokban
 „lenni hallottam; de én levoltam lánczolva a' te-
 „hetetlenséghez, — szüntelen betegeslétem miatt
 „végre a' szolgaságra is alkalmatlan lettem, el-
 „bocsájta magától a' Bojár. Ámbár durva ember-
 „telensége engem' a' leg nyomorultabb teremtsé-
 „sé téve is, háladva borultam lábáihoz, könnyezve
 „köszöntem kegyelmét. Felvidult szível siettem szol-
 „gaságom' szomorú helyéről Erdélybe, rongyosan,
 „elbágyadva értem Kolosvárra. Egy Pesti kereskedőtől
 „itt hallám meg Renyei Úr' halálát, Ilona' férjhez
 „menetelét. Uram! rettenetes lön állapotom, ezért
 „lettem tehát Hazám' védelmezője? ezért verekedtem
 „Varnánál? ezért szenvedtem hét esztendei rabságot? A'
 „legirtóztatóbb gondolatok forgottak elmémbe, hogy
 „rabságomban önn szántokból hagytak sinlődni, ne
 „hogy haza jöttömmel az ígéretre emlékeztessen őket.
 „Budára többé vissza nem jönni, eltökélt szándé-
 „kom lett. A' Király' fegyveresei közé akartam állani,
 „csak szükségből, nem Haza - szeretetből, mivel ezen
 „Erkölcset többé nem esmértem. Az én külsőm épen
 „semmit sem mutata, itt pedig megválogatták a'
 „legényt; a' Hadnagy, kinél magam jelentém, kigu-
 „nyolva útasita el magától. Jutalmam ez leve, sirva
 „fohászokodék, midőn magam sem tudom miként
 „tántorogtam ki a' városból. A' legsúlyosabb sze-
 „génység lett szolgálatom' Ilona' hűtelensége állha-
 „tatoságom' jutalma, egy koldús - bot adatott kard
 „helyett markomba, ember gyűlölő lettem. Éhel,
 „szomjan, kétségbe esve bujdosam egy helyről a'
 „másikra, végre a' Várnai síkra értem. Könnyeimmel

„Áztattam az emberi test által megkövéredett földet,
„ott ültem le egy hantra mindenektől elhagyattatva,
„hol Atyád mellett véreimet ontám. Egy tolvaj csoport
„húzódott a' sikon keresztül; kezekbe akadtam, tö-
„lem semmit el nem vehettek, magokkal hívtak; a'
„bennem vesztetre munkálkodó ember-gyűlölség
„gondatlanná tett, ott, hol az előtt mint felszentelt
„fegyveres a' Nemzet' nevezetes tagja voltam, mind
„felesküdt tolvaj a' világ' sepreje lettem. El kábult
„könnyelműséggel egy szerencsétlen esetben gyilkossá
„lettem, így örökre el lett zárva előttem az út a' vissza-
„térésre.

„Szerencsétlen! sajnállak ugyan” szölla békes hall-
gatás után a' Király, „de eseted még sem ad irtóztató
cselekedetid' mentségére okot.

„Cselekedetim” felele bátran a' Tolvaj „gondolom
„nem olly irtóztatók, mivel nálamnál nagyobb sorsuak
„kéz mesterségembe avatkozni nem általanak, Pa-
„lotádban van most egy nagy mester, kihez én épen
„nem hasonlithatok. Egy /most tett felfedezetemnek
„köszönheted Király önnéletedet”.

„Mit beszélsz te gyáva?” kérde felbosszankodva
a' Király.

„Leg nagyobb bosszúval jöttem bé Palotádba,
„haragomban téged is ledöftelek volna, történetből
„azon részébe akadtam az épületnek, melyly mostan
„a' Zerviai Fejedelem' lakása; ott hallám azon töled
„olly szívesen fogadott vendégnek intézetét, melyet
„ugyan a' kegyes hitvесе igyekezett is kiverni elméjé-
„ből de ő változhatatlanul megmaradt akaratjában: és
„az: Ezen Hunyady Királyocskát attya után küldeni”.

„Szemtelen rágalmazó! talán hazugsággal a-
„karod szivemet a' könnyörületességre bírni?”

„Tégy velem, mit akarsz, de magadra vigyázz,
„mert a' Fejedelem életed után törekszik”.

„Mi módon akarja ő azt végbeinni?”

„Azt nem tudom, hanem azt hallám, hogy a' rózsák' leg kellemetesebb illatjában, a' méz' leg-
„édesebb ízében fog téged a' halál meglepni”.

„Még is kellemetes halál' nemet rendelt számom-
„ra, — jól van, te szoros őrizet alatt maradsz, míg a'
„dolgot vigyázva megvizsgáltatom, Királyi módon
„jutalmazlak meg, ha igazad van; ellenben, ha ala-
„cson rágalmazásod, legirtóztatóbb kínok várnak”.
Jelt adott a' Király, a' Tolvaj elvitetett.

Nyughatatlan lett Mátyás, a' Tolvaj' vádját, és
a' Fejedelem' irtóztató szándékát mire vélni sem
tudta, elhinni sem akarta.

„Viradtakor tudtára adatott a' Királynak, hogy
egy éjszélkor a' Fejedelemhez érkezett követség, an-
„nak mentől hamarabbi visszautazását kívánja; jelen-
tődött egyszer'smind, hogy a' Fejedelem a' búcsú-
vételre rendelt üdőt kéri a' Királytól. A' már gyanakodó
Mátyásnak vissza feltetszett a' hirtelen meghatározott
szándék elutazásra — Palotája' kertjébe rendelte az el-
búcsúzást. Maga elejébe hivatá még egyszer Zakárt,
tudni akarta, vajjon megmarad e' még tegnapi vád-
jánál, bátorzkodnék e' azt a' Fejedelem' szemébe mon-
dani.

„Gondold meg Királyom!” felele Zakár, „a' Fejede-
„lem és én közöttem lévő nagy különbséget, vajjon
„egy tolvaj' vádjá több hitelt fog e' nyerni a' Fejedelem'
„tulajdon védelménél? Gondolom, hogy nem. Uram!
„vádomat kívüled senki sem tudja, örökös titok ma-
„radjon tehát, meglehet, a' vacsoránál a' bor' ereje
„bosszankodásba hozta a' Fejedelmet, ki mostan talán
„már undorodik tegnapi feltételeitől. De a' hirtelen
„elutazni akaró szándék gyanus, ha egy gyáva ember-
„nek intése ér valamit Uram előtted, utolsó szempil-
„lantatig vigyázz magadra. De ellenben, ha elutazván

„a' Fejedelem semmi sem történnék, úgy az én vádom
„hosszabb üdöre nem terjed, kezeden életem”.

Elbocsajtá magát Zakárt a' Király, megjelelt
a' Fejedelmi pár. Udvarias alázatossággal sajnálkodott
a' Fejedelem kéntelenített elútazásán; viszont saj-
nálkozását őszinte kinyíltszívűséggel kimondolta a'
Király, egyszer'smind kérte őket, hogy elvégezvén
szorgosabb foglalatosságait, félre tegyék egy üdöre
a' csekélyebb terheket, a' magyar földre jöjjenek
hosszabb üdőkre mulatni.

„Magyarok' kegyelmes Uralkodója!” meghajtván
magát a' Fejedelem, és az arany kelhet a' mellette
álló szolgától áltveszi: „engedd meg, hogy háládatos
„szolgád ezen csekélységet itt léte' emlékére hátra
„hagyhassa, Nagy Konstantin' ivó-kelhe volt ez.

„Szép műv!” mondá a' Király, „méltó a' barátság'
„szent kötését vele egész az örökké tartandóságig
„egybe csomózni”. Bort önt beléje: „kérlek, üresítsd
ki az egészségemért”.

„Mentsen meg az Isten”, hátra vonja magát a'
Fejedelem. „Ez Felséged eránt tőlem illetlenség
volna”.

„Az igaz barátság közt nincs semmi különbség”.

„A' barátság szabadságot, nem ad nekem arra,
„hogy tartozó tiszteletem' köteleését által hágjam.
„Ezen edényt több száz évekig egyedül a' Napkeleti
„Császárok felszentelt ajaki illeték, de mivel a' Bi-
„rodalom megszűnt, legyen ez a' Magyar Apostoli
„Király' tulajdona, kit a' sors talán a' Szultánoktól
„eldöntött Bizantzi Császári szék' felállítójának ren-
„dele; adná a' Mindenhatóság, hogy ezen reménnye
„az elnyomattatott Görögségnek általad Uram betel-
„jesezhetnék”.

„A' Magyar Király, és az ő Barátjai egy tárgy után esdeklenek, — melly tárgy a' valóságos polgári „Erkölt”. No tehát éljen a' Barátság”, int az ivásra, maga is egy más edénybe bort tölt.

„Lehetetlen — nem — nekem e' nem szabad”. Észrevehető zavarodásba jön a' Fejedelem, ki hitvese kérésére sem ügyelvén, a' kelhet a' Királytól elvenni késedelmeskedik.

„Miért nem?” felháborodott gyanúval szólla a' Király. „Most már parancsolom ennek kiivását”, a' kelhet a' reszkető Fejedelemnek nyújtja. „Id ki fenéig, ha azt nem akarod, hogy egy gyalázatos méregkeverőnek tartsalak”.

Kétféle halál közt ingadozott a' Fejedelem, így vagy amúgy a' halál elkerülhetetlen, a' kiivással a' bizonyos gyalázatot elkerülni itélvén, kétségbe-eséssel, elhalaványodott ábrázattal a' Király' kezéből kiragadja a' méreg-kelhet, 's meginni akarja.

„Az Istenért talán méreg van az edényben”, felsikolt a' megijedett Fejedelemné.

„Zakár neked igazad van” kiáltá a' Király, az edényt, minekelőtte a' Fejedelem belőle ivott volna, kezéből kiüti, a' bor mind a' földre ömlött.

Nagy lelküséggel bosszútlan hagyta a' Király a' Fejedelem' alacsonyágát; de ez a' méltó szégyent mélyen érezvén, nem sokára halálos betegségbe esett, elhalt.

* * *

Zakárt a' jutalom várta. Estvére hanyatlott az üdö. Ilona megcsalattatott szíve érzékenységtől elnyomatva panaszlá az öreg Gyarmatnak visszas sorsát; Gyarmat maga is vigasztalhatatlan jó asszonyát ápolgatni akarta, bosszonkodott, hogy együtt sírni kellett. Zomlayné épen vég akaratját a' Klastromba

menni Gyarmatnak kinyilatkoztatta, midőn Albert hirtelen beszaladt, a' Királynak jövetelét örömmel Annyának tudtára adta.

Meg lett lepetve a' szomorú gazdasszony ezen váratlan érkezet által, meglepetett az öreg katona is, ki Nagy Hunyady koronás fiát imádásig szerette, töprenkedve futkosott a' szoba' egy szegeletéből a' másikba, mindent csinosítani, rendbe hozni igyekezett, midőn a' Király betoppant, nyájas enyelgések közt dicsére a' gazdálkodás' tulajdonosnéjának szorgalmát, bátoritá terhes özvegyiségét egy férjvel könnyebbíteni. „Úgy úgy Asszonykám!” szólla a' Király: „én mint barátod, elhidd jó barátod mondom, az illy „eleven asszonynak férj, e' szép gyermeknek atya, „e' kellemetes mezei művelésnek gazda kelletik”. „Légy vidámabb Zomlayné, ma téged először látlak „csudálkozni fogsz tehát, ha szándékom' kinyilatkoztatom, választottam számodra már férjet — meg ne „rettenj, minden tulajdon helyben hagyásodtól függ. „Egy férjet ajánlok, ki megérdemli Országom' legjobb asszonyát. És azon férjfi éltem' megmentője, „ötet barátjaim közé számlálom. A' Haza ötet általam „nemességgel, és a' fekete sereg' tagjának érdemével jutalmazta meg, még csak egy hijja vagyon boldogságának, egy olly nő' birása, ki egy férj meg- „elégedését tökéletessé teheti. Zomlayné egy illy férjfi „kívánja kezedet, szívedet már ő régolta birja”.

Zomlayné elrémülve, megpirulva állott a' fiatal Király előtt.

„Legboldogabb szempillantatot ad nekem e' nap” szólla továbbá Mátyás. „Engedd Zomlayné, hogy azon „férjfit elődbe vezethessem, tekintsd meg, hogy annak külsője megérdemli e' a' Király' dicséretét”.

Ilona szívét a' remény' öröme egészen elfogta, könnyek hullának vidámodó szeméből, 's midőn a' Hírály a' fekete sereg' ruházatjába öltözködött Zakárt ezen szavakkal: „Zakár! ez a' te legnagyobb jutalmad” bevezeti, öröm kiáltással kedveltje' ölelésére rohant.

Isteni megelégedéssel nézett e' boldogságot alkotó Király az örvendezőkre, a' Mennyegek' Urától áldást sóhajtott le az előtte térdepülőkre; elragadtatva gyönyörködött az ő jelenlétén vígadozó házi nép' kedv-újongatásaiban.

Zakár Ilonával eggyé lett, és ős-attya egyja' Hazánkban fénylő Úri nemzetségnek.

HISS HÁROLY.

ISTENBEN BOLDOGÚLT Ts. és NAGYSÁGOS
BÉZSÁN ISTVÁN ÚRNAK, NEMES VESZPRÉM
VÁRMEGYE' ELSŐ AL-ISPÁNNYÁNAK, CSÁ-
SZÁRI, ÉS HIRÁLYI Ap. FELSÉG TANÁTSOS-
SÁNAK EMLÉKEZETÉRE.

Sír O szlop.

Adjatok néki az ő kezeinek gyümölcseiből, és ditsér-
jék őtet a' Kapukban az ő tselekedeti.

Péld. Besz. Könyv. 31. v. 31.

(Káldi szerént).

Könnyezd elestét oh Bakony erdeje!

Hullaszd megöszült Bük, 's Cseres ágaid!

Nints kérlelés, már sírba mégyen,

A' Dísze, 's bölts feje Vármegyédnek.

Oh tsak morogjad szép Gitzi friss folyó

Megholt Uradnak bánatos éneked!

Mély gyászba sirj! mert nem vezetget

Zöld telekére, 's malomra többet.

Böltsen magában nyögte Ez ellene
Indult szerentsét, mint valamelly erős
Vár a' szeleknek vad fuvalmit
Nézi, de elhidegült megállja.

Pénzét, 's vagyonnát számtalan árva lett
Tartá meg épen mély esze általa.

Busulj Nemesség, 's nézz egekbe,
Mert utóljára butsút vehetsz ma

Ő tőle! Hit, nagy fájdalom! az Haza
Jobban sirathat mint igaz Örfiját;

A' jó Királyunk mint Tanátsost;
Támasza mert vala a' parantsnak.

De már hideg, 's hült hamvad után is élsz;

Mert nem veszett el Nagy Neved, és szelid

Erkölcöd, ámbár nem jutalmad

Tsalfa világ' adománnya Néked.

Nézd! Szent hevünkbul Pápai téreken

Véd Angyalunknak milly jeles' Oszlopot,

Első Al-Ispány sírja szélén,

Háladatos sziveink emeltek.

P. J.

GONDOLATOK.

Egy Bíróban nem csak az a' hiba, midőn hatalmazottságán túl lépni bátor; hanem az is, midőn addig eljuthatni gyarló.

Ha bíralsz, hagyj békét az igazságnak! Te a' törvény szolgájává esküttél, melly az idealis igazság' meghatalmazott képviselője.

A' Törvény' bosszúja nem olyan játék, melly alól nevetve lehetne kikelni; hanem olly valóságos

tapasztalás, mellyre az eltévedt lelki esméret szüntelen eszmélvén a' további gonosztól rettegjen.

A' nép' szava, Isten' szava — de a' köz nép' szava csak akkor az, ha imádkozik: mert ez az igazságot magát is bankusnak nézi, ha kifordított köntösbe vetik elejibe. 'S ez az oka, hogy lelki szemmel nem lát, testi fülei pedig lelkének utasítást nem adhatnak.

Mikor a' hír trombitál, a' szél mindég vaktamásról fú, mellynek a' bölcshitelt nem adhat, a' szegénység pedig tánczol rajta. — Midőn az'tán az igazság' nyelve megczáfolja azt, volna mit szégyenleni, de nincs kinek. —

A' törvényes elégtételt mindég meg lehet kapni, ha fülei a' bíró' zsebéből ki nem állanak; egyébiránt ő gyakorta pénzzel él, bankóval ruházkodik, keze, lába ajándék, 's kerüli azt, ki neki eleget nem tesz. — És ha ekképen feltalálod is, nézd meg jól! megfelel e' nevének? 's vedd eszedbe! mellyikötök csalta meg egymást?

Mikor Elöljárók vezetik a' közönséget tilalmasba, minek kellessék az egésztest büntetni? ők magok is ki tudják állani a' törvény' súlyját.

Ha polgártársad' vakmerősége magánál nagyobbakon paczkáz; nézd meg előbb a' hátadat! úgy segíts neki! mert holnap rád kerül a' sor.

Mikor a' bevádolt' gazdagsága érdekli inkább a' lelket, mint a' szegény panaszos' nyomorúsága, csak azon fülére hall a' bíró, melly felől az Alperes áll.

A' Törvény' bosszúja csak annak nem tetszik, ki azt szenvedni kéntelen, és — a' hozzá hasonlóknak.

Az ügyevesztettnek mind egy, akár barátságból, akár pénzért, akár együgyűségből buktatta meg a' Bíró; ha neki tsak ugyan miatta kell szenvedni.

ÖSZINTEL.

E P I G R A M M Á K.

Végződik-e az óhajlás?

Míg élünk, mindég óhajlás' teljesedését

Sírjuk, bár pályánk vége felé siető. —

Teljesedést ne kívánj; vágyunk ha betelne, kívánnánk,
Hogy bár óhajlás szállna szívünkbe megint.

Okos futás.

Vond magad el, ha borult fellegnek tseppje megérint
A' lecső tseppet nyomban ezer követi.

A' tűz csak emészt.

Érzeteink' lobogó lángját hamu szokta követni,

'S a' kialudt Vulcán' oldala csak fekete.

Igy ragyogó álmunk, kikelő kor' játszi világa

A' komor éjü homályt érleli fénye alatt.

Ratio inversa.

Mennyei szikrának hivatik nyomos Értelem' éle,

Bárha muló mív kél égi világa' nyomán,

'S Érzelem, e' letűnő nyomorúlt földlét' követője

Porfedelet gyakran mennyei fényre emel.

A' legerősb kis m a g n e s.

Szív, te kitsiny m a g n e s, melly tágos körbe idézel

A' mindennapinak szűk soru völgyeiből!

Kivánatos fogság.

Rab vagyok, és látok fogságban nyilni világot. —

Nyulj ki, kívánt fogság éltemen óh öröké!

Győző rabság.

Nyujtsd nyakadat Széped' bájos jármának alája,

'S a' lekötő rabság győzödelemre vezet.

Serkentő.

Sírsz, hogy nem hagyatik mindég poharadban az édes; —
Elsz-e, ha édes báj által örök kebelén?

Óság Újságban nem kapós.

Esmerettest ne közölj soha újszüleményű mivedben; —
Esmert újságnak senki sem érzi betsét.

Szív tudomány.

Szív' tudománya tsekély, ha először látva, igéző
Vonszódásra hevít, tzelja közel bizonyos.

Idő' kegyeltje.

A' könnyelmű marad maga játszi barát az idővel;
Mert kémélve suhan háta megett az idő.

Milyen legyen az idő?

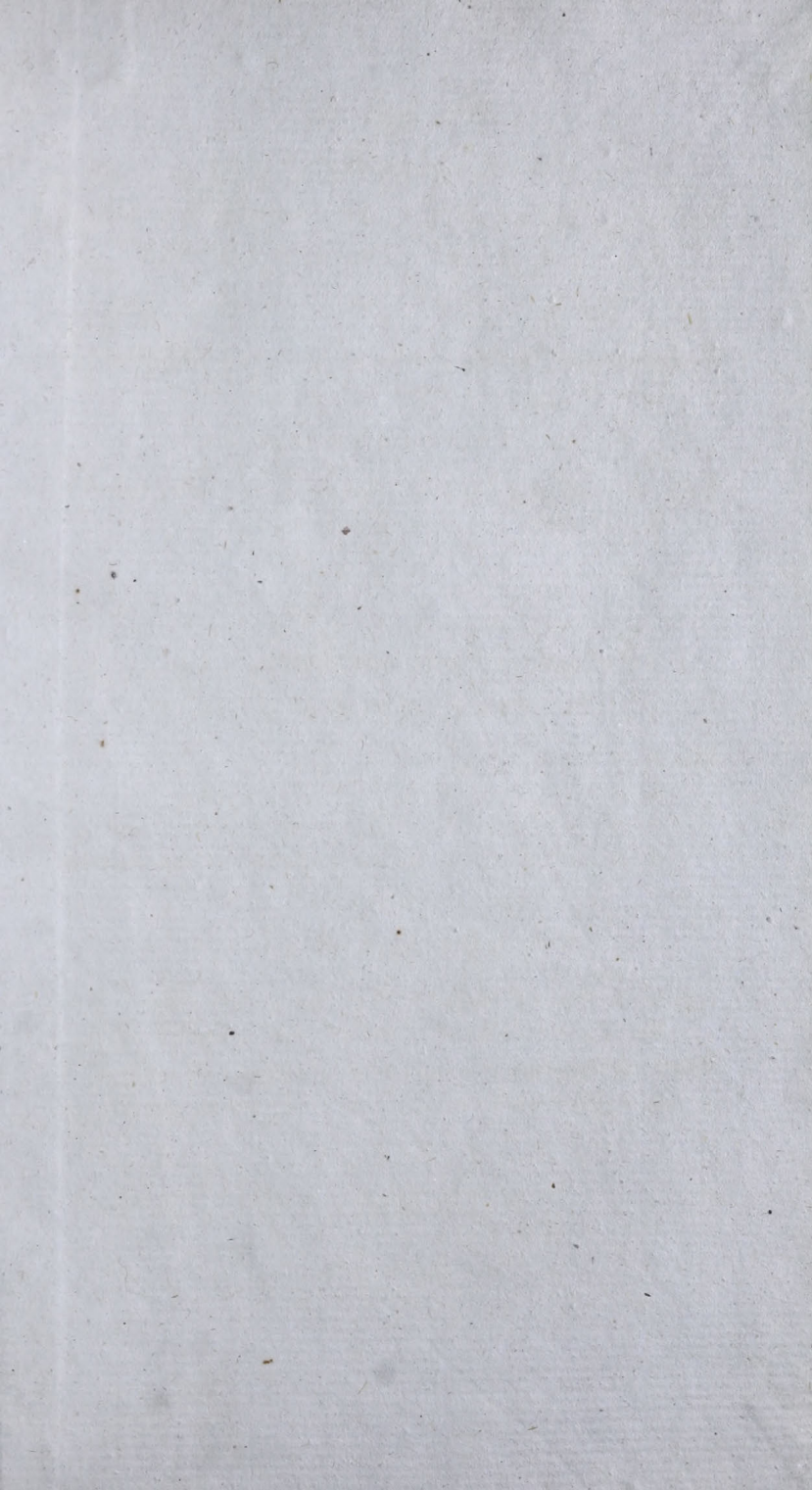
Mindenikünkre ugyan kiterült az időnek igája,
És örökös nyomait vissza sajogja valónk;
Ám de szabad maradott sorsunktól képzeletünknek,
Hogy szemeinkben ez Úr milyen alakba tünend.

R e j t e t t S z ó.

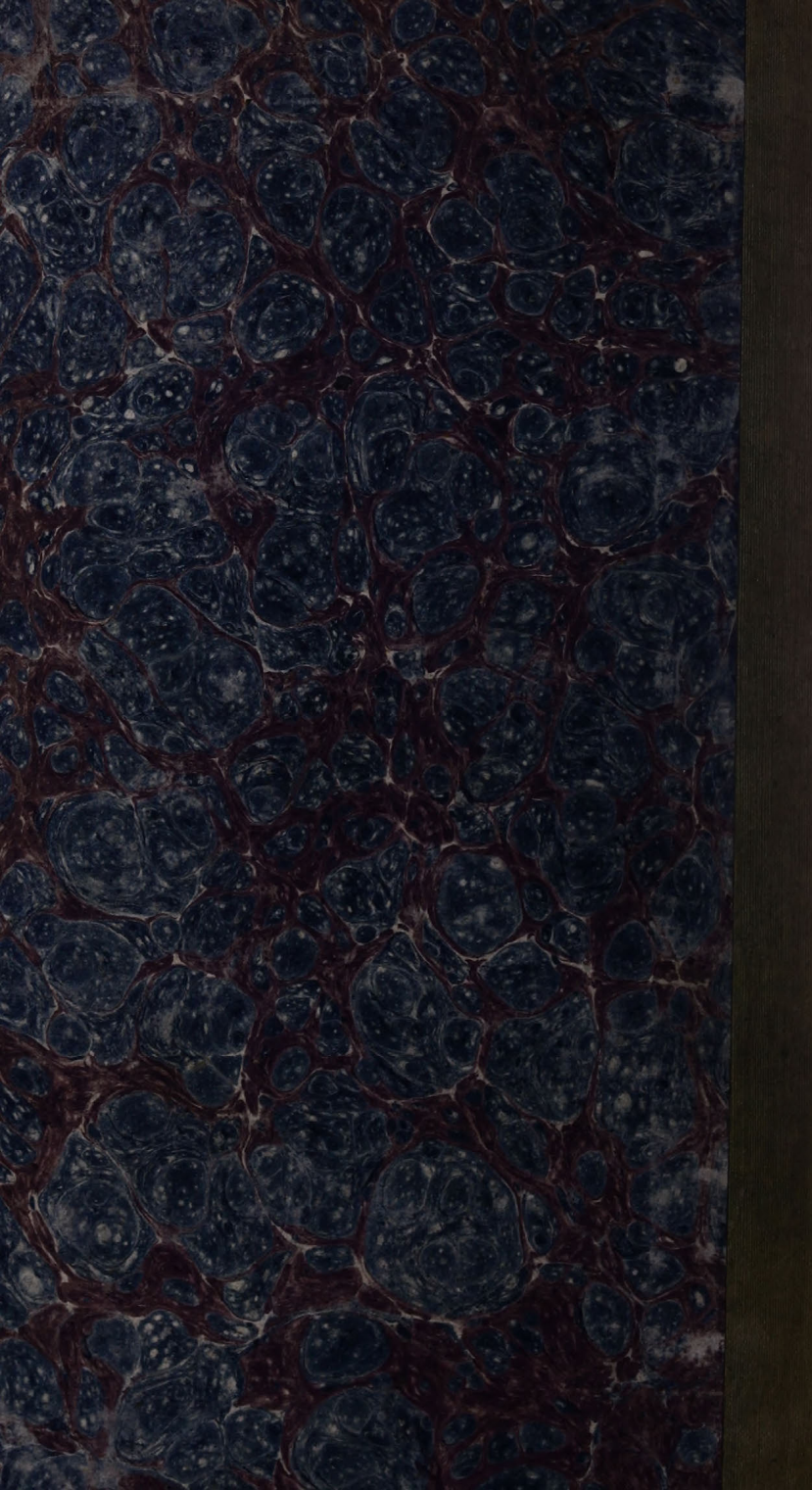
Nyóltz betűm öt utolsója régi Eretnék néven
Elnyomódott; de mint látjuk, ma is titkon eleven.
Négy elsőmön minden nép közt ének, és dall zengenek
A' concertek, és musikák mind én rajtam pengenek.

A' 160-dik lapon lévő Rejtett szavak' megfejtése:
Sas. — Zár, ráz.

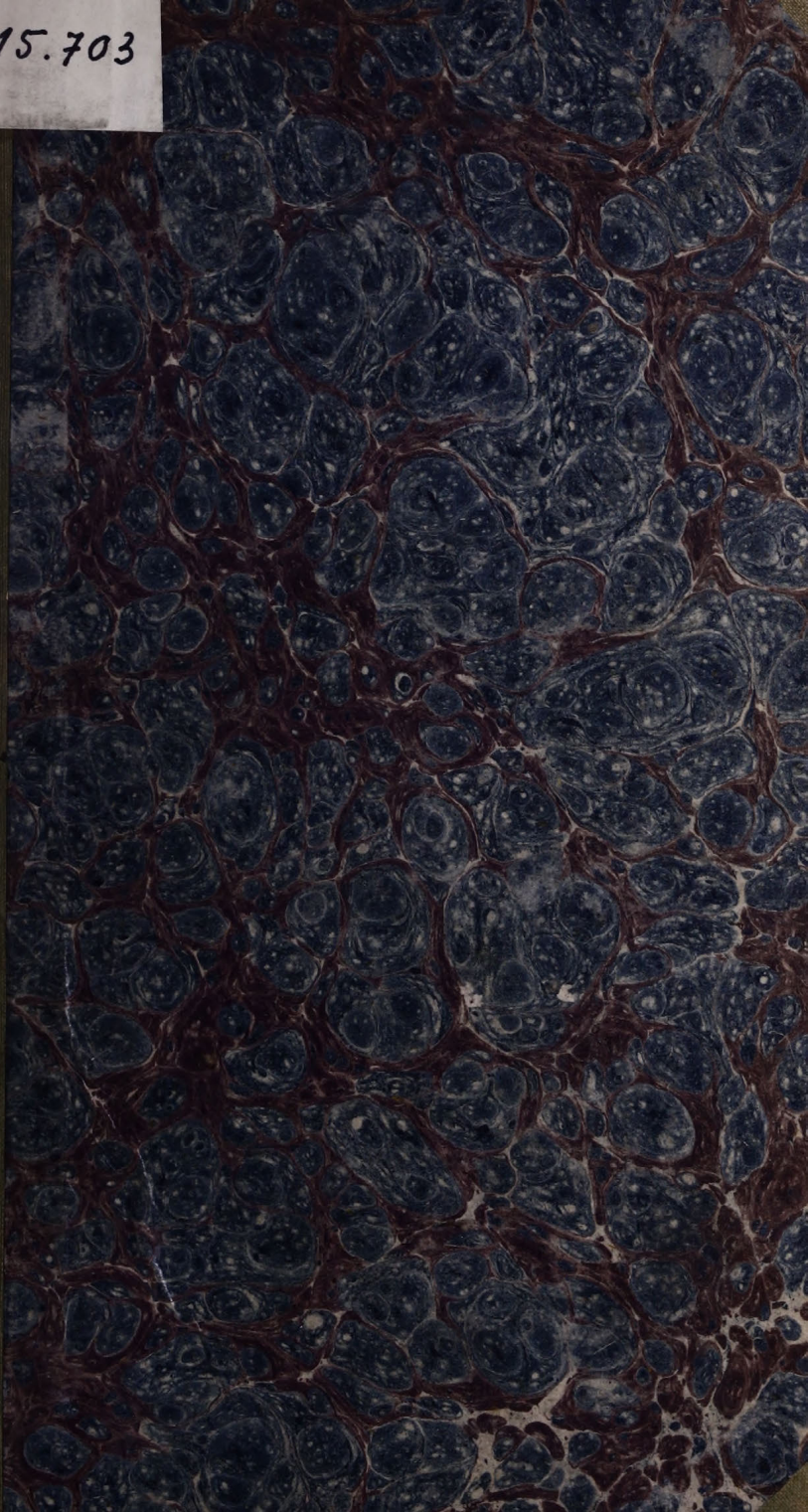

315.703

16.
36.

